

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL

2023 • XVI. évfolyam • 1. szám

PÉNZÜGYI HÍRLEVÉL
2023 • XVI. évfolyam • 1. szám
2023. április 4.

Megjelenik negyedévente

Felelős szerkesztő
Lámfalusi Ibolya

Szerző
Vörös-Illés Ivett (szerk.)
voros-illes.ivett@aki.gov.hu

Péter Krisztina
peter.krisztina@aki.gov.hu

Rózsa Andrea
rozsa.andrea@aki.gov.hu

Kiadó

1093 Budapest, Zsil utca 3–5.
Telefon: +36 1 217 1011
Fax: +36 1 217 8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A kiadványokkal kapcsolatban részletes
felvilágosítást ad:
Publikációs Csoport – publikacio@aki.gov.hu

Tartalomjegyzék

Összefoglaló	3
Summary	4
Módszertani megjegyzések	6
Agrár- és vidékfejlesztési támogatások	7
Közvetlen termelői támogatások	10
Vidékfejlesztési és halászati programok	11
Piaci és egyéb támogatások	13
Nemzeti támogatások	14
Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei	16
Állattenyésztési támogatások	17
Szántóföldi növénytermesztők támogatása	18
Kertészeti ágazat támogatása	19
Kockázatkezelés a mezőgazdaságban	20
Élelmiszeripar támogatása	21
A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása	23
Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban	25
A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya	33
Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban	40
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	40
Növekedési Hitelprogram	44
MFB-hitelprogramok	46
EXIM-konstrukciók	48
Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban	49
Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései	52
Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya	54
Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya	55
Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban	62
EXIM-konstrukciók	62
Növekedési Hitelprogram	64
Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel	66
MFB-hitelprogramok	67
Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban	68
Hitelezési felmérés	69
Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai	70

Összefoglaló

- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 1008,7 milliárd forintot fizettek ki december 31-ig. A folyósított támogatási összeg 72,2 százaléka (728,2 milliárd forint) európai uniós forrásból származott, 27,8 százalékát (280,5 milliárd forint) hazai költségvetésből fizették ki.
- A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások (482,6 milliárd forint) domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között. A Vidékfejlesztési Program kifizetései 2022-ben meghaladták a 400 milliárd forintot. A nemzeti támogatásokra 84,3, a piaci és egyéb támogatásokra együttesen 35,6 milliárd forintot folyósítottak.
- Az egyes ágazatok támogatottságát vizsgálva elmondható, hogy a szántóföldi növénytermesztés részesedése volt meghatározó 2022-ben is, a támogatások 42,6 százalékát kapta az ágazat, míg az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel, a kertészet részesedése pedig csupán 5,6 százalék volt.
- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2021. évi időjárás okozta károk kompenzálására jelentős összegű kárenyhítést, 11,2 milliárd forintot folyósítottak 2022-ben a jogosult termelők számára.
- A **mezőgazdaság** hitelállománya 13,4 százalékkal 1020,7 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest. Ezen belül a kedvezményes hitelek aránya 63,2 százalékot, a piaci hitelek részesedése pedig 36,8 százalékot tett ki 2022. december 31-én.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten nőtt, 4,4 százalékkal 396,2 milliárd forintra bővült. A hitelállományon belül a beruházási hitelek-nél jelentkezett a legnagyobb növekedés. A hitelek zöme a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta. A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 16,9 milliárd forinttal volt több az egy évvel korábbi értékénél.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya az egyéni gazdaságokét meghaladó mértékben, 20,0 százalékkal 624,4 milliárd forintra emelkedett. A növekedés az éven túli hitelek-nél jelentkezett, azon belül is a beruházási hitelek állománygyarapodása volt meghatározó, amely értékét tekintve meghaladta a hosszú lejáratú forgóeszközhitelekét. A hitelállományból legnagyobb mértékben az állattenyésztési ágazat részesedett. A mezőgazdasági társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 30,1 milliárd forinttal volt több az egy évvel korábbi értékénél.
- A mezőgazdaság garantált hitelállománya dinamikusan nőtt. A lízingcégek szerződés-száma mérséklődött, a tőkekintlévőség összege növekedett.
- Az **élelmiszeripar** hitelállománya a mezőgazdaságétól alacsonyabb ütemben, 5,6 százalékkal bővült, ezáltal 717,9 milliárd forintra emelkedett 2022 negyedik negyedévének végére. Az ágazat hitelállományában a kedvezményes hitelek aránya 53,0 százalékot tett ki.
- Az egyéni vállalkozások hitelállománya 9,3 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszaki értékénél, ezáltal 6,6 milliárd forintra csökkent, a társas vállalkozásoké 5,8 százalékkal 711,3 milliárd forintra nőtt. Miközben a mezőgazdaságban a hosszú lejáratú hitelek növekedése volt a meghatározó, az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában az egyéb hitelek és az éven belüli hitelek növekedése volt kiemelkedő. A szóban forgó szegmens hitelállományának legnagyobb részét (25,6 százalékát) az ún. egyéb élelmiszeripar szakágazatban tevékenykedő vállalkozások adták, 15,6 százalékát az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítással foglalkozók,

10,7 százalékát a malomipar, 6,8 százalékát pedig az olaj gyártása szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak.

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások újonnan felvett hiteleinek összege 91,9 milliárd forinttal volt több az egy évvel korábbi értéknél. Az ágazat garantált hitelállománya tovább bővült.

Summary

- A total of HUF 1008.7 billion was paid for agricultural and rural development subsidies by 31 December. 72.2 per cent (HUF 728.2 billion) of the subsidies came from European Union funds, and 27.8 per cent (HUF 280.5 billion) was paid from domestic budget.
- As in the previous years, direct payments to farmers (HUF 482.6 billion) continued to dominate in agricultural and rural development payments. Payments for the Rural Development Program in 2022 exceeded HUF 400 billion. Farmers received HUF 84.3 billion in national subsidies, and HUF 3526 billion in market and other subsidies.
- Examining the support of each sector it can be considered that the share of arable crop production was decisive in 2022 as well, the sector received 42.6 per cent of the support, while livestock farmers could use one-fifth of the support and the share of horticulture was only 5.6 per cent.
- Under the national agricultural compensation scheme (Pillar I), a significant amount of compensation, HUF 11.2 billion was paid to eligible farmers in 2022 to compensate for the damage caused by the weather in 2021.
- The amount of credit in agriculture increased by 13.4 per cent to HUF 1020.7 billion compared to the same quarter of the previous year. Within this the rate of subsidised loans was 63.2 per cent while the share of market loans was 36.8 per cent on December 31, 2022.
- The credit amount of the individual farms grew moderately, by 4.4 per cent to HUF 396.2 billion. Investment capital loans grew at the fastest rate. Most of the credit was used to finance arable crop growers. The value of new loans of individual farms in agriculture was HUF 16.9 billion higher than in the previous year.
- The credit amount of the agricultural enterprises increased by 20.0 per cent (which was higher than in the case of individual farms in agriculture) to HUF 624.4 billion. The increase was mainly for long-term loans, within this the growth of investment capital loans exceeded the growth of long-term working loans in terms of the value. The livestock sector accounted for the largest share of the credit. The amount of new loans taken out by agricultural enterprises was HUF 30,1 billion higher than in the previous year.
- The guaranteed loans of agriculture have grown dynamically. At the same time the contract number of leasing companies decreased but their capital adequacy in the sector increased.
- In the food industry, the amount of credit grew at a lesser pace than in agriculture, by 5.6 per cent to HUF 717.9 billion in the fourth quarter of 2022. The share of subsidised loan was 53.0 per cent.
- The credit amount of the individual food companies decreased by 9.3 per cent to HUF 6.6 billion, and the credit amount of corporate enterprises rose by 5.8 per cent to HUF 711.3 billion. While in agriculture the growth of long-term loans was decisive in the food sector's corporate enterprises other loans and short-term loans was outstanding. Biggest part (25,6 per cent) of the loans in the food industry were granted for food corporations

operating in so-called other food industry sector, 15.6 per cent were disbursed for processing and preserving other fruits and vegetables, and 10.7 per cent for mill industry and 6.8 per cent for processing oil.

- The value of new loans of corporate enterprises in the food industry was HUF 91.9 billion higher than in the previous year. The sector's guaranteed loans continued to expand.

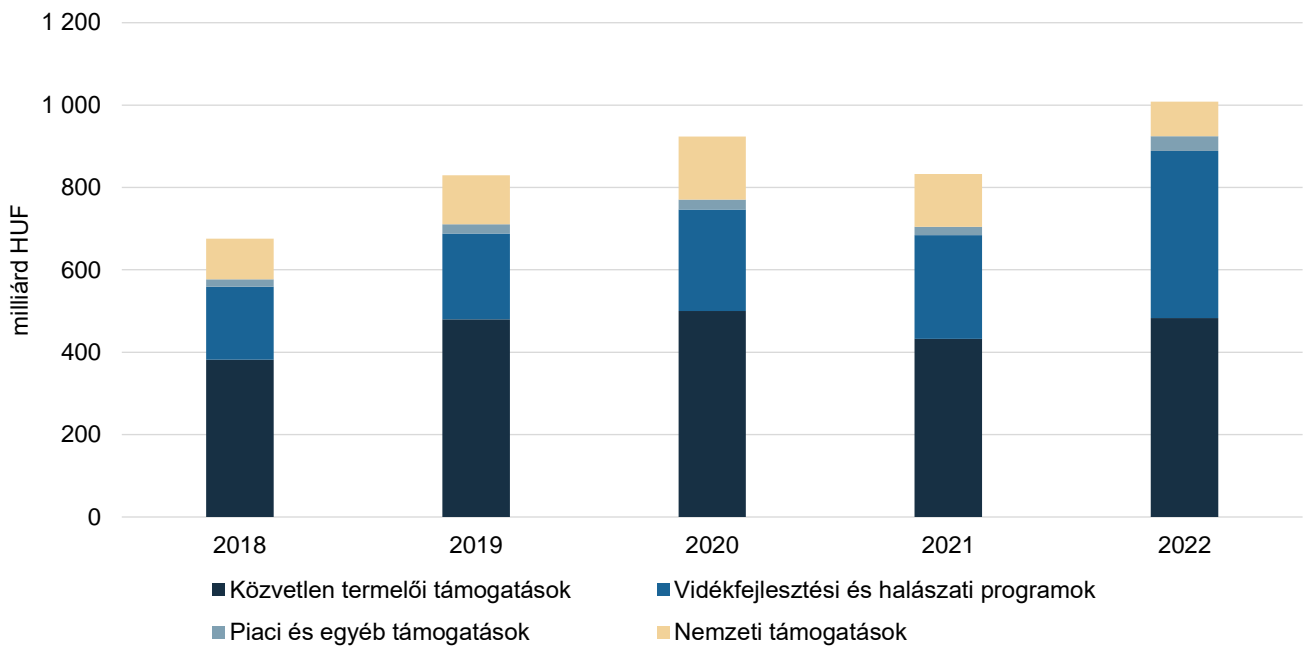
Módszertani megjegyzések

- A Pénzügyi Hírlevél támogatásokat bemutató fejezete pénzforgalmi szemléletben készül, a 2022. január 1. és december 31. között teljesült kifizetéseket tartalmazza. A Vidékfejlesztési Program (VP) előrehaladását szemléltető 10. ábrán a 2017 és 2022 között teljesült kifizetések szerepelnek.
- Az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztását ismertető fejezetnél az intézkedések besorolása e kategóriákba nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást, illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek.
- A társas vállalkozások hitelállományáról a Magyar Nemzeti Bank (továbbiakban MNB) és az Agrárminisztérium (AM) egyaránt végez adatgyűjtést. Az AM-adatok részletesebb bontásban, hitelcél és szakágazat szerint állnak rendelkezésre, ezáltal a szegmens hitelállományáról készült összeállítás ezen adatokra épül.
- A finanszírozási adatok a 2022. december 31-i (2022 IV) állapotot tükrözik.

Agrár- és vidékfejlesztési támogatások

- Agrár- és vidékfejlesztési támogatásokra 2022-ben összességében (a 2023. márciusig ismertté vált információk alapján¹) 1008,7 milliárd forint került felhasználásra hazai és uniós forrásokból (1. ábra).

1. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések 2022-ben meghaladták az 1000 milliárd forintot**

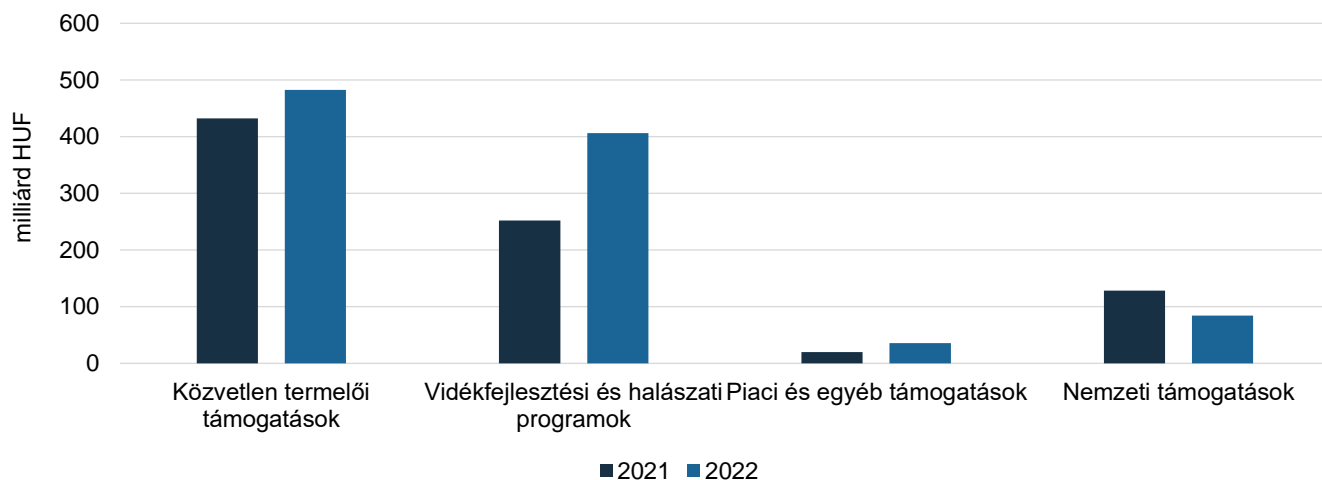
Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2022-re.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2018., 2019., 2020. és 2021. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az Agrárminisztérium fejezetén kívül szerepel, de az agrártámogatásokhoz kapcsolódik a mezőgazdaságban felhasznált gázolaj utáni jövedékiadó-visszatérítés, amely további 28,0 milliárd forintot jelentett a termelőknek.
- A korábbi évekhez hasonlóan továbbra is a termelőknek nyújtott közvetlen támogatások domináltak az agrár- és vidékfejlesztési támogatások között (47,8 százalék), amelyből pénzforgalmi szemléletben 482,6 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók.
- A főbb intézkedéscsoportok közül tovább emelkedett 2022-ben a Vidékfejlesztési Program és a Magyar Halászati Operatív Program beavatkozásaira folyósított összeg 61,0 százalékkal, így a tárgyévben 406,2 milliárd forint jutott el a gazdálkodókhoz (2. ábra).

¹ A hiányzó intézkedésekre fordított összeg 2021-ben 19,6 milliárd forintot tett ki.

2. ábra: **Jelentős mértékben megemelkedett a vidékfejlesztési és halászati programokra kifizetett támogatási összeg 2022-ben**

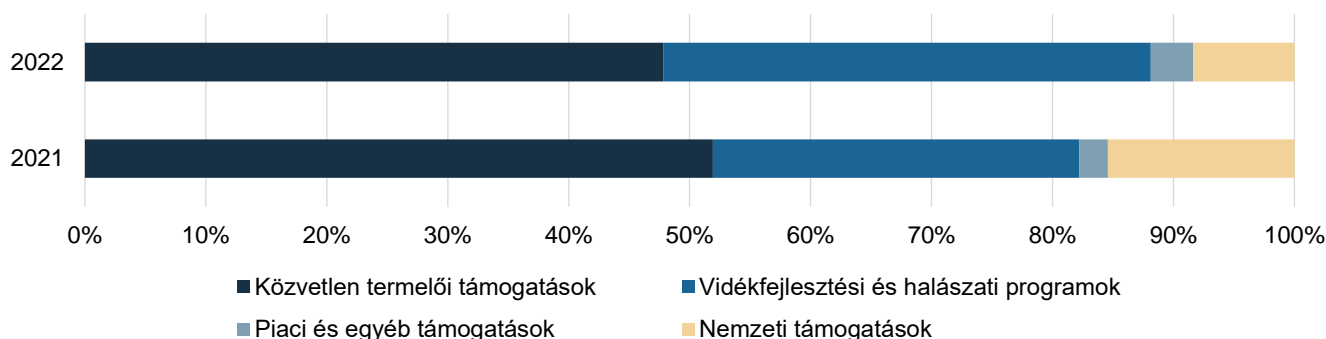

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2022-re.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2021. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

- Előbbiekben belül a Vidékfejlesztési Programból 404,6 milliárd forint kifizetése teljesült a tárgyévben, a Magyar Halmazdálkodási Operatív Program keretében 1,6 milliárd forint-hoz jutottak a gazdálkodók. A vidékfejlesztési és halászati programok intézkedéseire a kifizetések 40,3 százalékát folyósították.
- A nemzeti támogatások jogcímeire 84,3 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek, ami az összes agrártámogatás 8,4 százaléka.
- A piaci és egyéb támogatások összege 35,6 milliárd forint volt, amelynek zöme továbbra is a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokat fedezte.
- Az összes agrártámogatáson belül a vidékfejlesztési és halászati programok részaránya 10,0 százalékponttal, a piaci és egyéb támogatásoké 1,1 százalékponttal emelkedett, míg a nemzeti támogatásoké 7,0 százalékponttal, a közvetlen termelői támogatásoké 4,1 százalékponttal csökkent 2022-ben (3. ábra).

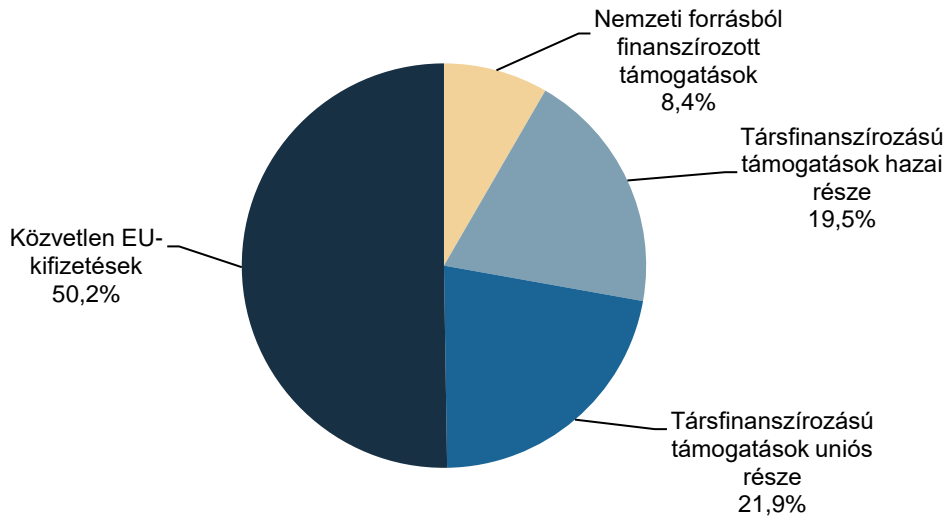
3. ábra: **A vidékfejlesztési és halászati támogatások részaránya növekedett 2022-ben**

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2022-re.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2021. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

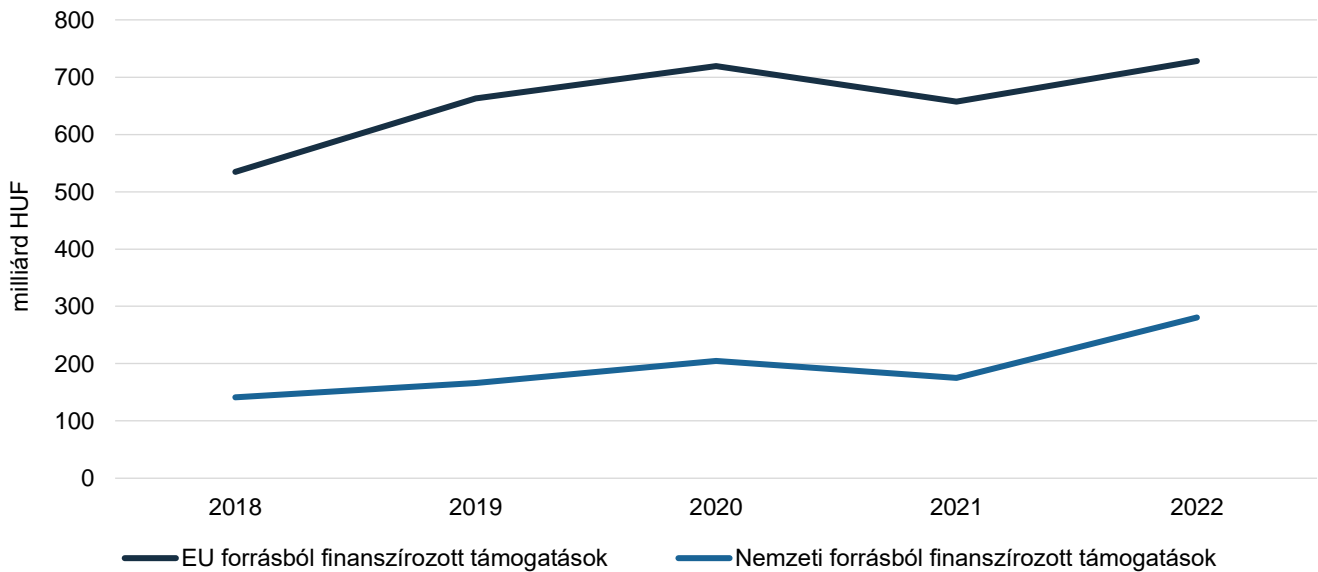
4. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások 72 százaléka európai uniós forrásból származott 2022-ben**

Forrás: PM-, AM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások keretében folyósított 1008,7 milliárd forint támogatási összeg 72,2 százaléka európai uniós forrásból származott, 27,8 százalékát pedig hazai költségvetésből fizették ki (4. ábra). Európai uniós forrásból 728,2 milliárd, hazai forrásból további 280,5 milliárd forint kifizetése valósult meg (5. ábra).
- Az uniós társfinanszírozással megvalósult támogatások esetében az uniós kifizetések aránya 53,0 százalékot tett ki, míg a támogatások további 47,0 százalékát nemzeti költségvetésből folyósították.

5. ábra: **Az agrár- és vidékfejlesztési kifizetések nagy része továbbra is uniós forrásból valósult meg**

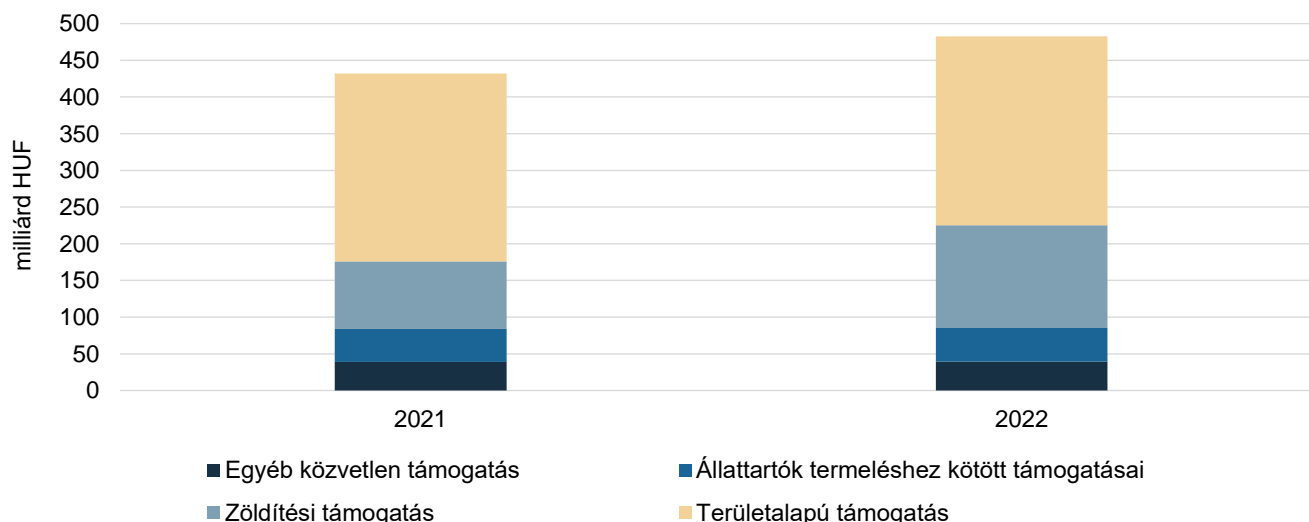
Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem állt rendelkezésre adat 2022-re.

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2021. évi helyzetéről, valamint a PM, az AM és a MÁK adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Közvetlen termelői támogatások

- A gazdálkodóknak a 2022. évben folyósított 482,6 milliárd forint közvetlen támogatás 50,4 milliárd forinttal meghaladta az előző évben kifizetett összeget (6. ábra). A tárgyévi teljesítés azonban a közvetlen termelői támogatások kifizetési rendjéből adódóan két gazdasági évet érint, hasonlóan a korábbi évekhez. A 482,6 milliárd forint a 2022. évi előleg- és részfizetés mellett a 2021. évi jogosultságok végkifizetését, valamint a korábbi évek jogorvoslati ügyeinek rendezését is magában foglalja.

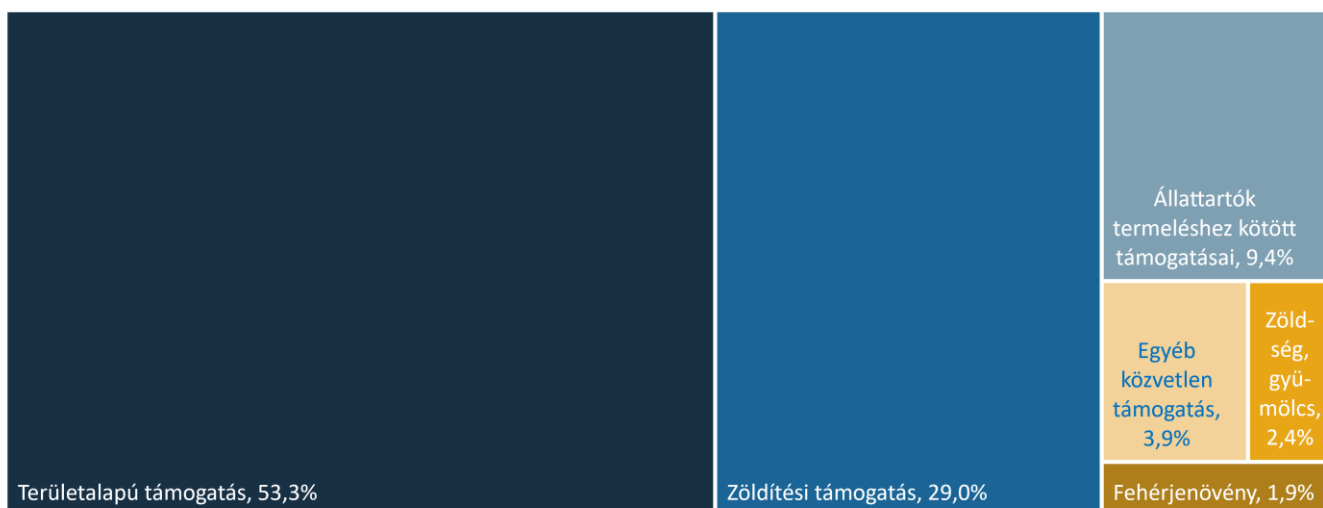
6. ábra: **A közvetlen támogatások terén jelentős előleg- és részfizetés történt 2022-ben**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2021. évi helyzetéről, valamint PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A közvetlen támogatásokra folyósított összeg továbbra is jellemzően területalapú támogatás formájában (53,3 százalék) és a zöldítési komponens keretében (29,0 százalék) jutott el a kedvezményezettekhez (7. ábra).

7. ábra: **A közvetlen támogatások több mint 80 százalékát a területalapú és a zöldítési támogatások adták 2022-ben**

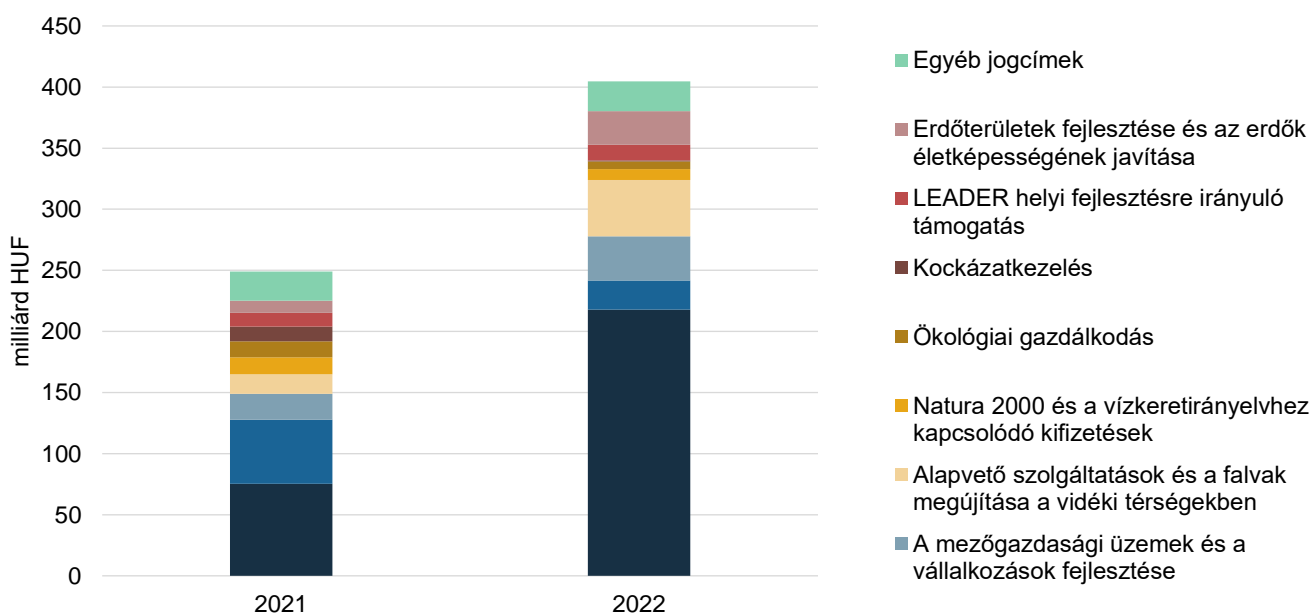
Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A fent említett kifizetési rendnek köszönhetően legnagyobb mértékben, 48,2 milliárd forinttal a zöldítés támogatására fordított összeg emelkedett.
- A területalapú támogatásokra tárgyévben kifizetett 257,4 milliárd forintból a 2022. gazdasági évhez kapcsolódóan 235,3 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak, 21,8 milliárd forint a 2021. évhez, 0,4 milliárd forint pedig a korábbi évekhez kötődő teljesítés volt.
- A két fő intézkedés mellett a termeléshez kötött állattenyésztési támogatások domináltak (9,4 százalék). A 45,5 milliárd forint termeléshez kötött támogatás több mint felét (26,8 milliárd forint) a tejhasznú tehéntartás támogatására fizették ki, ezt követte az anyatehéntartás (11,8 milliárd forint), az anyajuhtartás (6,3 milliárd forint) és a hizottbika-tartás (0,7 milliárd forint) támogatása.
- További számottevő összeg, 9,1 milliárd forint került folyósításra szálas és szemes fehérjenövények támogatására, ami közel azonos arányban oszlott meg a növénykultúrák között.
- A gyümölcsstermesztők 5,9 milliárd forint támogatásban részesültek, ami háromnegyede volt az előző évi összegnek. Az extenzív gyümölcsstermesztők számára 3,5 milliárd, az intenzív gyümölcsstermesztők részére pedig 2,4 milliárd forint került kifizetésre.
- A fiatal mezőgazdasági termelőknek 2,6 milliárd forint támogatást folyósítottak.
- A kisgazdaságok egyszerűsített támogatása keretében 3,5 milliárd forint összegben teljesült kifizetés.
- A pénzügyi fegyelem alkalmazása miatt a 2021-ben beadott közvetlen támogatási kérelmek után 9,0 milliárd forint visszatérítés történt az érintett termelők részére.

Vidékfejlesztési és halászati programok

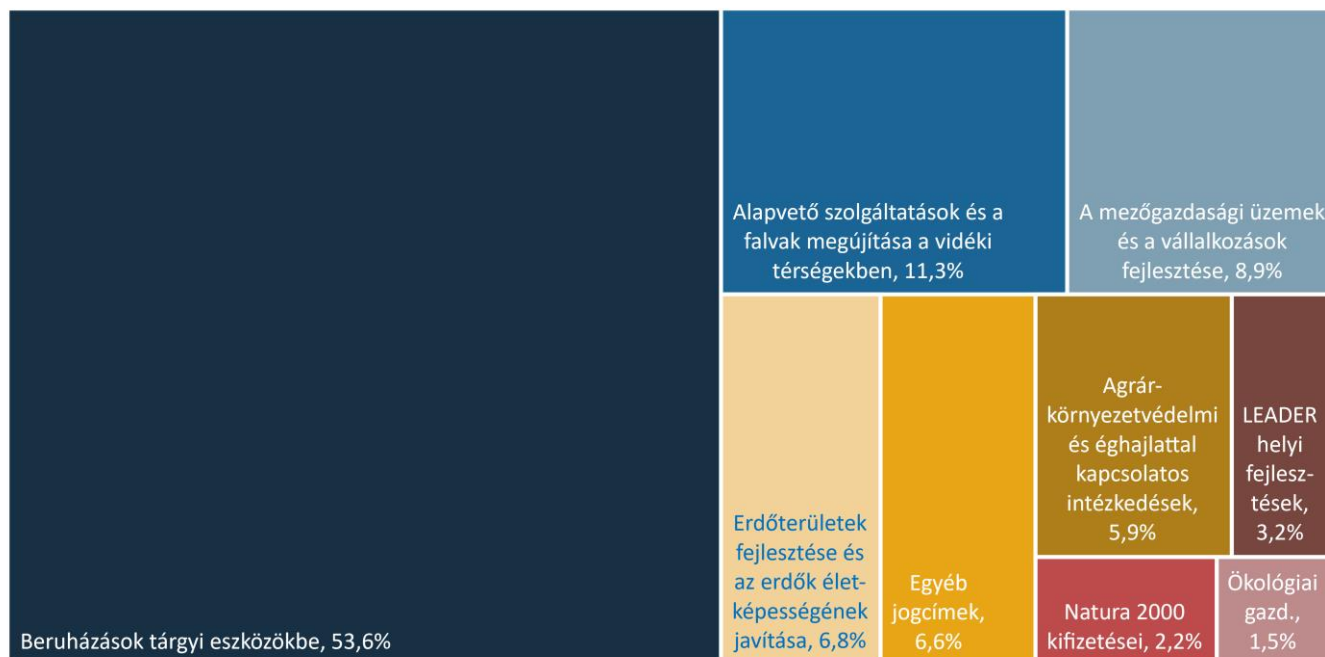
- A Vidékfejlesztési Program 2014–2020 intézkedéseire 404,6 milliárd forintot folyósítottak a gazdálkodóknak 2022-ben (8. és 9. ábra). A Magyar Halgazdálkodási Operatív Programból 1,6 milliárd forint kifizetése valósult meg.

8. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetései jelentős mértékben emelkedtek 2022-ben**

Forrás: PM -adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

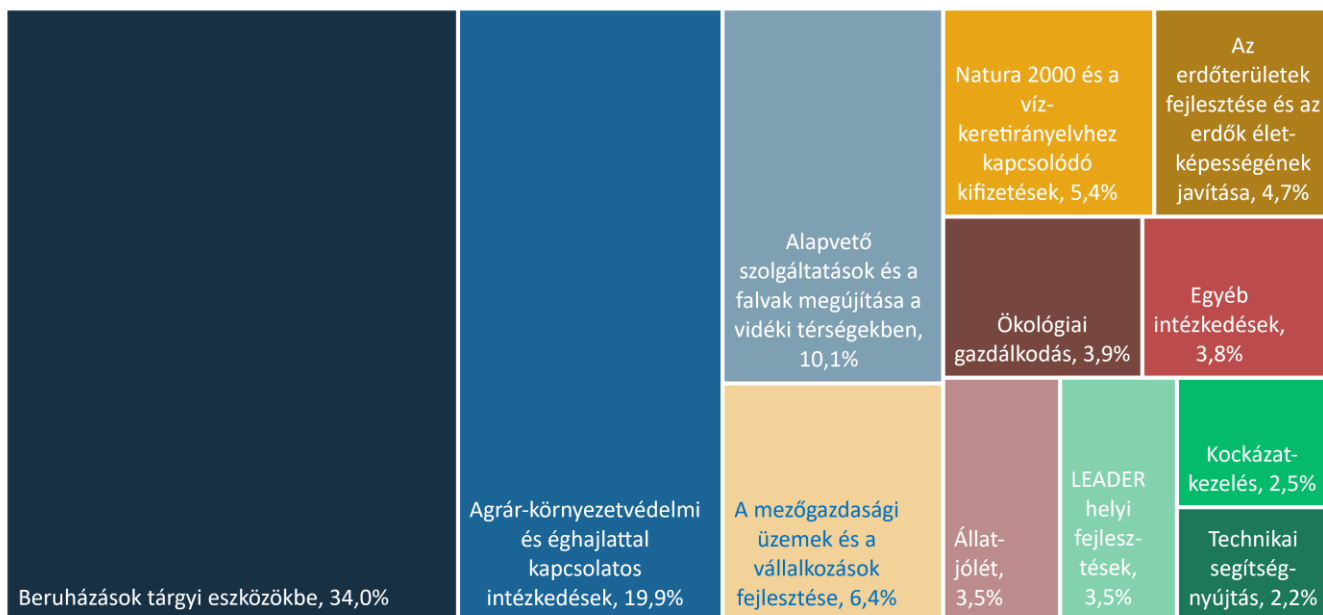
9. ábra: **A Vidékfejlesztési Program kifizetéseinek több mint felét tárgyi eszközök beszerzésére fordították 2022-ben**

Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A VP intézkedései közül tárgyi eszközök beszerzésére 217,8 milliárd forintot fordítottak, ezen belül az élelmiszeripar több intézkedés keretében 36,3 milliárd forint támogatásban részesült.
- További 46,0 milliárd forint jutott az alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására a vidéki térségekben, 36,0 milliárd forint a mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztésére, valamint 24,0 milliárd forint az agrár-környezetvédelmi és éghajlattal kapcsolatos intézkedésekre.
- Az erdőterületek fejlesztésére 27,5 milliárd forintot, a Natura 2000 és a vízkeretirányelvhez kapcsolódó kifizetésekre 9,1 milliárd forintot, a LEADER helyi fejlesztésekre 13,0 milliárd forintot fordítottak.
- A mezőgazdasági biztosítás díjához nyújtott támogatásokra a 2022. év vonatkozásában több mint 23 ezer kérelem kapcsán csaknem 14 milliárd forint támogatás került jóváhagyásra, amelynek kifizetését a Magyar Államkincstár 2023. év elején kezdi meg.
- Az ökológiai gazdálkodások támogatásai meghaladták a 6,1 milliárd forintot.
- Állatjóléti támogatásokra 2,6 milliárd forintot vehettek igénybe a kedvezményezettek.
- A tárgyévi kifizetéseket összevetve a 2021. év azonos időszakával elmondható, hogy csaknem megháromszorozódott a tárgyi eszközök beszerzésére, az alapvető szolgáltatások és a falvak megújítására, valamint az erdők fejlesztésére fordított összeg. Több mint másfélszeresére nőtt a mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztésének támogatása is.
- A Vidékfejlesztési Program (2014–2020) indulása óta 2022 végéig 1484,4 milliárd forintot fizettek ki a pályázóknak (10. ábra).
- A kumulált adatokat vizsgálva megállapítható, hogy a tárgyi eszközökbe történő beruházások tették ki a kifizetések több mint egyharmadát, összegük meghaladta az 504 milliárd forintot. A támogatások csaknem egyötöde az agrár-környezetvédelmi intézkedésekre fordítódott (295,3 milliárd forint).

10. ábra: **A Vidékfejlesztési Program több mint felét a tárgyi eszközökbe történő beruházások és az agrár-környezetvédelmi intézkedések kifizetései tették ki 2016 és 2022 között**

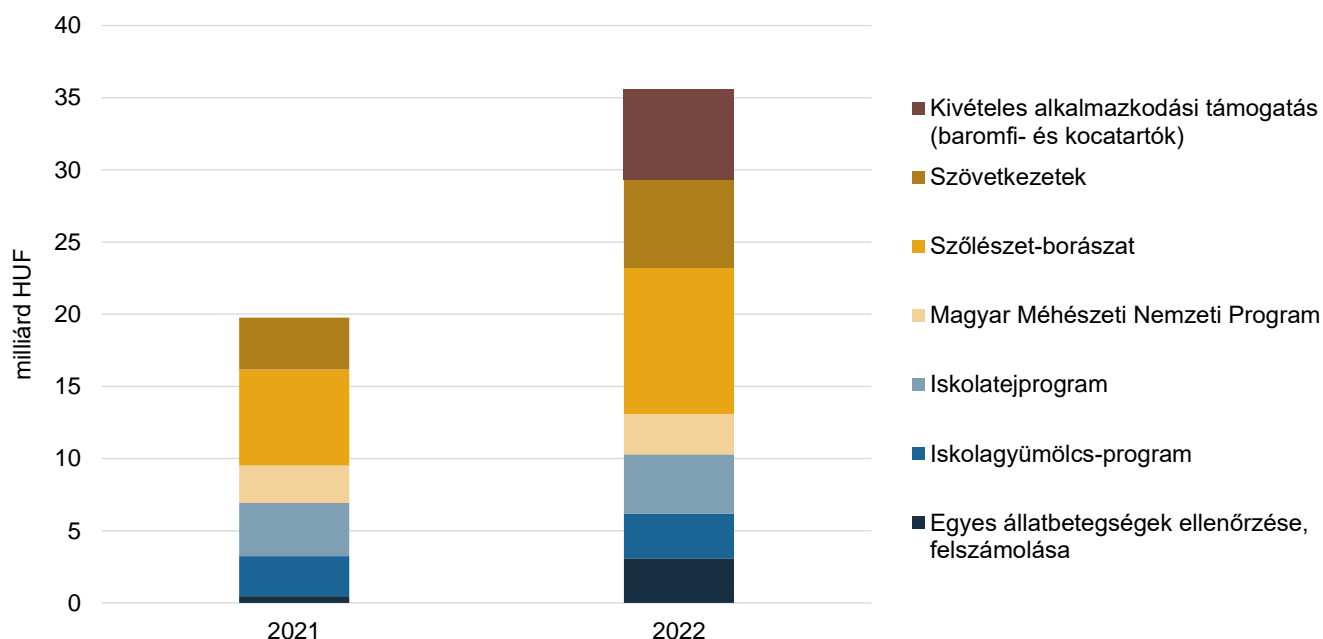
Forrás: PM- és MÁK-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kifizetések 10,1 százalékát, 150,6 milliárd forintot alapvető szolgáltatásokra és a falvak megújítására folyósították a kedvezményezetteknek, míg a mezőgazdasági üzemek és a vállalkozások fejlesztéséhez kapcsolódott 95,5 milliárd forint teljesítés.

Piaci és egyéb támogatások

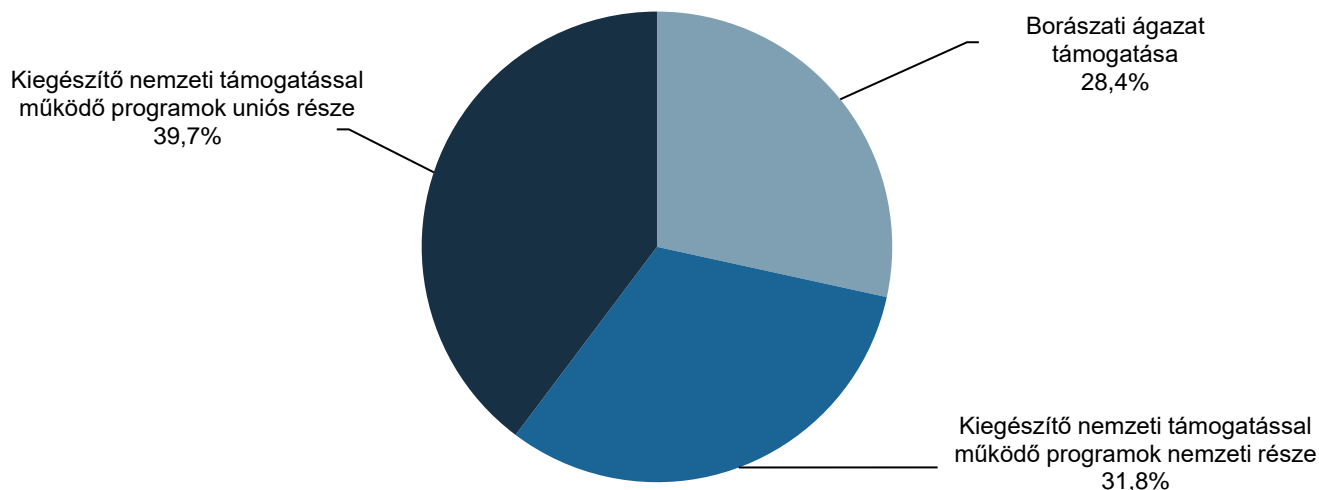
- A piacsabályozó intézkedésekre uniós és nemzeti forrásból együttesen 35,6 milliárd forintot, az előző évi összegnél 15,8 milliárd forinttal többet folyósítottak 2022-ben (11. ábra). A különbség egyrészt egy, a baromfi- és kocatartóknak az európai uniós válságcsomagból nyújtott rendkívüli intézkedés, a kivételes alkalmazkodási támogatás 6,3 milliárd forintos kifizetéséből adódott. A szőlészeti, borászati támogatásokra 3,5 milliárd forinttal több forrás jutott. Az egyes állatbetegségek felszámolására fordított összeg 2,6 milliárd forinttal, a szövetkezetek támogatása 2,5 milliárd forinttal haladta meg az előző évi kifizetéseket.
- A piaci és egyéb támogatásokon belül a kiegészítő nemzeti támogatással működő programokra uniós forrásból 14,1 milliárd forintot fordítottak, amit hazai költségvetésből 11,3 milliárd forinttal egészítettek ki.
- A programok közül az iskolatejprogram támogatására az uniós és hazai forrásokból összesen 4,1 milliárd forintot, az iskolagyümölcs-program támogatására 3,1 milliárd forintot költöttek. Egyes speciális szövetkezetek támogatására 6,1, egyes állatbetegségek ellenőrzésére és felszámolására 3,1 milliárd forint folyósítása történt meg. A Magyar Méhészeti Nemzeti Program keretében 2,8 milliárd forint kifizetése valósult meg.
- A borászati ágazat további 10,1 milliárd forint támogatásban részesült a belpiaci intézkedések keretében. Az ágazat a piaci és egyéb támogatások egészének 28,4 százalékát használta fel (12. ábra).

11. ábra: **A piacszabályozó intézkedésekre több mint 35 milliárd forintot folyósítottak 2022-ben**

Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2021. évi helyzetéről, valamint a PM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

12. ábra: **A kiegészítő nemzeti támogatással működő programok és a borászati ágazat 72-28 százalékban osztozott a piaci támogatásokon**

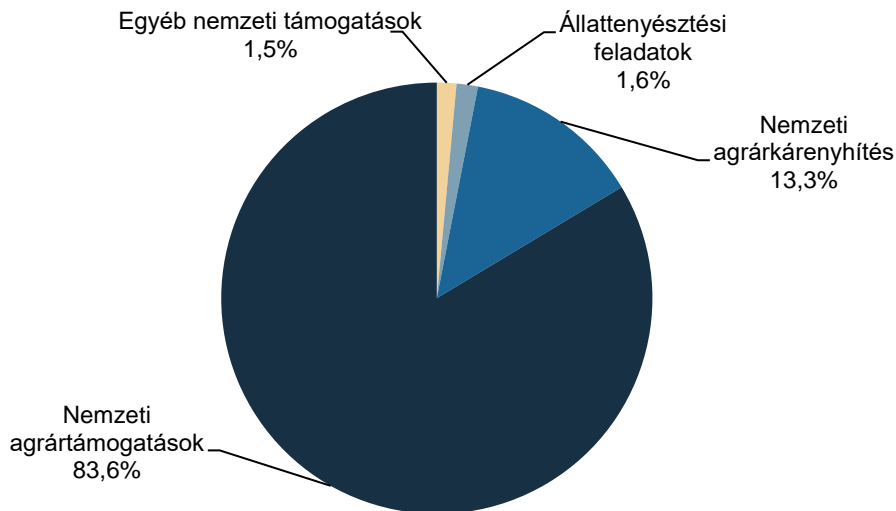
Forrás: PM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Nemzeti támogatások

- A nemzeti támogatások jogcímeire 84,3 milliárd forint² támogatási összeg került folyósításra 2022-ben, amelynek 83,6 százaléka (70,5 milliárd forint) a nemzeti agrártámogatások előirányzat jogcímein jutott el a gazdákhöz (13. és 14. ábra).

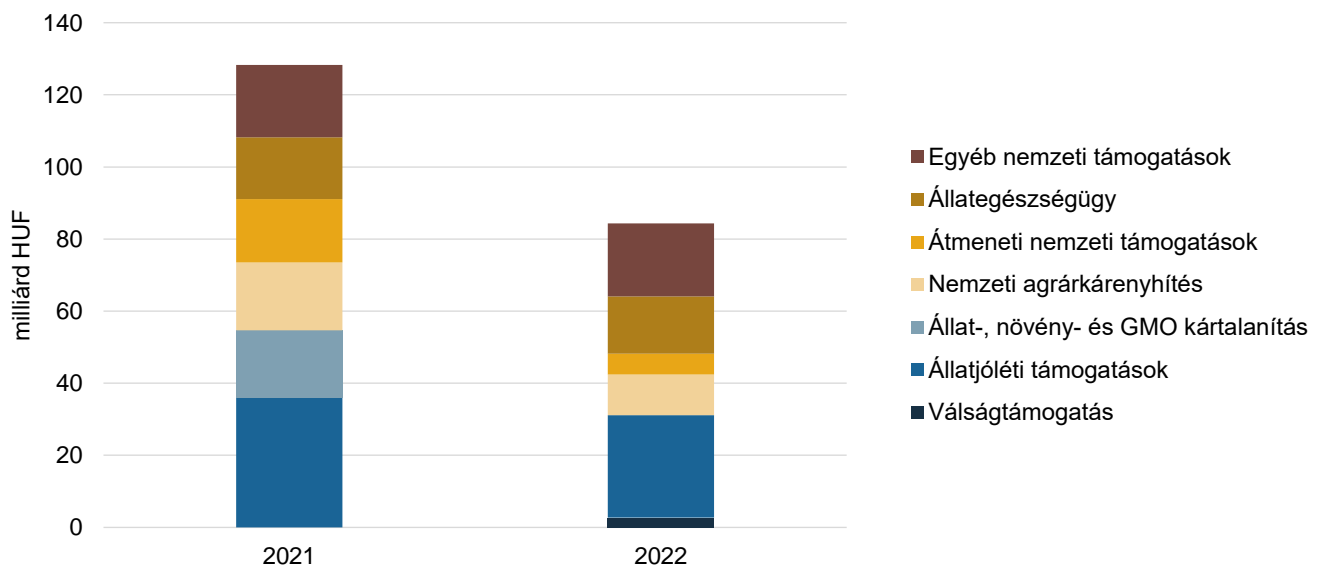
² A hiányzó intézkedésekre fordított összeg 2021-ban 19,6 milliárd forintot tett ki.

13. ábra: **A nemzeti támogatások négyötödét a nemzeti agrártámogatások jogcímein folyósították 2022-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

14. ábra: **A nemzeti támogatások egyharmadát az állatjóléti intézkedések kifizetései tették ki 2022-ben**

Megjegyzés: A nemzeti támogatások keretében folyósított Állat-, növény- és GMO kártalanítás, valamint a Sertések reprodukciós zavarokkal és légzőszervi tünetekkel járó szindrómájától való mentesítés támogatásáról nem áll rendelkezésre adat 2022-re. Ezek bázisévi összege 19,6 milliárd forint.

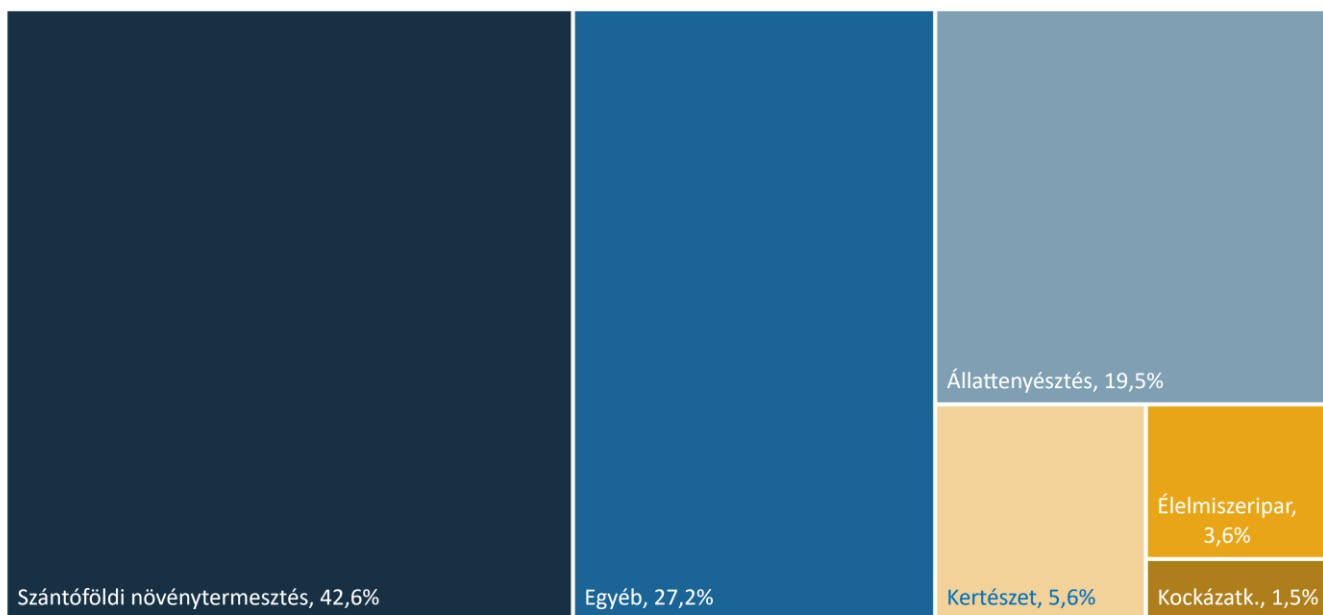
Forrás: Jelentés az agrárgazdaság 2021. évi helyzetéről, valamint az AM adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A 2020-as évben, a Covid-19-járvány miatti veszteségek mérséklésére a Gazdaságvédelmi Akcióterv részeként kidolgozták a Nemzeti Élelmiszer-gazdasági Válságkezelő Programot. A járvány gazdasági hatásainak enyhítése 2020 után is folytatódott. Az uniós szabályozás lehetővé tette, hogy a már működő intézkedéseket (az egyéni csekély összegű keretek védelmére) átmeneti támogatásként igényelhessék a gazdálkodók, továbbá egyszeri támogatásokra is lehetőség nyílt. Az intézkedések révén 2022-ben 8,6 milliárd forinthez jutottak a termelők. Az orosz-ukrán konfliktus miatt gazdasági nehézségekkel küzdő agrárvállalkozások és élelmiszer-feldolgozó vállalkozások válságtámogatás keretében további 2,8 milliárd forintot kaptak.

- A nemzeti agrártámogatások között kiemelt szerepe van az állatjóléti támogatásnak, mely a kifizetések egyharmadát képezte. Ennek keretében 26,7 milliárd forintot vettek igénybe a sertés- és baromfiágazat vállalkozásai, 1,7 milliárd forintot az étkezési tojást termelő tyúkállományokat és tenyészbarmfi fajokat tartó gazdálkodók, valamint ehhez még további 2,3 milliárd forint állatjóléti átmeneti támogatás is kapcsolódott (1,3 milliárd forintot igényeltek a sertéstartók, 1,0 milliárd forintot a baromfitartók). A válságkeretből pedig 1,6 milliárd forintot finanszíroztak a sertésenyésztés során az előírásokon túlmutató állatjóléti kötelezettségvállalások ellentételezésére.
- Állatbetegségek megelőzésére, leküzdésére 12,0 milliárd forintot, állati hulla ártalmatlanítására 4,0 milliárd forintot fordítottak.
- A nemzeti forrásból megvalósult kifizetések 6,8 százaléka, 5,8 milliárd forint átmeneti nemzeti támogatás jogcímein jutott el a gazdálkodókhoz.
- A tenyészkocartartók 2022 tavaszán egy új jövedelempótló támogatásra nyújthatták be kérelmüket, a kedvezményezettek 2,5 milliárd forint kifizetésben részesültek.
- Az év elején bekövetkezett viharok által a termelőeszközökben okozott kár részbeni kompenzálása céljából egyszeri, vissza nem térítendő átmeneti támogatást vehettek igénybe a károsodott gazdák, melynek keretében 1,3 milliárd forint folyósítása történt meg.
- A termelőket ért agrárkárok enyhítése a gazdálkodók befizetéseiből és az azt kiegészítő nemzeti költségvetésből valósul meg. A tárgyévben az agrárkárenyhítésre folyósított összeg meghaladta a 11 milliárd forintot.

Az agrár- és vidékfejlesztési támogatások kiemelt területei

- A fejezet célja az agrárium és a vidék fejlesztésére irányuló támogatások ágazatonkénti, illetve alágazatonkénti felosztása. A kifizetések besorolása a fent említett kategóriákba azonban nem minden esetben lehetséges, hiszen vannak olyan támogatások, amelyek több ágazat számára biztosítanak forrást (területalapú támogatás, zöldítés), illetve egyes intézkedések több alágazatot is érintenek (az egyes állatbetegségek megelőzése, leküzdése – baromfin kívül, illetve az állatihulla-elszállítási és -ártalmatlanítási támogatás).
- Az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) keretében nyújtott átmeneti támogatás, illetve az ágazatok részére folyósított kamattámogatás, kezesi díjtámogatás és költségtámogatás szintén több ágazat számára biztosít támogatási összeget, ezáltal az ágazatonkénti felosztásnál ezen támogatásokat nem állt módunkban szerepeltetni.
- A szántóföldi növénytermesztés részesedése az agrártámogatásokból továbbra is meghatározó volt, a 2022. évben meghaladta a 42 százalékot (15. ábra).

15. ábra: **A szántóföldi növénytermesztés részesedése meghatározó volt 2022-ben**

Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.
 Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatási Osztályán

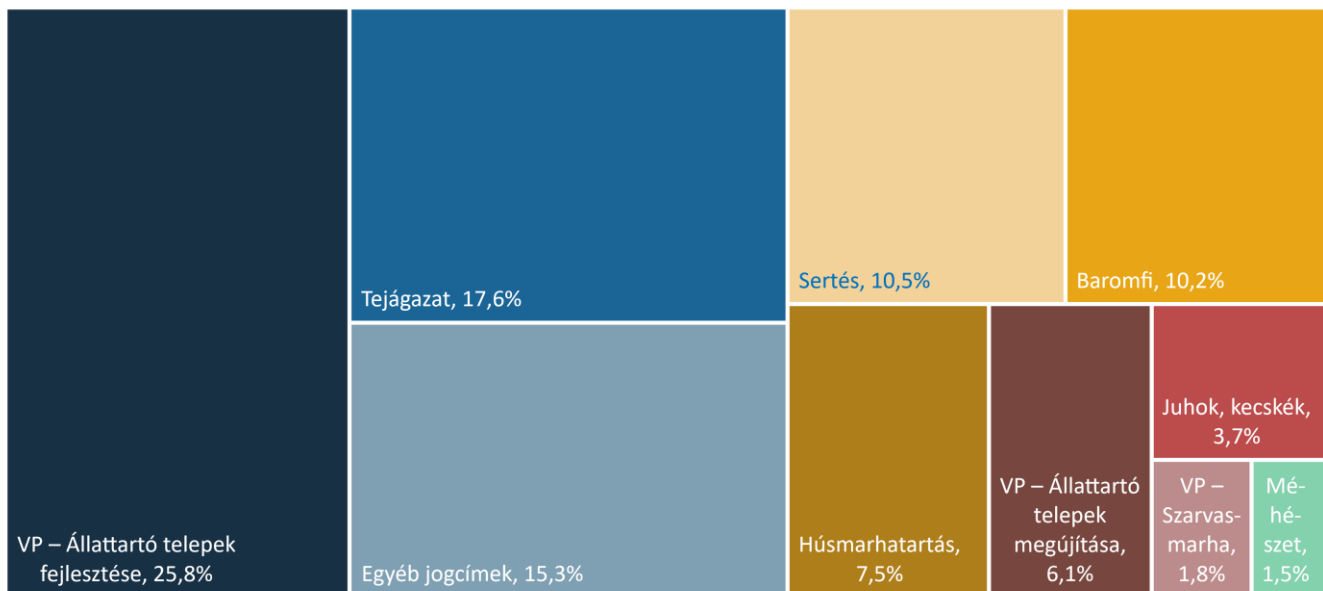
- Az állattenyésztők a támogatások egyötödét használhatták fel.
- A kertészet részesedése alacsony, 5,6 százalék volt.

Állattenyésztési támogatások

- Az állattenyésztéssel és -tartással foglalkozó termelők összességében 196,3 milliárd forintot vettek igénybe.
- Az állattenyésztési ágazatba befolyt támogatási összeg 47,3 százaléka nemzeti költségvetésből került kifizetésre. A 92,8 milliárd forint nemzeti forrás csaknem felét az állatbetegségek megelőzésének támogatásai és az állatjóléti támogatások jelentették.
- Az állattenyésztési támogatások 52,7 százalékát uniós forrásból folyósították. Ennek a 103,5 milliárd forintnak csaknem felét a termeléshez kötött támogatások tették ki.
- Az állattenyésztési támogatások 26,9 százaléka, 52,7 milliárd forint a szarvasmarha-ágazatba érkezett, ezen belül meghatározó volt a tejágazat részesedése (16. és 17. ábra).
- A sertéságazat 20,6 milliárd forint támogatásának négyötöde állatjóléti támogatás volt. Emellett a tenyészkocartartók 2,5 milliárd forint jövedelempótló támogatást kaptak.
- A baromfiágazat 20,1 milliárd forinthez jutott, ennek háromnegyede állatjóléti támogatás volt, 2,7 milliárd forint az állatbetegségek megelőzését szolgálta, további 1,8 milliárd forintot a Vidékfejlesztési Programból kaptak a baromfitartók az állattartó telepek korszerűsítésére.
- A juh- és kecskeágazat 7,2, a méhészet 2,9 milliárd forint támogatásban részesült.
- Az állattenyésztők a fent említett támogatásokon felül jelentős összeghez jutottak olyan jogcímen keresztül is, melyek több alágazat számára is biztosítottak forrást, azonban a közöttük való felosztásra nem volt módunk. Az állattartók technológiai fejlesztéseit segítette a Vidékfejlesztési Program, amely 50,7 milliárd forintot biztosított az állattartó telepek fejlesztése, további 11,9 milliárd forintot az állattartó telepek megújítása keretében. A támogatások hozzájárulnak az állattartó gazdaságok versenyképességének javításához. A baromfi- és kocatartók 2022-ben kivételes alkalmazkodási támogatásban

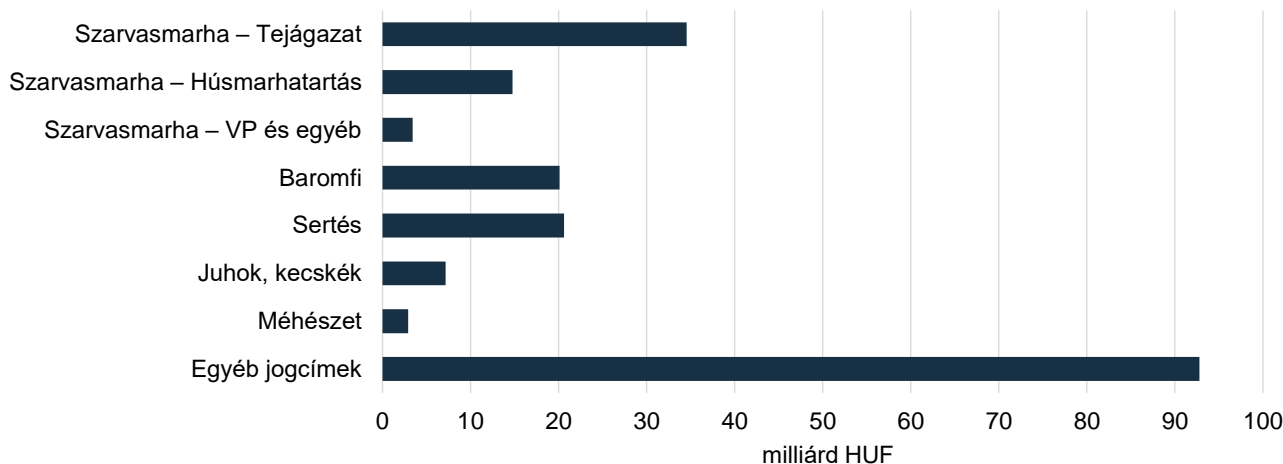
részesültek az aszály és az orosz–ukrán háború okozta magas termelési költségek részbeni ellentételezésére.

16. ábra: **Állattartó telepek fejlesztésére és megújítására összesen több mint 62 milliárd forint támogatást kaptak az állattenyésztők 2022-ben**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

17. ábra: **Az állattenyésztők csaknem 200 milliárd forint támogatásban részesültek 2022-ben**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Szántóföldi növénytermesztők támogatása

- A szántóföldi növénytermesztő ágazat 430,1 milliárd forint támogatásban részesült 2022-ben, amely csaknem teljes egészében (97,2 százalék) uniós költségvetésből származott.
- Az ágazat részére biztosított szubvenció összegének zöme (92,4 százaléka), 397,6 milliárd forint egységes területalapú támogatás formájában jutott el a gazdálkodókhhoz, ezen

belül alaptámogatásként 257,4 milliárd forintot, a zöldítési komponens keretében 140,1 milliárd forintot fizettek ki részükre (18. ábra).

- A VP keretében 14,5 milliárd forint beruházási támogatást folyósítottak terménytárolók, szárítók és tisztítók fejlesztésére, korszerűsítésére.
- A szemes és a szál aszú fehérjenövények együttesen mintegy 9,1 milliárd forint támogatásban részesültek.
- A dohánytermesztők 4,9 milliárd forint támogatásban részesültek.
- További 2,7 milliárd forint a cukorrépa-termesztés, 0,7 milliárd forint a rizstermesztés támogatását szolgálta.

18. ábra: **A szántóföldi növénytermesztők támogatásának több mint 92 százalékát a területalapú támogatás és a zöldítés adta 2022-ben**

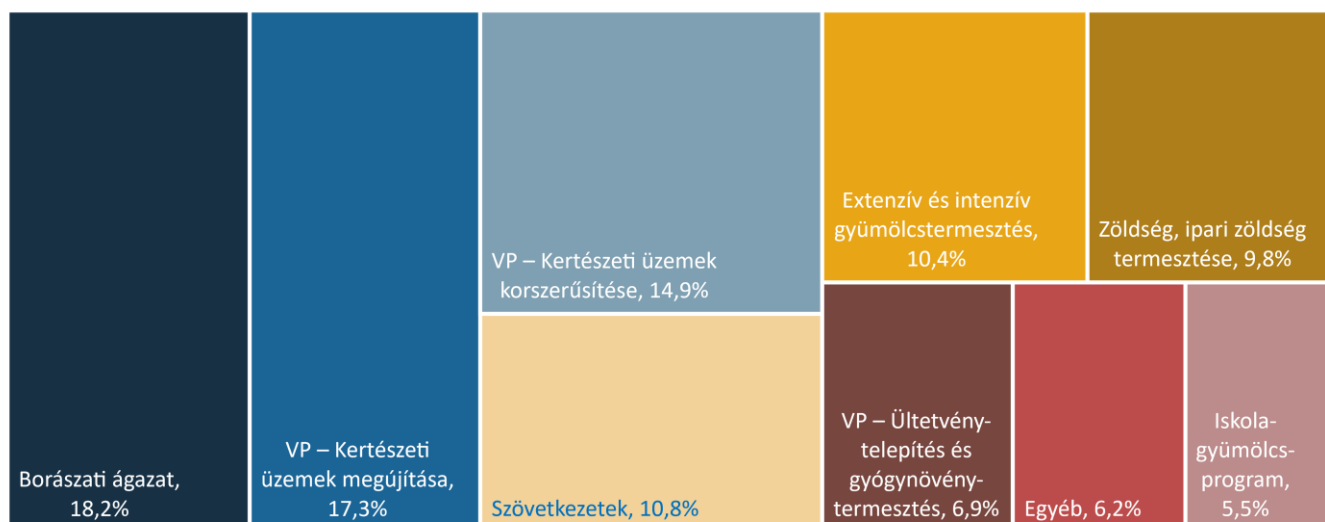
Megjegyzés: A területalapú támogatásból és a hozzá kapcsolódó zöldítésből a szántóföldi növénytermesztők mellett a legeltető állattartók és a kertészeti ágazat is részesült, az alágazatok közötti megosztás nem volt lehetséges.

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kertészeti ágazat támogatása

- A kertészeti ágazat 2022. december 31-ig 56,6 milliárd forint támogatásban részesült, amelynek 66,4 százaléka származott uniós, 33,6 százaléka pedig nemzeti forrásból (19. ábra).
- A kifizetések csaknem fele (25,2 milliárd forint) a VP keretében valósult meg, melyből kertészeti üzemek megújítására 9,8 milliárd forintot, kertészeti üzemek korszerűsítésére 8,5 milliárd forintot folyósítottak.
- A szőlészeti és borászati ágazat gazdálkodói 10,3 milliárd forint támogatásban részesültek.
- Zöldségnövény és ipari zöldségnövény intézkedésekre együttesen a kertészeti ágazat támogatásának 9,8 százaléka, 5,6 milliárd forint érkezett.
- Az extenzív és az intenzív gyümölcsstermesztés az ágazat támogatási összegének 10,4 százalékát tette ki (5,9 milliárd forint).
- A kifizetések 10,8 százaléka a működési alapok támogatása (TÉSZ/BÉSZ), 5,5 százaléka az iskolagyümölcs-program, keretében került felhasználásra.

19. ábra: **A kertészeti támogatások csaknem felét a VP forrásaiból fordíthatták beruházásokra a termelők 2022-ben**

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kockázatkezelés a mezőgazdaságban

- A mezőgazdasági kockázatkezelési rendszer 2012. január 1-je óta két pilléren nyugszik, amely 2018-ban kiegészült a harmadik pillért jelentő országos jégkármegeelőző rendszerrel, majd 2021-től a IV. pillérrel, a krízisbiztosítással, ami már a növénytermesztők mellett az állattenyésztők számára is támogatást nyújt az időjárási károkon túl az egyéb kockázatokból eredő jövedelemcsökkenés mérséklésére is.

1. táblázat: **Jelentős összegű agrárkárenyhítést folyósítottak a károsult termelőknek 2022-ben**

Intézkedés	millió HUF		
	Uniói forrásból	Nemzeti forrásból	Összesen
Nemzeti agrárkárenyhítés	–	11 235,2	11 235,2
Viharkár átmeneti támogatása	–	1 339,4	1 339,4
VP – Tavaszi fagykár megelőzésére szolgáló beruházások támogatása	907,8	172,1	1 079,9
VP – Biztosítási díjtámogatás keretében nyújtott támogatás	371,4	67,3	438,6
VP – Éghajlati, időjárási kockázatok megelőzése kertészeti ültetvényekben	298,4	65,9	364,3
VP – Krízisbiztosítási rendszer működésének támogatása	279,4	84,1	363,5
VP – Időjárási kockázatok megelőzése keretében nyújtott támogatás	146,4	27,7	174,1
Összesen	2 003,4	12 991,7	14 995,0

Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A nemzeti agrárkárenyhítési rendszer keretében (I. pillér) a 2021. évi időjárás okozta károk kompenzálására jelentős összegű kárenyhítést, 11,2 milliárd forintot folyósítottak 2022-ben a jogosult termelők számára (1. táblázat). A 2021-es kárenyhítési évben elszennvedett káresemények következményeként több mint 18 ezer termelői kárbejelentés érkezett több mint 460 ezer hektárra. A legnagyobb károkat az aszály, a jégeső és a tavaszi fagyok okozták.

- A 2022. január 30-i vihar jelentős károkat okozott a mezőgazdaságban, különösen a hajtattott zöldségtermesztőknél. Az elpusztult vagy károsodott növénykultúra után a kárenyhítési rendszer nyújt kompenzációt, a nem biztosított termelőeszközökben bekövetkezett károk részbeni kompenzálására pedig a károsult termelők egyszeri, vissza nem térítendő átmeneti támogatást vehettek igénybe. A támogatási kérelmeket március 7–11. között lehetett benyújtani, ami alapján 1,3 milliárd forintnyi kifizetés történt.
- A kockázatkezelési rendszer második pillérét, a mezőgazdasági biztosítási díjtámogatást 2016-tól a Vidékfejlesztési Program keretében hirdették meg. A tárgyévben 438,6 millió forint kifizetés valósult meg, a 2022. év vonatkozásában azonban 14 milliárd forint jóváhagyott támogatás kifizetését 2023. év elején kezdi meg a Magyar Államkincstár.
- Szintén a VP terhére 1,1 milliárd forintot vettek igénybe a gazdálkodók a tavaszi fagykár megelőzését szolgáló beruházásokra, és további 364,3 millió forintot kertészeti ültetvények kockázatmegelőző beruházásaira, valamint 174,1 millió forintot időjárás kockázatok megelőzését szolgáló beruházásokra.
- A krízisbiztosítási rendszer működésére 363,5 millió forintot fordítottak ugyancsak a VP forrásaiból.

Élelmiszeripar támogatása

- Az élelmiszeripari vállalkozások 36,4 milliárd forint támogatásban részesültek, túlnyomó részt a Vidékfejlesztési Program forrásaiból. A kifizetések 67,4 százaléka hazai, 32,6 százaléka uniós költségvetésből teljesült (2. táblázat).

2. táblázat: **Az élelmiszeripar fejlesztéseit a VP több mint 36 milliárd forinttal támogatta 2022-ben**

millió HUF

Intézkedés	Uniós forrásból	Nemzeti forrásból	Összesen
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021 – borászati üzemek	0,0	2 454,2	2 454,2
VP-M04.2.2 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – borászati üzemek	1 803,3	348,9	2 152,1
VP-M04.2.2 – Borászat	941,8	188,0	1 129,8
VP-M04.2.2 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021 – borászati üzemek	0,0	218,1	218,1
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztése 2021-Élelmiszer-feldolgozó üzemek	0,0	13 635,5	13 635,5
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése – élelmiszer-feldolgozó üzemek	5 224,5	1 018,8	6 243,2
VP-M04.2.1 – Mezőgazdasági termékek értéknövelése	3 662,2	950,1	4 612,2
VP-M04.2.1 – Takarmány-előállító üzemek fejlesztése 2021	0,0	3 993,2	3 993,2
VP-M04.2.1 – Élelmiszeripari üzemek fejlesztése 2021-Élelmiszer-feldolgozó üzemek	0,0	1 542,6	1 542,6
VP-M04.2.3 – Energiahatékonyság javítása – feldolgozó üzemek	188,7	62,9	251,6
Szárítmány-előállítók által igénybe vehető költségtámogatás	0,0	168,9	168,9
VP-M04.2.1 – Innovatív csoportok beruházása – élelmiszer-feldolgozás	24,0	5,4	29,4
Válságkezelő Program – élelmiszer-feldolgozást végzők átmeneti támogatása	0,0	-56,5	-56,5
Összesen	11 844,5	24 530,0	36 374,5

Megjegyzés: Az élelmiszeripari támogatások között csak a VP és a nemzeti agrártámogatások keretében folyósított támogatások szerepelnek.
 Forrás: PM- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A VP az élelmiszeripari vállalkozásoknak több intézkedés formájában nyújt támogatást. Élelmiszeripari üzemek komplex fejlesztésére 13,6 milliárd forintot, mezőgazdasági termékek értéknövelésére 10,9 milliárd forintot, élelmiszeripari üzemek fejlesztésére további 1,5 milliárd forintot biztosítottak az ágazat szereplőinek. A takarmány-előállító üzemek a fejlesztésükre irányuló beruházásokhoz 4,0 milliárd forint támogatásban részesültek. Energiahatékonyság javítására 251,6 millió forintot folyósítottak a kedvezményezett üzemeknek.
- A borászati ágazat 6,0 milliárd forintot fordíthatott az üzemek komplex fejlesztésére, termékfejlesztésre, hatékonyság fokozására.

A mezőgazdaság és az élelmiszeripar vállalkozásainak hitelgazdálkodása

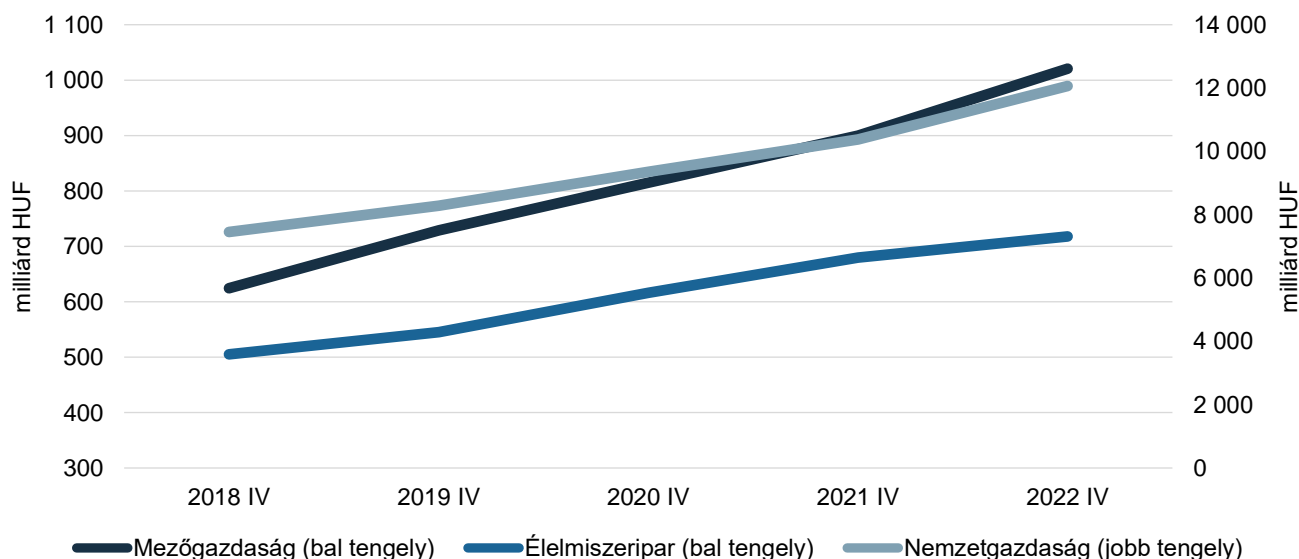
- A gazdasági növekedés a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Gyorstájékoztatója alapján 2022 IV. negyedévében tovább folytatódott. A bruttó hazai termék volumene Magyarországon az aktuális év utolsó negyedévében 0,4 százalékkal nőtt az előző év azonos időszakához viszonyítva. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított, illetve kiegyensúlyozott adatok szerint a gazdaság teljesítménye az előző év azonos időszakához képest 0,8 százalékkal emelkedett, míg az előző negyedévhez mérten azonban 0,4 százalékkal csökkent. A gazdaság teljesítménye – a nyers és a szezonálisan, valamint naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok alapján egyaránt – 4,6 százalékkal meghaladta az előző évit. Az ipar teljesítménye 2,7, ezen belül a feldolgozóiparé 3,3 százalékkal bővült az előző év azonos időszakához képest. A feldolgozóipari ágazatok közül a legnagyobb mértékben a közúti jármű, illetve a villamos berendezés gyártása járult hozzá az ipar növekedéséhez, míg a vegyi anyag és vegyi termék gyártása fékezte leginkább az ipar bővülését. Az építőipar hozzáadott értéke 0,9 százalékkal nőtt, a mezőgazdaságé a súlyos aszály következtében 32,3 százalékkal csökkent az előző év azonos időszakához mérten (KSH³, 2022).
- A beruházások volumene az előző év azonos időszakához viszonyítva 6,3, az előző negyedévhez képest – szezonálisan kiigazítva – 5,5 százalékkal mérséklődött. A IV. negyedévben az előző év azonos időszakához képest a beruházások általános mérséklődése ellenére hat nemzetgazdasági ágban emelkedett a teljesítményérték. A nemzetgazdasági beruházások három tizedét jelentő, a legnagyobb súlyt képviselő feldolgozóipar fejlesztései a tárgynegyedévben jelentősen nőttek, 13,0 százalékkal. Ebben meghatározó szerepe volt a villamosberendezés gyártás területén hosszabb ideje folyamatban lévő, illetve újonnan induló nagyszabású projekteknek, valamint a második legnagyobb súlyt képviselő járműgyártás élénkülésének is. Ugyancsak bővülés jellemezte a gumi-, műanyag- és építőanyagipar; az elektronikai ipar, valamint a gyógyszergyártás alágak fejlesztéseit is. A mezőgazdaság beruházási teljesítménye azonban az első fél év jelentős bővülése után 8,1 százalékkal csökkent, amiben szerepet játszott az is, hogy az állattenyésztéssel, illetve növénytermesztéssel foglalkozó, nagyobb létszámú vállalatok mérsékeltek fejlesztési ráfordításukat.
- Az adott évben, összességében és átlagosan 1,0 százalékkal nőtt a beruházások volumene a megelőző évhez képest. A tárgyév egészét tekintve hat nemzetgazdasági ág kivételével csökkentek a beruházások a 2021. évhez viszonyítva. A legjelentősebb beruházó ágak közül a teljesítményérték csaknem három tizedét realizáló feldolgozóiparban 21,0, a több mint ötödét képviselő ingatlanügyletek ágban 4,4 százalékkal bővült a beruházások volumene. Ezzel szemben a nemzetgazdasági beruházások 12,0 százalékát jelentő szállítás, raktározás területén 7,9 százalékkal csökkent a volumen. Ez a három nemzetgazdasági ág a beruházások több mint hattizedét tette ki. A hatodik legnagyobb részarányú mezőgazdaság ugyanakkor bővült (+6,6 százalék), valamint enyhe

³ KSH: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/gdp2212>, Letöltés: 2023. március 27.

növekedés jellemezte a kisebb részarányú építőipar (+1,3 százalék) fejlesztéseit is. (KSH⁴, 2022).

- A nemzetgazdaság társas vállalkozásainak hitelállománya 16,3 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszaki értékét, ezáltal a hitelek állománya 12 063,7 milliárd forintra emelkedett 2022 negyedik negyedévének végére (20. ábra).
- A hitelállományon belül a forintalapú hitelek értéke 10,0 százalékkal 7189,5 milliárd forintra bővült, miközben arányuk 3,4 százalékponttal 59,6 százalékra mérséklődött. A devizaalapú hitelek értéke jelentős mértékben, 27,0 százalékkal 4874,3 milliárd forintra nőtt.
- Nemzetgazdasági szinten továbbra is az éven túli hitelek képezték a hitelek több mint háromnegyedét. A teljes hitelállományon belül a rövid lejáratú hitelek értéke 27,3 százalékkal 2818,9 milliárd forintra emelkedett, miközben a hosszú lejáratúaké 13,3 százalékkal 9244,9 milliárd forintra nőtt.
- Az Agrárminisztérium adatai alapján az agrárágazatok hitelállománya az előző év azonos időszakához viszonyítva eltérő ütemben (a mezőgazdaság esetében 13,4 százalékkal, az élelmiszeripar esetében 5,6 százalékkal) növekedett. A mezőgazdaság hitelállományának 120,7 milliárd forintos gyarapodása értékben is meghaladta az élelmiszeriparét (+38,2 milliárd forint). Mindezek eredményeképpen a mezőgazdaság hitelállománya 1020,7 milliárd forintra, az élelmiszeriparé pedig 717,9 milliárd forintra emelkedett 2022 negyedik negyedévének végére. Az agrárágazatok együttes hitelállományának aránya a nemzetgazdasági értékhez képest 14,4 százalék volt.

20. ábra: **A mezőgazdaság hitelállománya nagyobb ütemben növekedett, mint az élelmiszeriparé 2022 negyedik negyedévében**

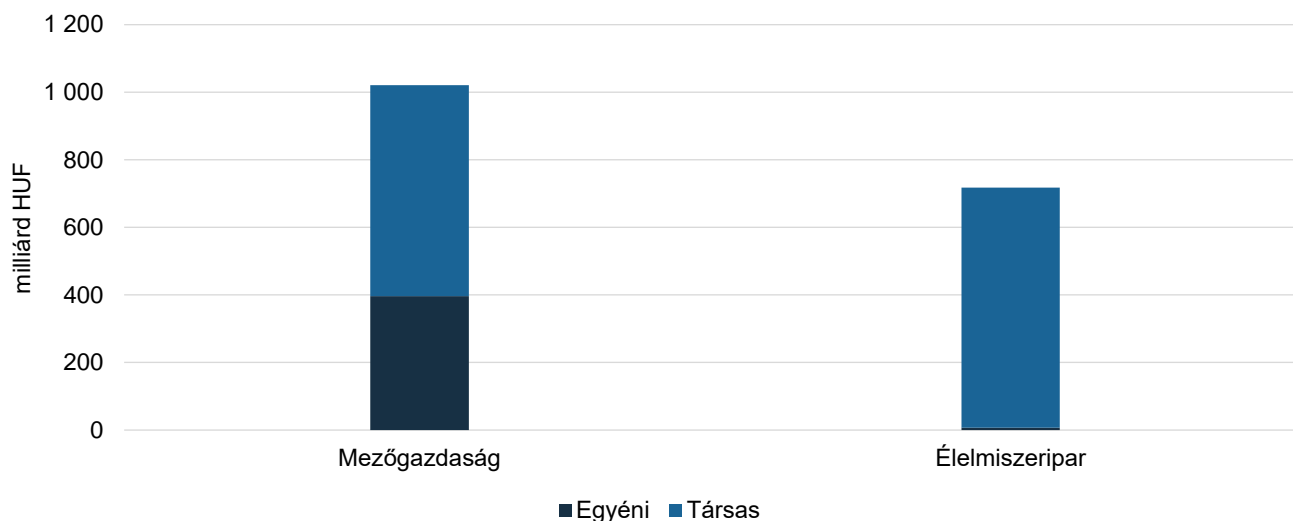
Forrás: MNB- és AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaság hitelállományának több mint felét a társas vállalkozások tudhatták magukénak, ami 624,4 milliárd forintot jelentett. Az egyéni gazdaságok 38,8 százalékos részesedése 396,2 milliárd forintnak felelt meg.

⁴ KSH: <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok#/hu/document/ber2212>, Letöltés: 2023. március 27.

- Az élelmiszeripari vállalkozások hitelállományának szinte teljes egésze (711,3 milliárd forint) a társas vállalkozásokat finanszírozta. Az egyéni vállalkozások 6,6 milliárd forintos hitelállománya a társasokéhoz képest elenyésző volt (21. ábra).

21. ábra: **A mezőgazdaság hitelállományának nagyobb részét, az élelmiszeriparénak pedig a túlnyomó többségét a társas vállalkozások adták 2022 negyedik negyedévében**

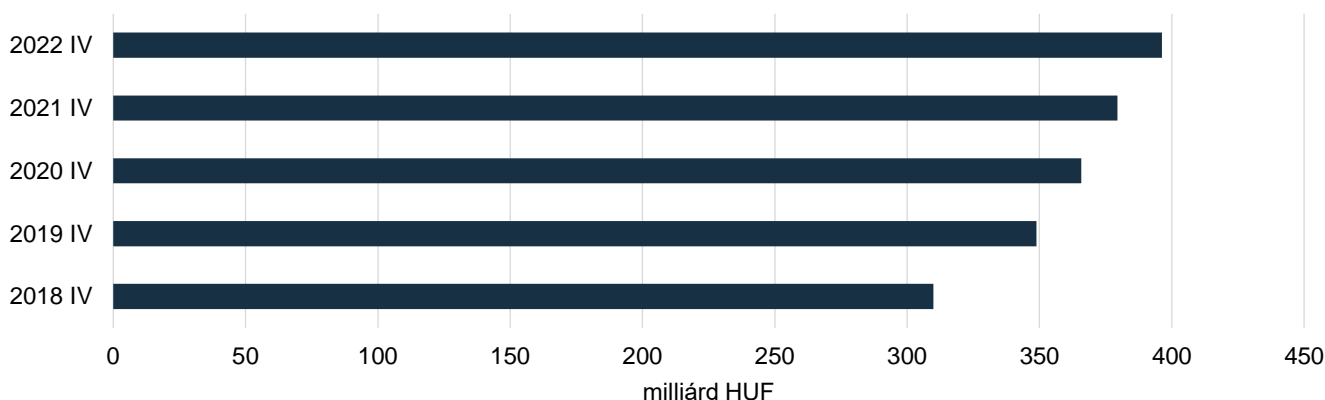

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az egyéni gazdaságok hitelállománya a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományát az előző év azonos időszakához képest 4,4 százalékos növekedés jellemezte. Hitelállományuk 396,2 milliárd forintra bővült 2022 IV. negyedévére (22. ábra).

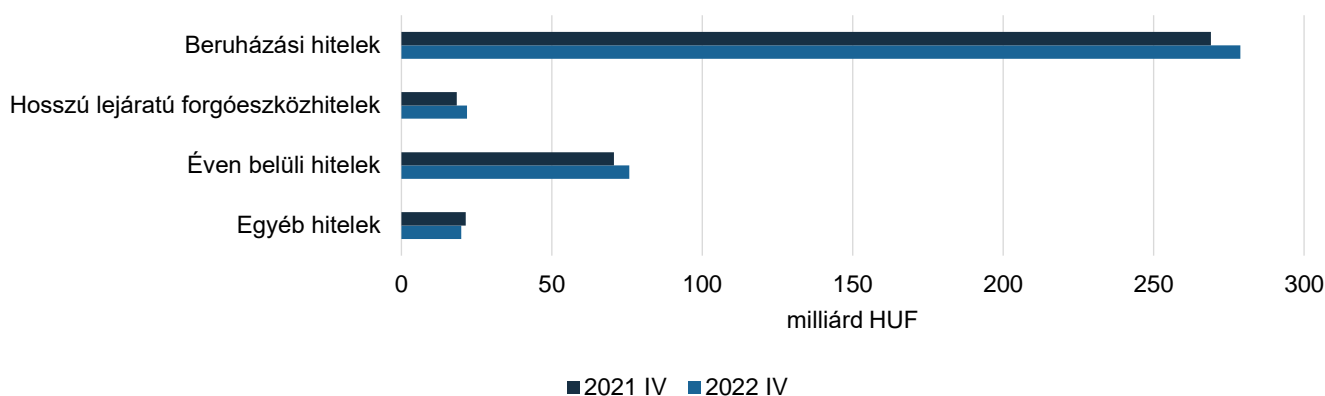
22. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállománya mérsékelten növekedett 2022 negyedik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéni gazdaságok részesedése a mezőgazdaság teljes hitelállományából 3,3 százalékponttal csökkent: 42,2 százalékról 38,8 százalékra esett vissza. A csökkenő részesedés hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások hitelállománya az egyéni gazdaságokéhoz képest nagyobb ütemben, 20,0 százalékkal bővült.
- A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelei közül a beruházási hitelek voltak továbbra is túlsúlyban, állományuk 3,6 százalékkal 278,8 milliárd forintra bővült, ami az előző év negyedik negyedévéhez viszonyítva 9,8 milliárd forinttal nagyobb összeget jelentett, és ez a teljes hitelállomány növekedésének több mint felét tette ki (23. ábra).

23. ábra: **A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok beruházási hitelállománya nőtt leginkább 2022 negyedik negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.

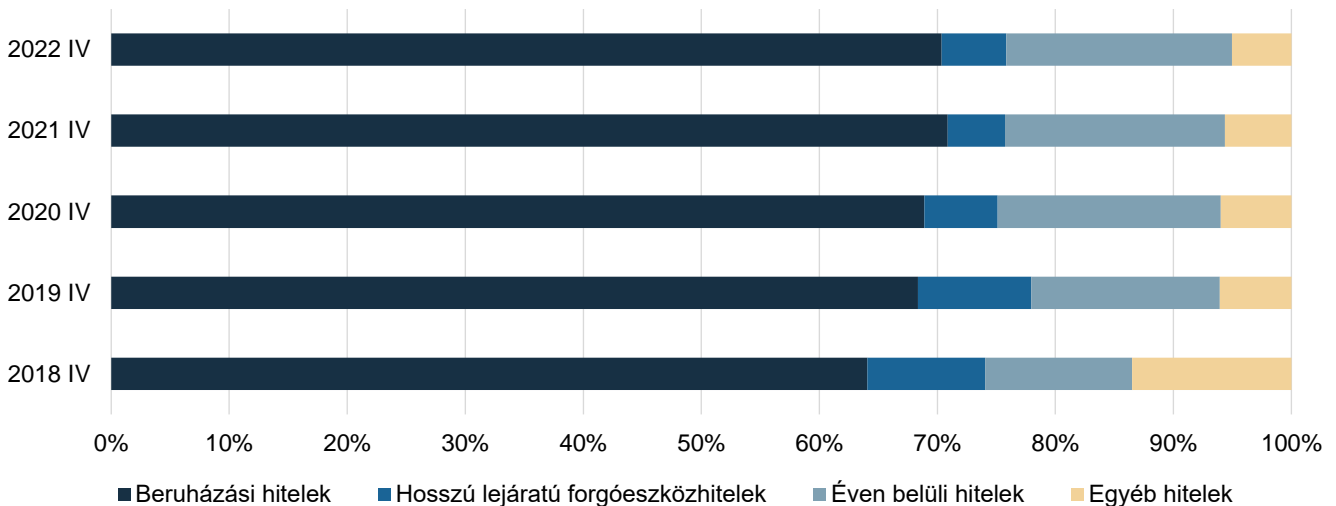
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az éven belüli hitelállomány 7,2 százalékkal, 70,7 milliárd forintról 75,8 milliárd forintra gyarapodott, ami értékben (5,1 milliárd forint) elmaradt a beruházási hitelek állománynövekedésétől, de a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományának bővüléséhez 30,4 százalékkal járult hozzá.
- A hosszú lejáratú forgóeszközhitel 18,1 százalékkal nőtt, 18,4 milliárd forintról 21,8 milliárd forintra. Az egyéb hitelek állománya 6,9 százalékkal mérséklődött.
- A korábbi tendenciának megfelelően a devizahitelek aránya továbbra is elenyésző volt a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában.
- A hosszú lejáratú hitelek (beruházási és hosszú lejáratú forgóeszközhitel) aránya minimális mértékben, 75,7 százalékról 75,9 százalékra módosult a mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok hitelállományában az előző év azonos időszakához képest. A beruházási hitelek részesedése 0,5 százalékponttal csökkent, míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitel aránya 0,6 százalékponttal emelkedett. Az éven túli hitelek legnagyobb részét (92,8 százalékát) továbbra is a beruházási hitelek képezték 2022 IV. negyedévében (24. ábra).
- A vizsgált éveket tekintve megállapítható, hogy a beruházási hitelek súlya 2018-tól kis ingadozással a 70,0 százalékos szint közelében mozgott és folyamatos állománynövekedés volt megfigyelhető. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel terén az állomány és az arány is kismértékben növekedett, hasonlóan az éven belüli hitelállomány értékének és részesedésének emelkedéséhez a mezőgazdasági egyéni gazdaságok hitelállományában az előző év azonos időszakához képest. Ugyanakkor, míg a hosszú lejáratú forgóeszközhitel részaránya 2018-ban még 10,0 százalékot képviselt, 2022 azonos időszakában már csupán 5,5 százalékot tett ki, szemben az éven belüli hitelek változásával,

amelynél a 2018-as 12,4 százalékos részarány 2022 negyedik negyedévére 19,1 százalékra emelkedett.

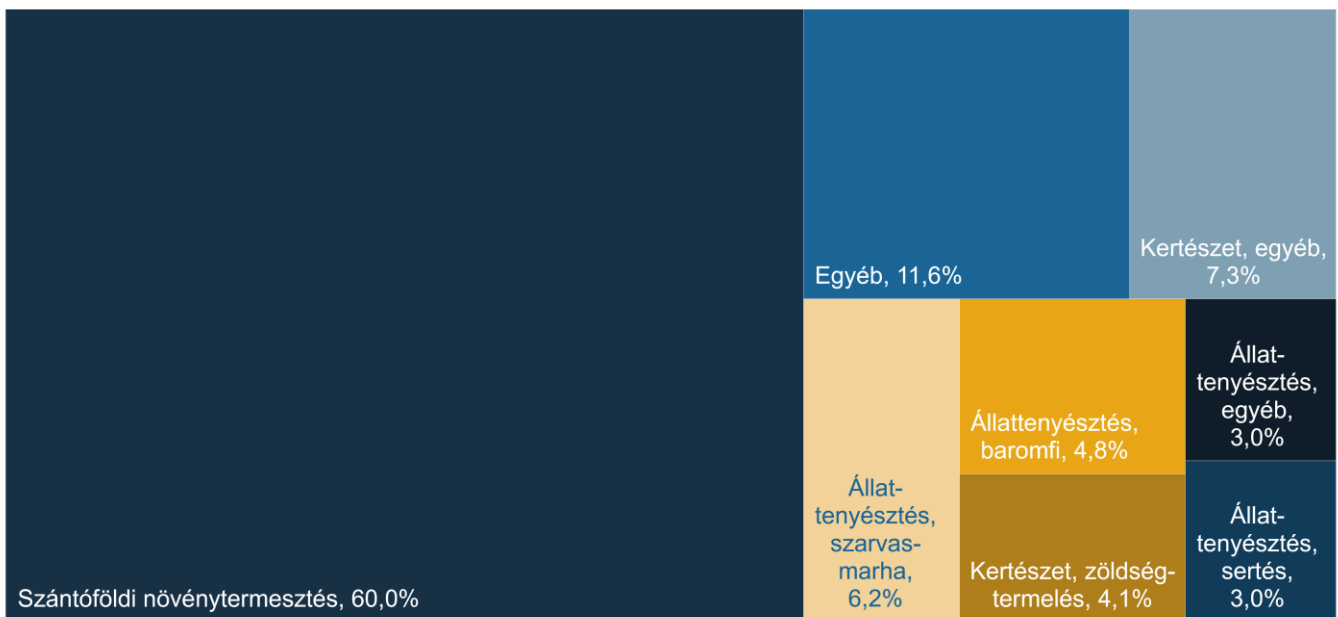
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságokon belül a szántóföldi növénytermesztőkhöz köthető a hitelállomány legnagyobb része, 60,0 százaléka. Az állattartással és -tenyésztéssel foglalkozók a hitelállomány további 17,0 százalékát, a kertészeti ágazat pedig 11,4 százalékát adta 2022. december 31-én (25. ábra).

24. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hitelállományában a beruházási hitelek részesedése kismértékben visszaesett 2022 negyedik negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyósámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

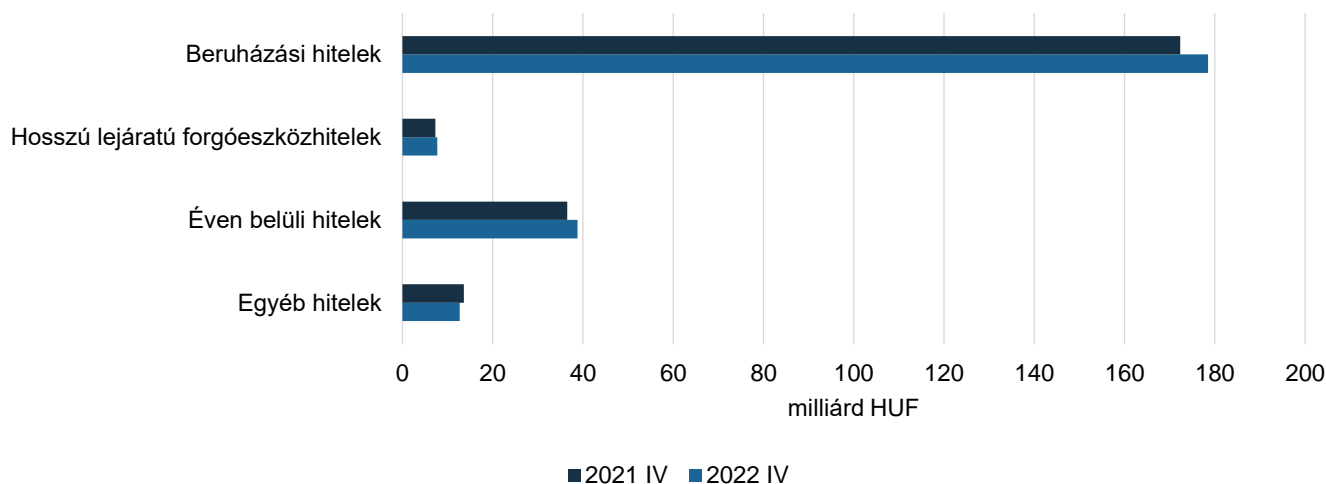
25. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok hiteleinek 60 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2022. december 31-én**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó egyéni gazdaságok hitelállománya 237,7 milliárd forint volt 2022 negyedik negyedévében, ami 8,0 milliárd forinttal volt több az egy évvel korábbi azonos időszak értékénél. A növekedés két fő oka az egyéni szántóföldi gazdálkodók beruházási hiteleinek 6,2 milliárd forintos és az éven belüli hitelek 2,3 milliárd forintos emelkedése volt. Ezzel szemben az egyéb hitelek kismértékben csökkentek az előző év azonos negyedévéhez viszonyítva (26. ábra).

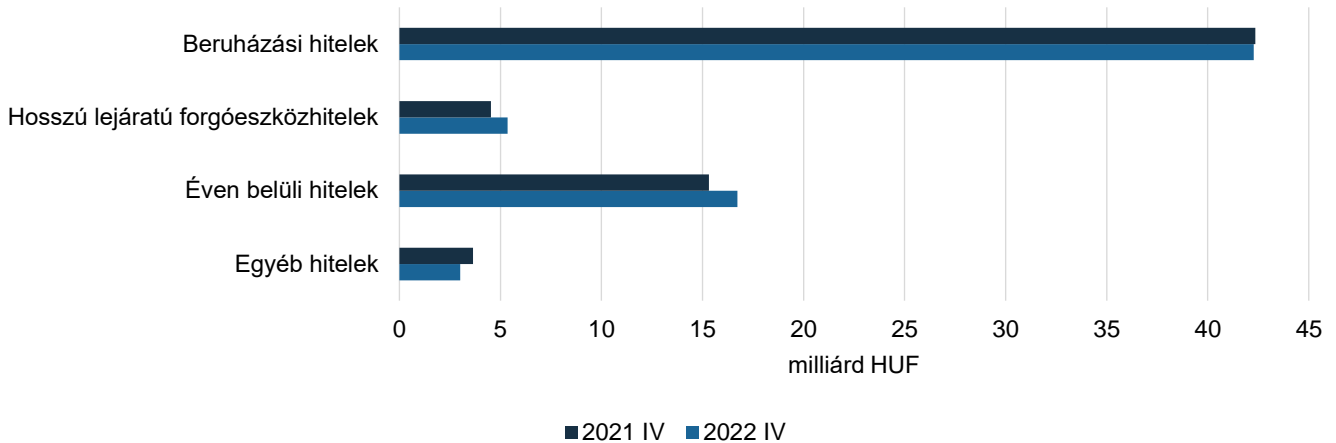
26. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő egyéni gazdaságok beruházási és éven belüli hitelei növekedtek 2022 negyedik negyedévében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztés rövid lejáratú hiteleinek állománya szintén nőtt, 2,3 milliárd forinttal. Azonban a belső összetételt tekintve a forint folyószámlahitelek értéke 8,3 milliárd forinttal nőtt, míg az egyéb éven belüli hitelek értéke 6,0 milliárd forinttal csökkent.
- Az állattenyésztés hitelállománya 2,3 százalékkal (1,5 milliárd forinttal) 67,4 milliárd forintra bővült az elmúlt év azonos időszakához képest. Az ágazaton belül a legnagyobb növekedés a szarvasmarha szakágazatban volt, 1,1 milliárd forintos értékben. Ezt követte a sertés szakágazat, amelynek hitelállománya 0,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszaki értéket.
- Az állattenyésztési hitelállomány szerény bővülésének legnagyobb részét az éven belüli hitelek 1,4 milliárd forintos növekedése okozta. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel 0,8 milliárd forinttal emelkedtek, míg a beruházási hitelek alig változtak és az egyéb hitelek kismértékben csökkentek. Az éven belüli hiteleken belül a forint folyószámlahitelek nőttek 3,7 milliárd forinttal, míg az egyéb éven belüli forinthitelek 2,3 milliárd forinttal visszaestek (27. ábra).

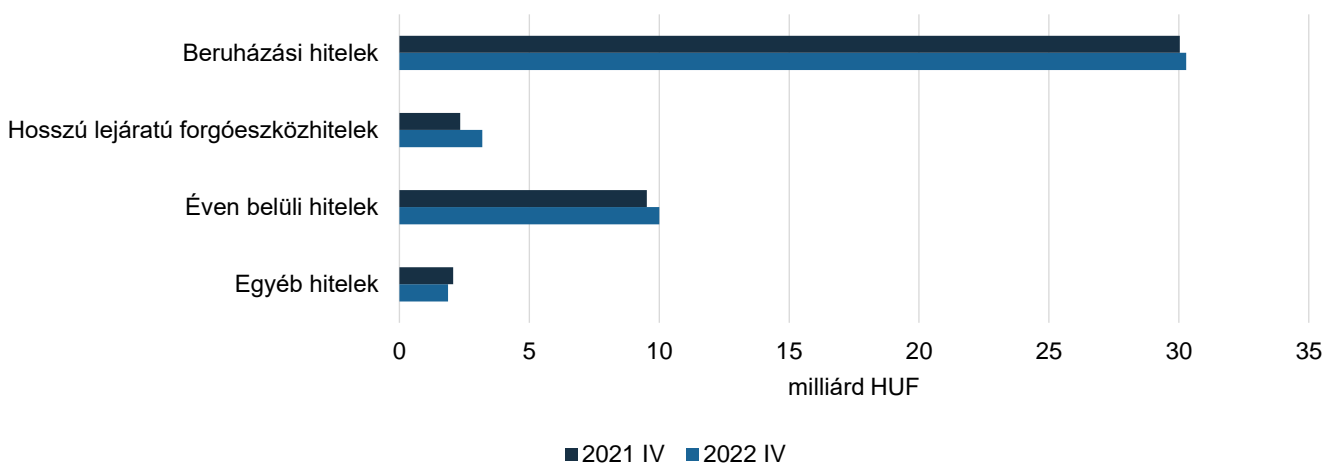
27. ábra: **Az állattartó egyéni gazdaságok éven belüli hitelei bővültek legnagyobb mértékben 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészet hitelállománya 3,1 százalékkal és értékben összesen 1,4 milliárd forinttal bővült az előző év azonos időszakához képest. Azon belül is a hosszú lejáratú forgóeszközhitel növekedtek leginkább, az állomány értéke 0,8 milliárd forinttal változott: 2,3 milliárd forintról 3,2 milliárd forintra emelkedett (28. ábra).
- Kiseb értékben növekedett az ágazaton belül a beruházási hitelek és a rövid lejáratú hitelek állománya, előbbi 0,2 milliárd forinttal, utóbbi 0,5 milliárd forinttal bővült az egy évvel korábbi azonos időszakhoz képest. Továbbra is a beruházási hitelek képezték a hitelállomány meghatározó részét, bár arányuk 68,3 százalékról 66,8 százalékra esett vissza, azonban értékük alig változott.
- A zöldségtermeléssel foglalkozók az ágazat hitelállományából 16,3 milliárd forintot tudhattak magukénak, és ez az érték 0,7 milliárd forintos visszaesést mutatott az előző év azonos időszakához képest.

28. ábra: **A kertészetben tevékenykedő egyéni gazdaságoknál a hosszú lejáratú forgóeszközhitel növekedtek leginkább 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéb szakágazatok vállalkozásai által felvett hitelállomány 14,8 százalékkal 45,9 milliárd forintra bővült az egy évvel korábbi negyedévhez képest.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának legnagyobb része (több mint 70 százaléka) 2021 végéig az egyéni vállalkozókhoz tartozott. Ez az arány azonban 2022 első negyedévében megváltozott. 2022 negyedik negyedévében továbbra is az egyéni gazdaságok hitelállományának csupán 42,6 százalékát képviselték az egyéni vállalkozók, a fennmaradó nagyobb, 57,4 százalékos részt immár az őstermelők hitelállománya képezte. A változás egyik legfőbb oka a családi gazdaságokról szóló 2020. évi CXXIII. törvény hatályba lépése volt.
- Az egyéni gazdaságok hitelállományának 4,4 százalékos bővülésével egyidejűleg változott az újonnan felvett hitelek értéke is. A szegmens összesen 38,7 milliárd forint új hitelt vett fel 2022 IV. negyedévében, 3,2 milliárd forinttal kevesebbet, mint egy évvel korábban (3. táblázat).

3. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hiteleinek több mint 50 százaléka a szántóföldi növénytermesztő ágazatba érkezett 2022 negyedik negyedévében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	21,8	7,3	0,7	13,5	0,2	0,2
Állattenyésztés	6,8	1,4	0,3	5,0	0,2	0,0
ebből						
baromfi	2,2	0,3	0,0	1,8	0,2	0,0
sertés	1,3	0,3	0,1	0,8	0,0	0,0
szarvasmarha	2,4	0,7	0,1	1,6	0,0	0,0
Kertészet	5,1	1,8	0,3	3,0	0,0	0,0
ebből						
zöldségtermelés	2,2	0,8	0,1	1,2	0,0	0,0
Egyéb	4,9	1,1	0,1	3,6	0,1	0,0
Összesen	38,7	11,6	1,3	25,0	0,5	0,2

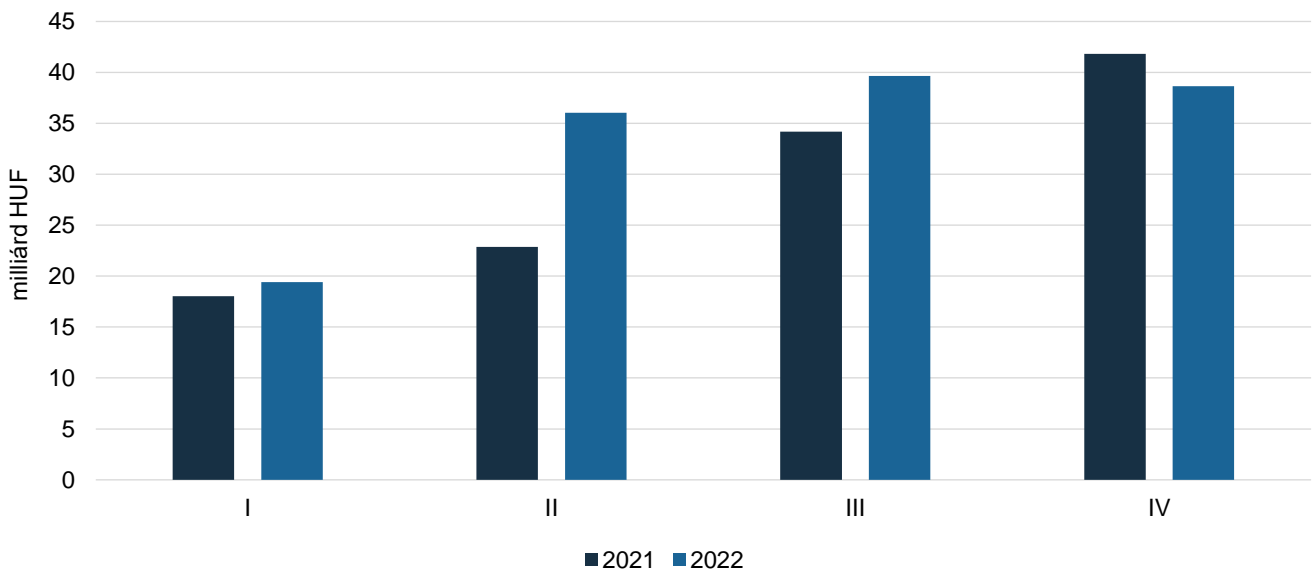
Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az új hitelek legnagyobb része (56,5 százalék) a szántóföldi növénytermesztők tevékenységét finanszírozta. Az állattenyésztők részesedése 17,7 százalék volt. Az új hitelek 5,8 százaléka a baromfi-, 6,2 százaléka a szarvasmarha-ágazatba került, további 3,3 százalékát pedig a sertésenyésztők tudhatták magukénak.
- Hitelcél tekintve a folyószámlahitelek összegében történt a legnagyobb változás: az új hitelkihelyezések értéke 5,1 milliárd forinttal volt nagyobb 2022 negyedik negyedévében, mint egy évvel korábban. A beruházási hitelek 1,0 milliárd forinttal mérséklődtek, ezen belül is az állattenyésztők új beruházási hitelei 1,1 milliárd forinttal estek vissza, és csak a kertészet és zöldségtermelés beruházási hitelei emelkedtek kismértékben. Az egyéb éven belüli hitelek jelentősen, 6,1 milliárd forinttal csökkentek. A hosszú lejáratú

forgóeszközhitelből 1,1 milliárd forinttal kevesebbet igényeltek az előző év azonos időszakához képest. Az egyéb hitelek értéke nem változott.

- A szántóföldi növénytermesztők újonnan felvett hitelei 1,4 milliárd forinttal maradtak el az előző év azonos időszaki értékétől. Bár a folyószámlahitelek 2,5 milliárd forinttal emelkedtek, a beruházási hitelek nem változtak, ugyanakkor az egyéb éven belüli hitelek 3,8 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel pedig 0,2 milliárd forinttal csökkentek. Az újonnan felvett hitelek összege az állattenyésztésen belül 1,6 milliárd forinttal 6,8 milliárd forintra csökkent. Ennek legnagyobb részét a szarvasmarha szakágazat új hiteleinek visszaesése képezte, amely 1,3 milliárd forinttal 2,4 milliárd forintra mérséklődött, míg a sertés és baromfi szakágazatok új hitelei csak kismértékben módosultak. Az állattenyésztésen belül növekedés csak a folyószámlahiteleknél jelentkezett, melynek állománya összességében véve 1,0 milliárd forinttal volt nagyobb az előző év azonos időszakához képest. A beruházási hitelek 1,1 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 0,5 milliárd forinttal és az egyéb éven belüli hitelek értéke 1,0 milliárd forinttal esett vissza.
- A kertészetben tevékenykedők által újonnan felvett hitelek értéke 0,1 milliárd forinttal volt nagyobb (5,1 milliárd forint) 2022 IV. negyedévében, mint egy évvel korábban. A bővülés ezen a területen is a folyószámlahiteleknek (+0,6 milliárd forint) volt tulajdonítható, bár a beruházási hitelek is nőttek (+0,3 milliárd forinttal), miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitel és az éven belüli hitelek csökkentek (–0,3 és –0,6 milliárd forinttal).
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok újonnan felvett hiteleinek értéke csupán 2022 negyedik negyedévében maradt el az előző év azonos periódusától, a fennmaradó időszakban jelentősen meghaladta azt. Az eltérés a második negyedévben volt a legnagyobb, ekkor az újonnan felvett hitelek értéke 57,6 százalékkal, 13,2 milliárd forinttal volt nagyobb a 2021 második negyedévinél (29. ábra).

29. ábra: **A hitelfelvételi aktivitás 2022 második és harmadik negyedévében dinamikusán javult**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok összességében 133,8 milliárd forint értékben vettek fel új hitelt 2022-ben, ami 16,9 milliárd forinttal (14,4 százalékkal) volt nagyobb a megelőző évinél (4. táblázat).

- Az alágazatok közül csak a szántóföldi növénytermesztés területén volt számottevő változás: az új hitelek értéke 11,9 milliárd forinttal (18,5 százalékkal) haladta meg a 2021. évit. A kiemelt szakágazatokon kívül eső, egyéb kategória új hitelei 2,4 milliárd forinttal bővültek, a kertészeté 2,0 milliárd forinttal, az állattenyésztés új hitelei minimális mértékben (+0,6 milliárd forinttal) változtak.
- A hitelcélok közül a folyószámlahitelek és a beruházási hitelek értékének változása volt kiemelkedő. Előbbi kategória 21,0 milliárd forinttal (43,2 százalékkal), utóbbi 10,7 milliárd forinttal (28,1 százalékkal) volt nagyobb, mint egy évvel korábban. Az egyéb éven belüli hitelek viszont jelentősen visszaestek (–14,2 milliárd forinttal).
Az egyéni gazdaságok új hiteleinek értékén belül, az alágazatok közül – az előző évekhez hasonlóan 2022-ben is – a szántóföldi növénytermesztés volt meghatározó, ami az új hitelek 57,0 százalékát képviselte. Az állattenyésztés új hiteleinek aránya 18,0 százalék, a kertészeté 11,6 százalék volt a vizsgált évben. A 2022-ben újonnan felvett hitelek értékén belül is a folyószámlahitelek domináltak, arányuk 52,1 százalék volt, ezt követte a beruházási hitelek részesedése, 36,4 százalékkal. A folyószámlahitelek és a beruházási hitelek alágazatokon belüli aránya is hasonlóképpen alakult.

4. táblázat: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok új hiteleinek zömét a szántóföldi növénytermesztők vették igénybe folyószámlahitel és beruházási hitel formájában 2022-ben**

milliárd HUF

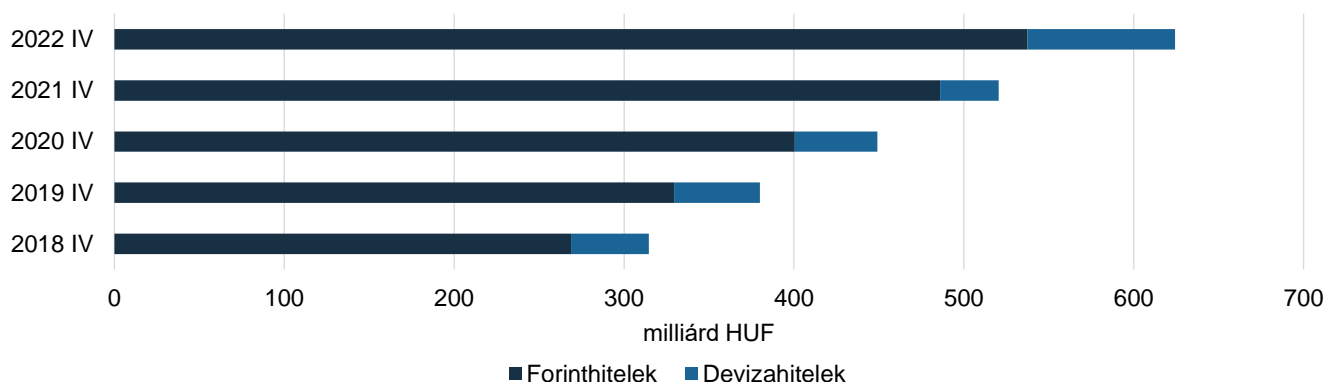
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámlahitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	76,3	31,7	3,6	38,3	1,2	1,5
Állattenyésztés	24,0	6,0	3,5	13,6	0,7	0,1
ebből						
baromfi	7,8	1,4	1,3	4,7	0,3	0,0
sertés	4,0	0,8	0,5	2,6	0,2	0,0
szarvasmarha	8,6	2,9	1,4	4,1	0,2	0,1
Kertészet	15,5	4,9	1,7	8,5	0,3	0,2
ebből						
zöldségtermelés	6,4	2,1	0,6	3,6	0,1	0,0
Egyéb	17,9	6,1	1,3	9,2	1,0	0,5
Összesen	133,8	48,7	10,0	69,6	3,1	2,3

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállománya

- Folytatódott a mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának 2018-tól megfigyelhető dinamikus növekedése. Az állomány értéke 2022 negyedik negyedévének végére 624,4 milliárd forintra gyarapodott, az előző év azonos időszaki értékét 20,0 százalékkal haladta meg (30. ábra).
- Hitelállományukban továbbra is a forinthitelek domináltak, bár részesedésük kismértékben (7,3 százalékponttal) csökkent, így 2022 negyedik negyedévében az arányuk 86,1 százalékot ért el.

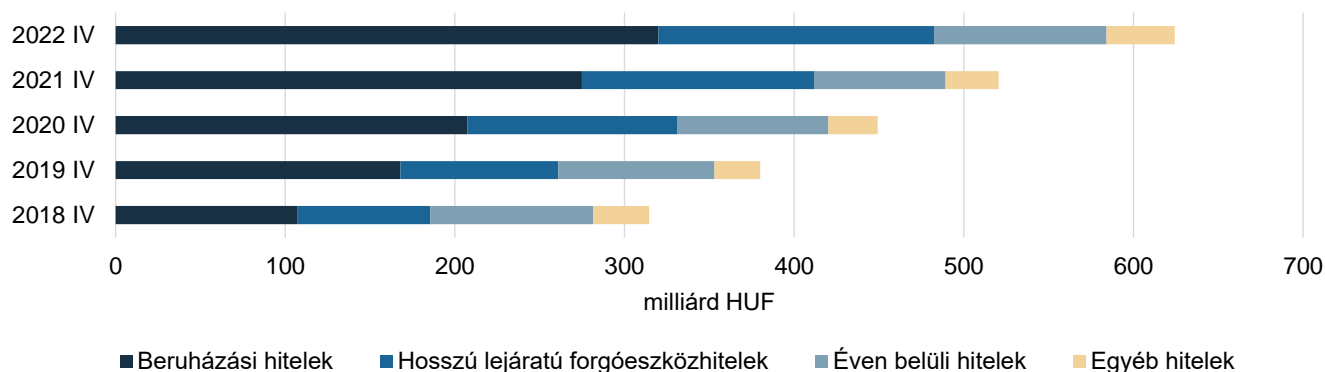
30. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hitelei 20 százalékkal növekedtek 2022 negyedik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A hitelállományon belül az éven túli hitelállomány bővülése volt kiemelkedő, a hitelösszeg 17,2 százalékkal 482,5 milliárd forintra gyarapodott 2022 negyedik negyedévében. Az éven túli hitelek közül a beruházási hitelek 16,4 százalékkal 320,0 milliárd forintra, a hosszú lejáratú forgóeszközhitelek 18,8 százalékkal 162,5 milliárd forintra emelkedtek (31. ábra).

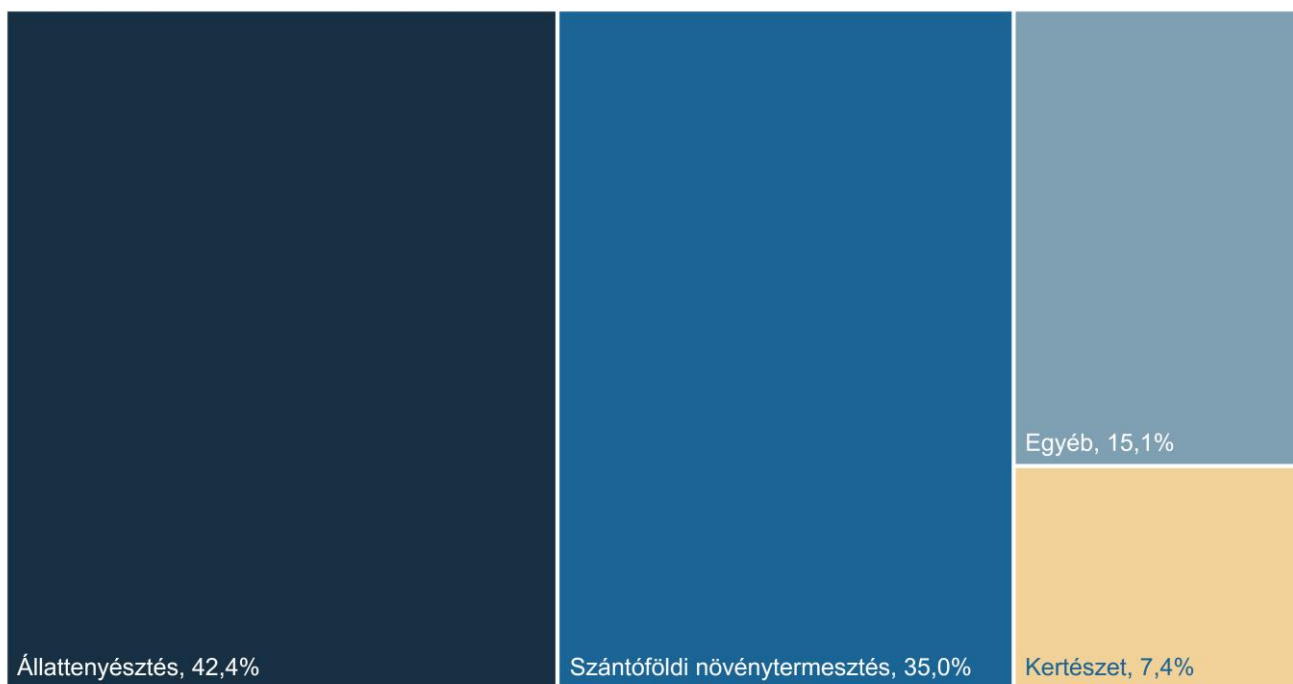
31. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások éven túli hitelei növekedtek 2022 negyedik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az éven túli hitelek aránya a teljes hitelállományon belül 77,3 százalék volt, a beruházási hitelek részesedése 51,3 százalékot tett ki.
- Az éven belüli hitelállomány 2018 óta folyamatosan csökkent, 96,0 milliárd forintról 77,5 milliárd forintra, majd 2022 negyedik negyedévének végére 101,7 milliárd forintot ért el, ami 31,2 százalékos növekedésnek felel meg az előző év azonos időszakához képest. A rövid lejáratú hitelek részesedése a mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományából 1,4 százalékponttal nőtt, 2022 negyedik negyedévének végére arányuk 16,3 százalékot ért el.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományának jelentős része, 42,4 százaléka az állattenyésztéssel foglalkozó társas vállalkozásokhoz, 35,0 százaléka pedig a szántóföldi növénytermesztőkhöz került. Az állattartók körében a sertés-tartók részesedése volt a legmagasabb, 15,1 százalék. Ezt követte a szarvasmarhatartók, majd a baromfitartók részesedése, előbbi 13,9, utóbbi 12,8 százalékot ért el. A kertészeti ágazat kisebb, 7,4 százalékos részesedéssel bírt, azon belül a zöldségtermelés 5,1 százalékos arányt képviselt a teljes hitelállományhoz képest. Az egyéb ágazatokban tevékenykedők részesedése 14,6 százalékot tett ki (32. ábra).

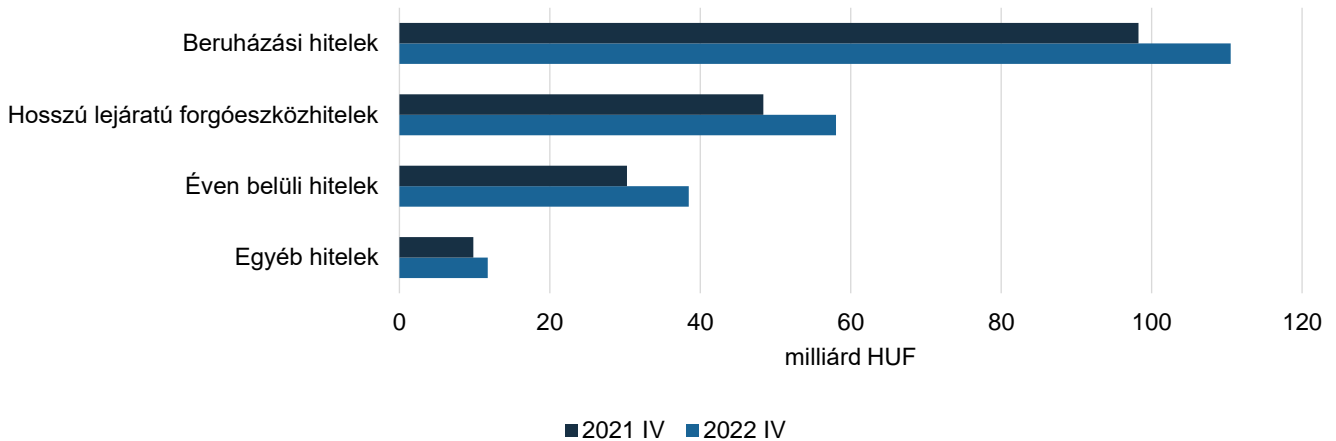
32. ábra: **Az állattenyésztők részesedtek legnagyobb mértékben a mezőgazdasági társas vállalkozások hitelállományából 2022. december 31-én**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas gazdaságok hitelállománya 218,8 milliárd forintra bővült, ami 32,0 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos negyedévi értékét. Az éven túli hitelcélok tekintetében továbbra is növekedés volt megfigyelhető az ágazatban. A beruházási hitelek 12,3 milliárd forinttal, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 9,7 milliárd forinttal gyarapodtak. A rövid lejáratú hitelek 8,2 milliárd forinttal bővültek, míg az egyéb hitelek állománya szerényebb mértékben, 1,9 milliárd forinttal emelkedett az előző év azonos negyedévi értékéhez képest (33. ábra).

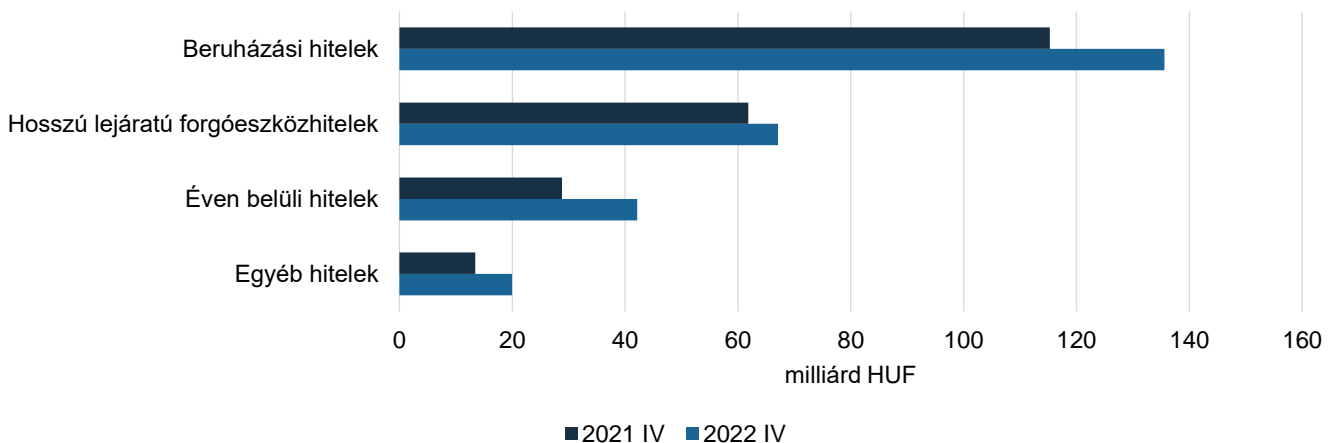
33. ábra: **A szántóföldi növénytermesztő társas vállalkozások beruházási hitelei növekedtek leginkább 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest az állattenyésztésben tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 20,7 százalékkal 264,9 milliárd forintra bővült.
- Az állattenyésztésen belül a szarvasmarha szakágazatban volt a legnagyobb hitelállomány-növekedés 22,5 milliárd forinttal, ezt követte a sertés szakágazat 13,3 milliárd forinttal, majd a baromfi szakágazat 9,0 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztés hitelállományában továbbra is az éven túli hitelállomány gyarapodása volt számottevő. Azon belül is a beruházási hitelek növekedtek kiemelkedően, 17,6 százalékkal (20,3 milliárd forinttal) 135,6 milliárd forintra emelkedett az állomány értéke. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel 8,6 százalékkal (5,3 milliárd forinttal) bővült, 67,1 milliárd forintra. Az éven belüli és az egyéb hitelek állománya ugyancsak felülmúlta az előző év negyedik negyedévit, előbbi 46,2 százalékkal, utóbbi 48,8 százalékkal (34. ábra).

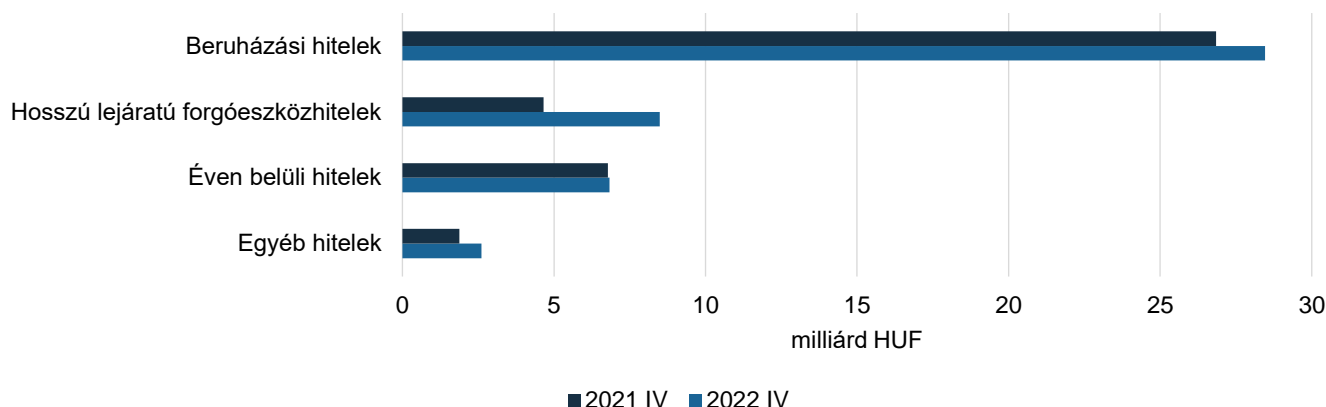
34. ábra: **Az állattenyésztő társas vállalkozások beruházási hitelei több mint 15 százalékkal bővültek 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A kertészetben tevékenykedő társas vállalkozások hitelállománya 15,5 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva, ezáltal az állomány értéke 46,4 milliárd forintra nőtt. A növekedést a beruházási hitelek 1,6 milliárd forintos és a hosszú lejáratú forgóeszközhitel 3,8 milliárd forintos bővülése okozta. Az ágazat társas vállalkozásaihoz rendelt hitelállomány 46,4 milliárd forintos értékével továbbra is a legkisebbnek számított az ágazatok között (35. ábra).

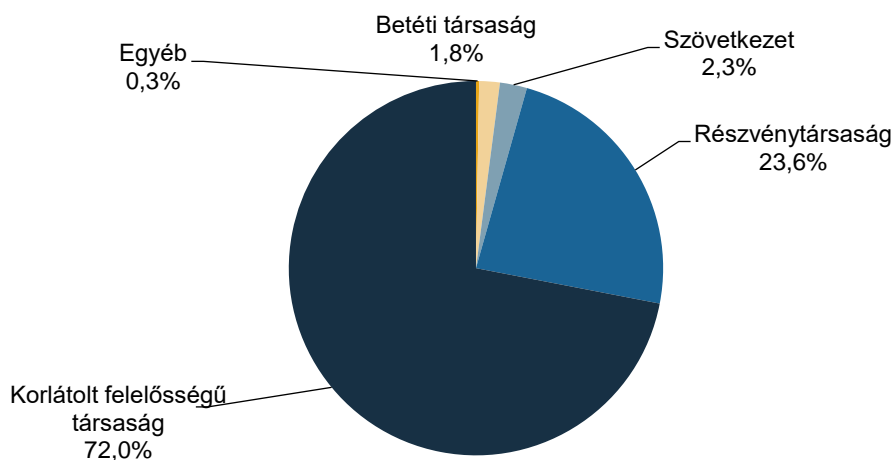
35. ábra: **A kertészetben tevékenykedő társas vállalkozások beruházási hitelei több mint 5 százalékkal nőttek 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: A forint folyószámlahitelek az éven belüli hitelek között vannak feltüntetve.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A gazdálkodási formák szerinti bontást tekintve elmondható, hogy a fennálló hitelállomány túlnyomó többsége, 72,0 százaléka továbbra is korlátolt felelősségű társaságokhoz, valamint 23,6 százaléka részvénytársaságokhoz került 2022 negyedik negyedében. A szövetkezetek részesedése a korábbi évi 2,6 százalékról 2,3 százalékra mérséklődött a vizsgált időszakban. Ugyanekkor 2,0 százalék alá csökkent a betéti társaságok és a közkereseti társaságok által felvett hitelek együttes aránya (36. ábra).

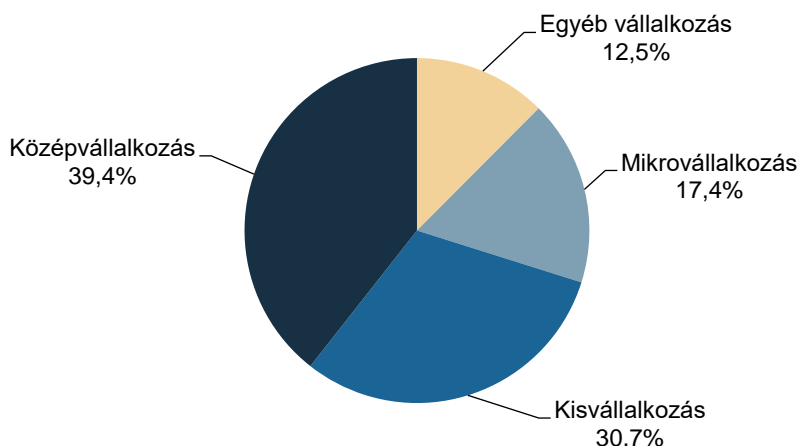
36. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint 70 százaléka a korlátolt felelősségű társaságokat finanszírozta 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások teljes hitelállományának 87,5 százaléka (546,5 milliárd forint) mikro-, kis- és középvállalkozásokhoz tartozott 2022 negyedik negyedévének végén, ami arányában megegyezett az előző évi szinttel. A középvállalkozások hitelállományból való részesedése 39,4 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozásoké 30,7 százalékos, a mikrovállalkozásoké pedig 17,4 százalékos arányt képviselt. Az egyéb vállalkozások (beleértve a nagyvállalkozásokat) hiteleinek összege a társas vállalkozások hitelállományának 12,5 százalékát adta 2022 negyedik negyedévében (37. ábra).

37. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások hiteleinek több mint egyharmadát a középvállalkozások tudhatták magukénak 2022 negyedik negyedévében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdaságban a társas vállalkozások által felvett új hitelek összege jelentősen emelkedett az előző év azonos időszakához képest, hiszen összesen 24 milliárd forinttal több, 87,7 milliárd forint hitelt vettek fel 2022 negyedik negyedévében (5. táblázat).

5. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része az állattenyésztési ágazatba érkezett 2022 negyedik negyedévében**

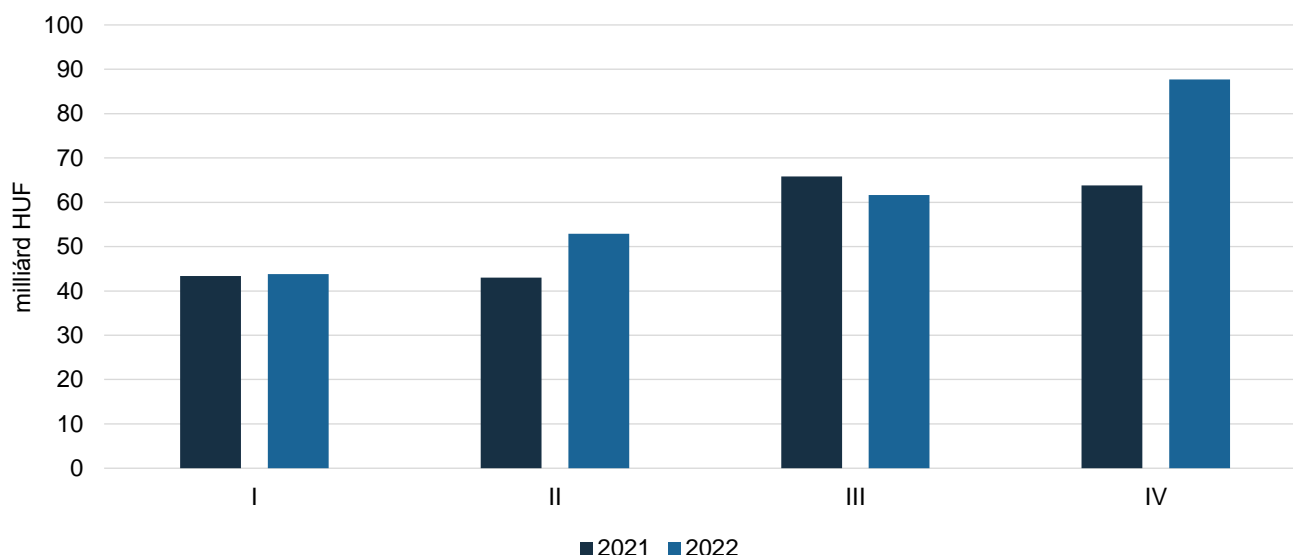
milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	30,6	8,7	5,8	7,5	6,6	2,1
Állattenyésztés	41,1	17,3	4,9	5,5	7,9	5,6
ebből						
baromfi	13,5	0,7	0,8	1,9	5,2	5,0
sertés	18,8	14,5	0,9	1,9	1,1	0,3
szarvasmarha	8,1	2,0	2,8	1,5	1,6	0,2
Kertészet	4,2	1,8	0,6	1,2	0,4	0,2
ebből						
zöldségtermelés	2,3	1,0	0,5	0,5	0,2	0,1
Egyéb	11,8	2,2	2,0	3,2	3,5	1,0
Összesen	87,7	30,0	13,2	17,4	18,3	8,8

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A hitelösszezből az állattenyésztők részesedése volt a legnagyobb 46,9 százalék, szemben az egy évvel ezelőtti 41,4 százalékos aránnyal. Azon belül a mezőgazdasági új hitelek 21,4 százaléka a sertés szakágazatba került, további 15,4 százalékát a baromfi- és 9,3 százalékát a szarvasmarha szakágazat tudhatta magáénak. A hitelösszeg további 34,9 százaléka a növénytermesztőket finanszírozta.
- A szántóföldi növénytermesztés új hitelfelvétele 10,8 milliárd forinttal nőtt az egy évvel korábbi értékhez viszonyítva. Különösen a beruházási és a hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek emelkedtek, előbbi 4,2 milliárd, utóbbi 2,3 milliárd forinttal. A folyószámlahitelek szintén bővültek, 1,7 milliárd forinttal.
- Az állattenyésztési ágazatban 14,7 milliárd forintos növekedés volt tapasztalható, melyet a sertés szakágazat hiteleinek 12,5 milliárd forintos növekedése idézett elő. Az állattenyésztési ágazat új hiteleinek belső szerkezetét tekintve a beruházási hitelek (+11,0 milliárd forint), az egyéb hitelek (+3,1 milliárd forint), valamint az egyéb rövid lejáratú hitelek (+2,0 milliárd forint) bővülése volt meghatározó, míg a hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek (–1,0 milliárd forinttal), a folyószámlahitelek kisebb mértékben (–0,3 milliárd forinttal) csökkentek.
- A kertészetben tevékenykedők által újonnan felvett hitelállomány 3,1 milliárd forinttal volt kevesebb, mint az egy évvel korábbi negyedévben.
- A mezőgazdasági társas vállalkozások körében 2022 negyedik negyedévében mutatkozott a legnagyobb érdeklődés az új hitelek iránt, az újonnan folyósított hitelek értéke 24,0 milliárd forinttal, 37,6 százalékkal haladta meg az előző év azonos időszakit. Jelentősnek volt még tekinthető a második negyedévi emelkedés (9,9 milliárd forint, 23,1 százalék) is (38. ábra).

38. ábra: **Az újonnan folyósított hitelek állománya 2022 negyedik negyedévében haladta meg leginkább az előző évit**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági társas vállalkozások összességében 246,1 milliárd forint hitelösszeget vettek fel 2022-ben, ami 30,1 milliárd forinttal (13,9 százalékkal) volt nagyobb, mint egy évvel korábban (6. táblázat).

- Az alágazatok közül az állattenyésztés területén volt a legnagyobb a változás: a szegmens új hiteleinek értéke 22,4 milliárd forinttal (26,3 százalékkal) volt nagyobb, mint egy évvel korábban. Ezen belül is meghatározó volt a sertésenyésztés szakágazat új hiteleinek növekedése, amelyek értéke 17,0 milliárd forinttal (81,0 százalékkal) haladta meg az előző évit. A kiemelt alágazatokon kívül eső, egyéb kategórián belül 4,2 milliárd forintos volt a bővülés mértéke. A szántóföldi növénytermesztés és a kertészet alágazat új hitelállománya minimális mértékben változott (előbbi +2,5 milliárd forinttal, utóbbi +1,1 milliárd forinttal).
- A hitelcélok közül (az egyéni gazdaságok folyamataihoz hasonlóan) a folyószámlahitelek és a beruházási hitelek értékének változása volt jelentős. Előbbi kategória 16,1 milliárd forinttal (47,2 százalékkal), utóbbi 14,0 milliárd forinttal (20,6 százalékkal) emelkedett. A beruházási hitelek növekménye az állattenyésztésen belül, a sertés szakágazatban volt meghatározó (14,1 milliárd forint). Az egyéb rövid lejáratú hitelek és egyéb hitelek kisebb mértékben bővültek (6,9 és 6,7 milliárd forinttal). A hosszú lejáratú forgóeszközhitelviszont jelentősen visszaestek (–13,6 milliárd forinttal).
- A társas vállalkozások új hiteleinek értékén belül, az alágazatok közül az állattenyésztés szerepe volt kiemelkedő, ami az új hitelek 43,7 százalékát képviselte, ezen belül is a sertés szakágazat az új hitelek 15,4 százalékát tette ki. A szántóföldi növénytermesztés új hiteleinek aránya 35,0 százalék, a kiemelt alágazatokon kívül esőké 14,6 százalék, a kertészeté 6,7 százalék volt a vizsgált évben. Az éves új hitelállományon belül a rövid lejáratú hitelek (folyószámlahitelek és egyéb éven belüli hitelek) részesedése volt a legnagyobb, összesen 38,1 százalék (folyószámlahitelek esetében 20,4, egyéb rövid lejáratú hiteleknél 17,7 százalék). Ezt követte a beruházási hitelek aránya 33,2 százalékkal. A rövid lejáratú hitelek esetében az alágazatokon belül a szántóföldi növénytermesztés területén a folyószámlahitelek voltak jelentősek (25,4 százalék), míg az állattenyésztés esetében az egyéb éven belüli hitelek (21,7 százalék). A beruházási hitelek alágazaton belüli aránya a teljes ágazatéhoz hasonlóan alakult.

6. táblázat: **A mezőgazdasági társas vállalkozások új hiteleinek legnagyobb része az állattenyésztési ágazatba érkezett hosszú lejáratú hitel formájában 2022-ben**

milliárd HUF

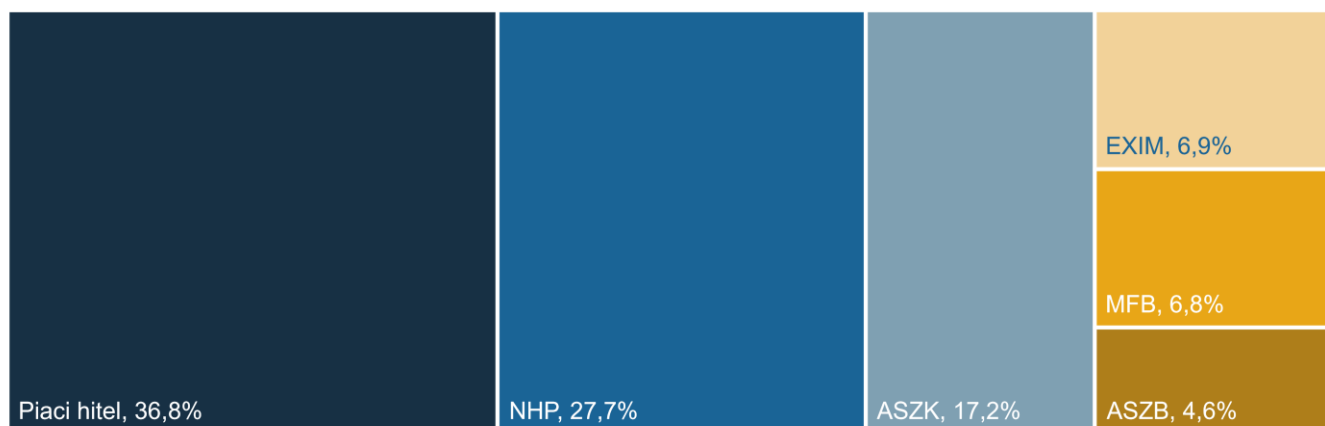
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek	Folyószámlahitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Szántóföldi növénytermesztés	86,1	27,1	18,0	21,9	13,3	5,8
Állattenyésztés	107,4	35,2	18,2	14,8	23,3	15,8
ebből						
baromfi	35,9	5,7	4,0	4,5	12,6	9,1
sertés	37,9	20,4	4,6	4,9	5,9	2,1
szarvasmarha	31,4	8,7	9,1	4,7	4,5	4,5
Kertészet	16,6	6,0	4,7	3,0	1,9	1,0
ebből						
zöldségtermelés	10,4	4,5	2,4	1,2	1,5	0,8
Egyéb	36,0	13,4	5,2	10,6	4,9	1,8
Összesen	246,1	81,8	46,2	50,3	43,5	24,3

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás a mezőgazdaságban

- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok és társas vállalkozások hitelállományában a kedvezményes hitelek voltak túlsúlyban: a piaci hitelek aránya 36,8 százalékot tett ki 2022 negyedik negyedévében⁵ (39. ábra).
- Kiemelkedő volt a támogatott hitelkonstrukciók közül az Agrár Széchenyi Kártya (ASZK) folyószámlahitel és a növekedési hitelprogramok (NHP) fennálló állománya, előbbi a mezőgazdaság hitelállományának 17,2, utóbbi 27,7 százalékát adta 2022. december 31-én. Az Eximbank által finanszírozott hitelek részesedése a mezőgazdaságban 6,9 százalékos arányt képviselt, az MFB-hitelprogramokhoz köthető hitelállomány részesedése a mezőgazdaságban pedig 6,8 százalékot jelentett. Ezen kívül az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel (ASZB) 4,6 százalékos részesedéssel bírt.

39. ábra: **A mezőgazdasági ágazatban tevékenykedők hitelállományának több mint 60 százalékát a kedvezményes hitelek adták 2022 negyedik negyedévében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ-, AVHGA és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- A magyar agrárium rövid távú finanszírozásának stabilabbá tételét is szolgálja a Széchenyi Kártya Program, amely 2011-től érhető el az agrárvállalkozások számára.
- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel – ami lényegében mezőgazdasági célú, szabad felhasználású folyószámlahitel – a mikro-, kis- és középvállalkozások, az őstermelők, valamint az őstermelők családi gazdaságai átmeneti likviditási problémáinak áthidalásához, váratlan kiadásaik fedezéséhez járul hozzá. Az ASZK keretében az igénybevételei szabályok változásától (14/2020. (IV. 10.) AM rendelet), azaz 2020. május 15-től az agrárgazdaságban tevékenykedők megnövekedett hitelkeretösszeget, 200 millió forintot vehettek igénybe, ez így volt 2022-ben is. A fiatal mezőgazdasági termelő esetén adható hitel maximuma 25 millió forint. A hitelkeret futamideje 1, 2 vagy 3 év. A hitel fő biztosítója az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) kezességvállalása. A hitelkeret további előnye, hogy 50 millió forint alatt tárgyi biztosíték nélkül is gyors és egyszerűsített hitelbírálat mellett igényelhető.

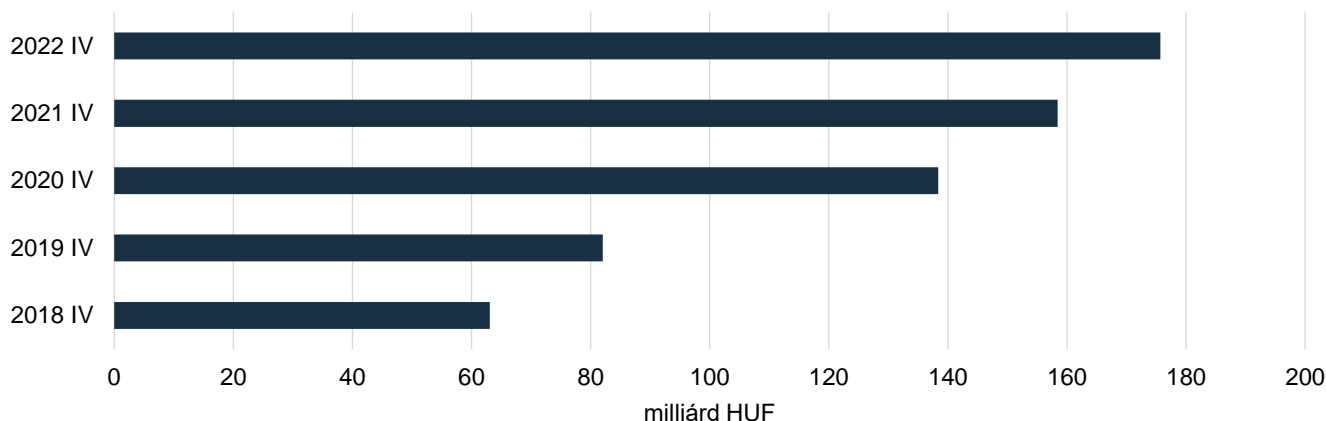
⁵ A piaci hitelek aránya módszertani változások miatt nem összehasonlítható a korábbi számokban megjelent adatokkal.

- A KAVOSZ Zrt. az agrárvállalkozások számára beruházási hitelcélok megvalósításához, illetve hozzá kapcsolódó forgóeszköz-beszerzéshez az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel GO! konstrukcióval nyújtott segítséget, melyet 2022. május 20-ig lehetett igényelni, majd ezt az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel MAX+ váltotta fel, ami az agrárvállalkozások számára beruházási és ahhoz kapcsolódó forgóeszköz-beszerzési célra használható fel. A hitel elősegíti az agrárvállalkozások fejlesztési elképzeléseinek megvalósítását, így különösen a meglévő kapacitások bővítését, új kapacitások kiépítését, valamint energiahatékonyság javítását és technológiaváltást segítő „zöld” fejlesztések finanszírozását. A hitel segítségével megvalósítható lehetséges hitelcélok például: immateriális javak beszerzése, ingatlan építése, vásárlása – beleértve a termőföld vásárlást –, fejlesztése, ültetvény telepítése, új vagy használt gép, berendezés, feltételeknek megfelelő kis- és nagyhaszon gépjárművek (vontatmányaik) beszerzése, egyéb tárgyi eszköz beszerzése, fejlesztése tenyészállat beszerzése, tulajdonrész (üzletrész) vásárlása, energiahatékonyabb gépek, berendezések, technológiák vásárlása, cseréje, megújuló energiaforrások alkalmazására irányuló fejlesztések finanszírozása. A konstrukció keretében akár 500 millió forint hitelösszeg is igényelhető, legfeljebb 10 éves futamidőre, az állami kamattámogatásnak köszönhetően fix 5%/év nettó ügyleti kamattal. A kezelésiköltség-támogatásnak köszönhetően a vállalkozás által a hitel futamideje alatt fizetendő nettó kezelési költség fix 0%/év. A hitelfelvételhez a vállalkozásnak a beruházás költsége legalább 10 százalékanak megfelelő saját erővel kell rendelkeznie. A hitel fő biztosítéka az Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány készfizető kezességvállalása és dologi biztosíték, valamint adott esetekben a feltételeknek megfelelő magánszemély készfizető kezességvállalása⁶.
- Az Agrár Széchenyi Beruházási hitel konstrukciói keretében a mezőgazdaságban tevékenykedők fennálló állománya 47,0 milliárd forint volt 2022. december 31-én, ami 1337 hitelügyletbe kapcsolódott⁷.
- Az előző évek tendenciájának megfelelően 2022 negyedik negyedében tovább nőtt a mezőgazdasági vállalkozások ASZK-folyószámlahitel keretein belül benyújtott hiteligénye, azonban a növekedés üteme az előző év azonos időszakához képest lassult. A szerződések száma 13,3 százalékkal 32 210 darabra, a leszerződött összeg 18,7 százalékkal 439,7 milliárd forintra emelkedett az előző év azonos időszakához képest.
- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állománya 10,9 százalékkal növekedett, és 2022 negyedik negyedévének végére elérte a 175,7 milliárd forintot (40. ábra).

⁶ Forrás: <https://www.kavosz.hu/hitelek/agrar-szechenyi-beruhazasi-hitel-max/> Letöltés: 2023. március 23.

⁷ Forrás: AVHGA-adatok

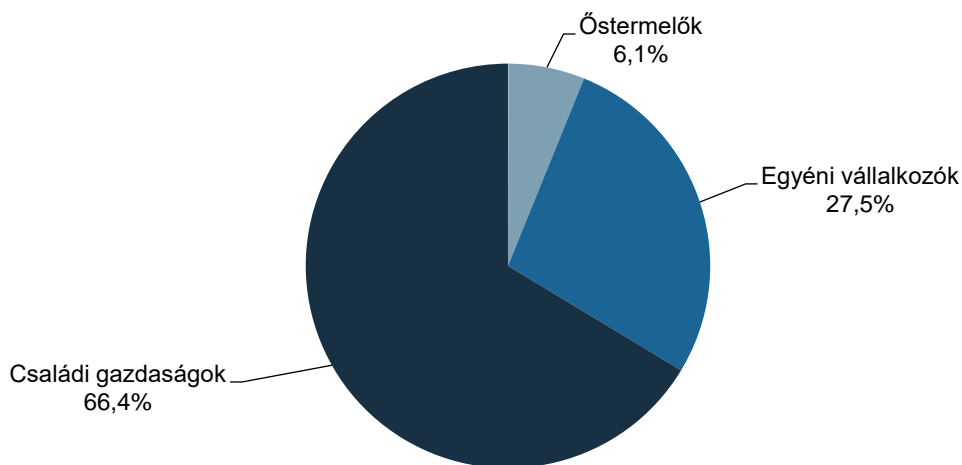
40. ábra: **A mezőgazdaság Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állománya több mint 10 százalékkal növekedett 2022 negyedik negyedévében**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az egyéni gazdaságokhoz volt köthető a mezőgazdasági ASZK-folyószámlahitel fennálló állományából 118,7 milliárd forint, a társas vállalkozások a fennálló hitelállományból 57,0 milliárd forintot tudhattak magukénak 2022. december 31-én.
- A mezőgazdasági tevékenységet végző egyéni gazdaságok hitelállományának kétharmada a családi gazdaságokhoz, 27,5 százaléka az egyéni vállalkozókhöz, 6,1 százaléka pedig az őstermelőkhöz került (41. ábra).

41. ábra: **A mezőgazdaságban az egyéni gazdaságok Agrár Széchenyi Kártya fennálló folyószámlahitelének kétharmada a családi gazdaságokhoz tartozott 2022 negyedik negyedévében**

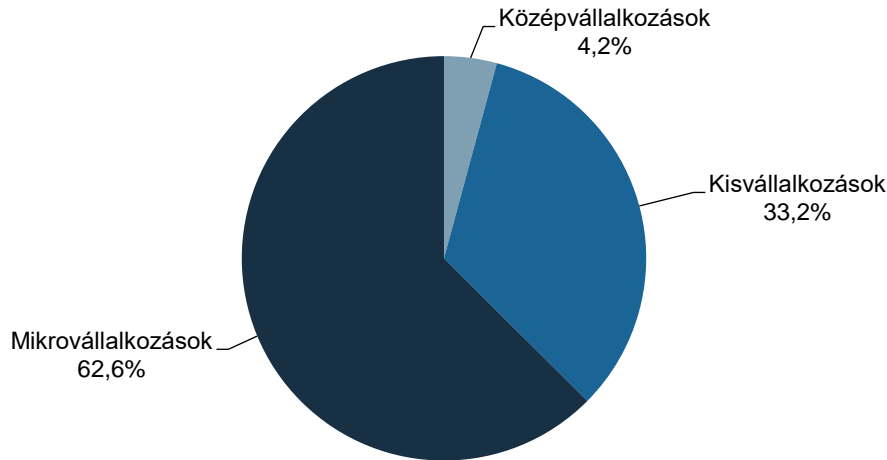

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik. Az egyéni gazdaságok körében elenyésző számban ugyan, de voltak olyan gazdaságok, amelyek esetében a gazdálkodási formába való besorolásra nem nyílt lehetőség.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A társas vállalkozások közül a legnagyobb fennálló hitelállománnyal továbbra is a mikro-vállalkozások rendelkeztek, részesedésük 62,6 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány egyharmadát tudhatták magukénak. A középvállalkozások részesedése mindössze 4,2 százalék volt 2022 negyedik negyedévében (42. ábra).

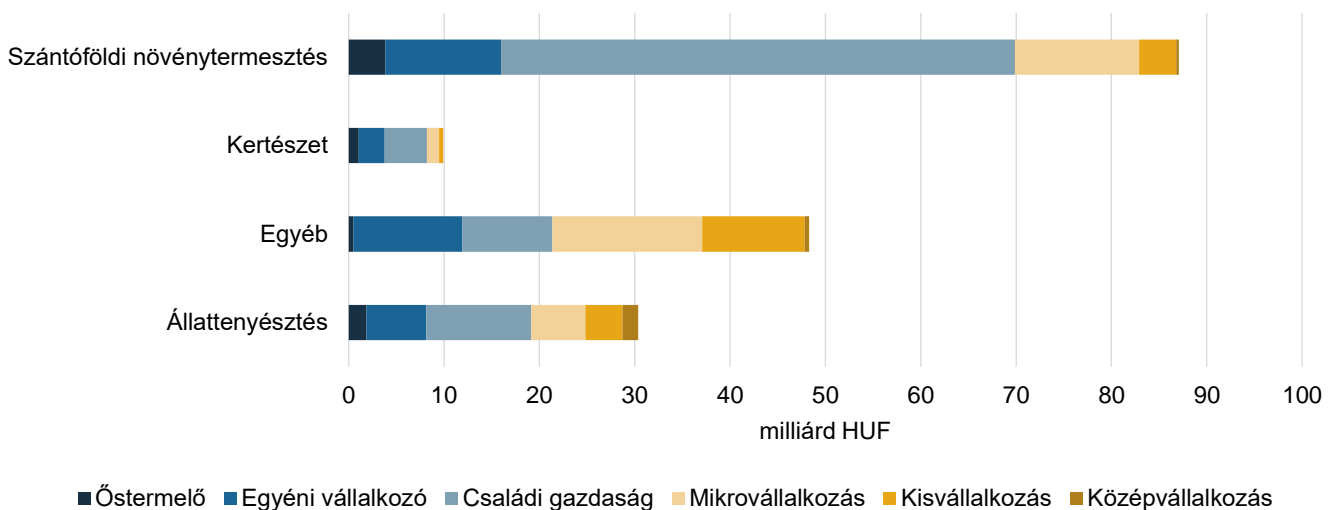
42. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitelének közel kétharmadát a mikrovállalkozások tudhatták magukénak 2022. december 31-én**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó vállalkozások ASZK fennálló folyószámlahitel-állománya nagymértékben csökkent, 152,4 milliárd forintról 87,1 milliárd forintra, melynek fő oka az egyéni vállalkozók hiteleinek 12,2 milliárdos, valamint a családi gazdaságok hiteleinek 37,4 milliárd forintos visszaesése (43. ábra).

43. ábra: **Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel fennálló állományának közel 50 százaléka a szántóföldi növénytermesztő családi gazdaságokhoz tartozott 2022. december 31-én**

Megjegyzés: Az „Egyéb” kategóriába az alábbi ágazatok tartoznak: növényi szaporítóanyag termesztése; vegyes gazdálkodás; növénytermesztési szolgáltatás; állattenyésztési szolgáltatás; betakarítást követő szolgáltatás; vetési célú magfeldolgozás; vadgazdálkodás, vadgazdálkodási szolgáltatás; erdészeti, egyéb erdőgazdálkodási tevékenység; fakitermelés; vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; erdészeti szolgáltatás.

Az egyéni vállalkozásoknál 58,9 millió forint esetében nem ismert a gazdálkodási forma, ezáltal az ábrán megjelenített érték eltér a teljes összegtől.

Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A szántóföldi növénytermesztők közül a fenti csökkenés ellenére is kiemelkedő a családi gazdaságok fennálló hitelállománya, 53,9 milliárd forint, amely 41,0 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbi értéknél.

Növekedési Hitelprogram

- A Magyar Nemzeti Bank (MNB) által a koronavírus-járvány negatív gazdasági hatásainak tompítása, a hitelpiaci zavarok elkerülése érdekében 2020. április 20-án elindított NHP Hajrá! konstrukció 2021. szeptember 30-án lezárult⁸, ezáltal 2022-ben a vállalkozásoknak már nem volt lehetőségük hitelfelvételre a szóban forgó kedvezményes konstrukció keretében, viszont az éves hitelállomány mértékében nagy szerepe van többek között azért is, mert az említett hitelprogram keretösszege a 2021. év nyári hónapjaiban kimerült ugyan, azonban a szerződések fokozatos és folyamatos lehívása a program lezárulta után is támogatta a kkv-hitelpiacot.⁹
- A szóban forgó intézkedéseken túl a jegybank törlesztési moratóriumot hirdetett a Növekedési Hitelprogram keretében folyósított hiteleknél is, és lehetővé tette a bankok számára az NHP-s hitelek átstrukturálását, valamint a visszafizetés ütemezésének átalakítását.¹⁰
- A fizetési moratórium időszakát 2022-ben is meghosszabbították, azonban a moratóriumban lévők köre jelentősen szűkült (a vállalkozások közül azok élhettek továbbra is a hiteltörlesztési moratóriummal, amelyek árbevétele legalább 25 százalékkal esett vissza az előző évhez képest). Az egyre nagyobb számban kilépő ügyfelek miatt 2022. augusztusra már csak a vállalati hitelek mindössze 1 százaléka vett részt a célzott fizetési moratóriumban, így az összesen csak 60 ezer vállalkozást érintett. A Kormány ezen okokból kifolyólag 2022. december 31-ig tartotta indokoltnak a moratórium fenntartását, azonban jogszabályban rögzítette, hogy a moratórium kivezetése ellenére az ügyfelek által fizetendő havi törlesztőrészlet 2023 januárjától nem emelkedhet a moratóriumban való részvétel során felhalmozódó kamatok és díjak miatt, valamint a tartozás visszafizetése a futamidő meghosszabbításával valósulhat meg.¹¹ A Magyar Közlönyben 2022. augusztus 8. napján megjelent hiteltörlesztési moratórium veszélyhelyzettel kapcsolatos különös szabályainak bevezetéséről szóló 292/2022. (VIII. 8.) Korm. rendelet¹², valamint a hiteltörlesztési moratórium igénybevételéhez alkalmazandó kérelemről szóló 23/2022. (VIII. 8.) AM rendelet¹³ lehetővé tette a hitelezőhöz benyújtott – az AM rendeletnek megfelelő – kérelem alapján 2022. szeptember 1. napjától 2023. december 31. napjáig fizetési moratórium igénybevételét a 2022. augusztus 31. napján fennálló hitel- vagy kölcsönszerződés alapján folyósított kölcsönre, ha a) az adós növénytermesztés, állattenyésztés, vadgazdálkodás és kapcsolódó szolgáltatások (TEÁOR: 01 és ÖVTJ: 01), erdőgazdálkodás (TEÁOR: 02 és ÖVTJ: 02), halászat, halgazdálkodás (TEÁOR: 03 és ÖVTJ: 03) szakágazatból származó 2021. évi – az eladott áruk beszerzési értéke nélkül számított – nettó árbevétele eléri a 2021. évi nettó árbevételének 50%-át, vagy b) a hitel/kölcsön célja megfelel az a) pont szerinti valamely szakágazatnak.¹⁴

⁸ Forrás: <https://www.mnb.hu/nhphajra> Letöltés: 2022. december 15.

⁹ Forrás: MNB Hitelezési felmérés szeptember 30. <https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/hitelezesi-folyamatok/hitelezesi-folyamatok-2021-szeptember>, Letöltés: 2022. június 22.

¹⁰ Forrás: MNB Gazdasági – pénzügyi válaszlépések az új koronavírusra. <https://www.mnb.hu/koronavirus#vallalati>, Letöltés: 2022. június 22.

¹¹ Forrás: <https://kormany.hu/hirek/2023-ban-megszunik-a-fizetesi-moratorium>, Letöltés: 2023. március 23.

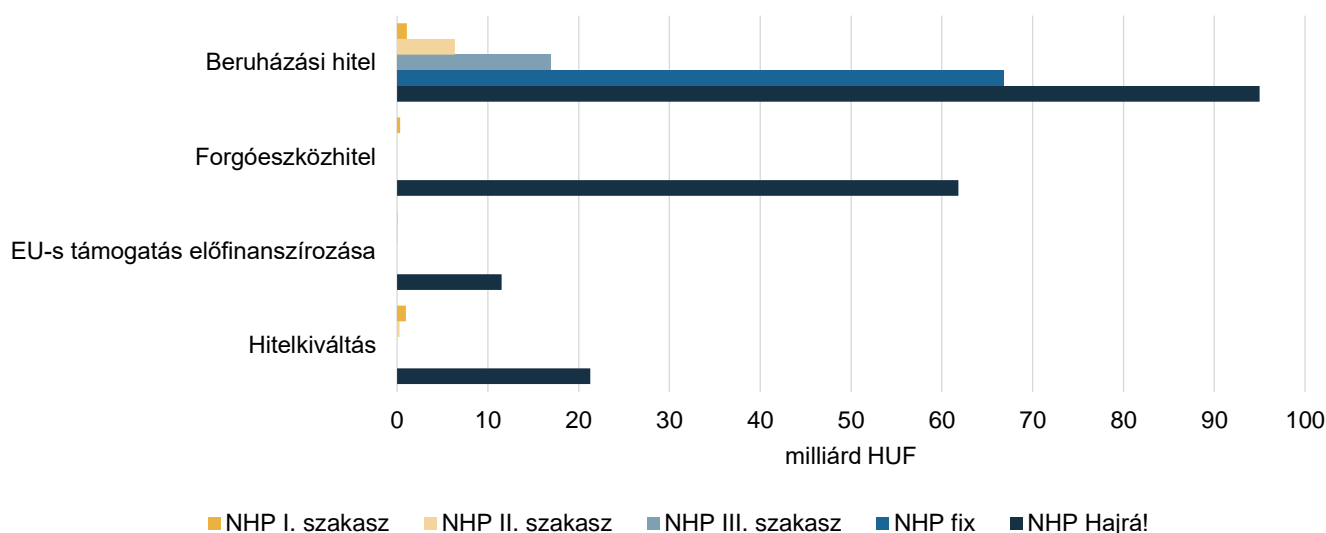
¹² Forrás: 292/2022. (VIII. 8.) Korm. rendelet a hiteltörlesztési moratórium veszélyhelyzettel kapcsolatos különös szabályainak bevezetéséről

¹³ Forrás: 23/2022. (VIII. 8.) AM rendelet a hiteltörlesztési moratórium igénybevételéhez alkalmazandó kérelemről

¹⁴ Forrás: <https://www.mfb.hu/kozlemenyek/tajekoztato20220810-n1321>, Letöltés: 2023. március 23.

- Az NHP I–III. szakaszához kapcsolódóan a mezőgazdaság fennálló hitelállománya 26,0 milliárd forintot tett ki 2022. negyedik negyedévének végén, amelynek zöme, 93,6 százaléka beruházási hitelnek minősült (44. ábra).
- Az NHP fix konstrukció esetében a hitelállományt teljes egészében beruházási céllal folyósították. A hitelprogram fennálló állománya 66,8 milliárd forintot tett ki 2022. december 31-én.
- A mezőgazdasági vállalkozások NHP Hajrá! konstrukció keretében fennálló hitelállománya 189,6 milliárd forint volt 2022. negyedik negyedévének végén. Az NHP Hajrá! hitelprogram keretében elsősorban éven túli hiteket folyósítottak, a szóban forgó hitelállomány 82,7 százaléka hosszú lejáratú hitelnek minősült. A beruházási hitelek aránya 50,1 százalék volt 2022. negyedik negyedévében.

44. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! konstrukció közel 200 milliárd forintos fennálló állománya kismértékben csökkent 2022. negyedik negyedévében**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat. Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, a mezőgazdaságba kihelyezett hitelállomány 38,9 milliárd forint volt 2022. december 31-én, ami 80,8 százalékát tette ki az egy évvel korábbi értéknek. Az NHP Hajrá! konstrukcióhoz kapcsolódóan 34,4 milliárd forintot folyósítottak (7. táblázat).

7. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása a mezőgazdaságban 2019 és 2022 között**

Időszak		Mezőgazdaság			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2019	I	11,2	0,7	–	–
	II	10,3	0,7	0,8	–
	III	9,8	0,6	1,7	–
	IV	8,8	0,5	8,2	–

milliárd HUF

Időszak		Mezőgazdaság			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2020	I	8,4	0,5	11,0	–
	II	8,1	0,5	13,8	1,0
	III	7,9	0,5	–	8,0
	IV	6,6	0,5	–	19,5
2021	I	6,7	0,4	–	28,8
	II	6,6	0,4	–	38,5
	III	6,4	0,4	–	43,0
	IV	5,8	0,4	–	42,0
2022	I	5,2	0,3	–	40,6
	II	2,7	0,1	–	38,3
	III	4,6	0,3	–	36,3
	IV	4,3	0,2	–	34,4

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.

Forrás: Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány (AVHGA) és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

MFB-hitelprogramok

- Az MFB Csoport által a gazdaság újraindítására összehangolt hitel-, tőke- és garancia-program formájában 2020-ban biztosított 1500 milliárd forintból 2022-ben is igényelhetők forrást a vállalkozások az MFB Versenyképességi Hitelprogram keretében.¹⁵
- Az MFB Zrt. és az Agrárminisztérium által indított hitelprogramok – MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB TÉSZ Forgóeszköz Hitelprogram 2020, MFB Élelmiszeripari Forgóeszköz Hitelprogram 2020 – igénybevételét 2022-ben szintén meghosszabbították, ezáltal továbbra is kedvezőbb feltételekkel igényelhetők forrást a kedvezményezettek. A hitelprogramokhoz kapcsolódóan a termelők maximum 60 százalékos, de legfeljebb évi 4,0 százalékpontos mértékű kamattámogatásban részesülhettek. Ez alól a sertésenyésztési célú MFB Agrár Forgóeszköz Hitelprogram 2020 keretében fizetett hitelszerződések képeztek kivételt, amelyek esetében a támogatás mértéke még kedvezőbbnek bizonyult: minden megkezdett egész állategység után, állategységenként legfeljebb ötszázezer forint összegű hitel kamatfizetési tekintetében 100 százalékos kamattámogatást nyújtottak a hitel teljes futamidejére, de a 100 százalékos kamattámogatáson felüli hitelösszeg esetében a forgóeszköz hitelprogramokra érvényes kamattámogatási mérték volt az irányadó. A hitelszerződés megkötésére 2022. december 31-ig volt lehetőségük az agrárvállalkozásoknak.¹⁶
- Az MFB Agrár Hitelprogram keretében további 100 milliárd forintos keretösszeg állt rendelkezésre azon hazai agrárvállalkozások, valamint erdészettel vagy erdészettel is foglalkozó vállalkozások számára, melyek sikeresen pályáztak Vidékfejlesztési Programoknál és érvényes támogatási okirattal rendelkeznek. Az MFB Zrt. nemcsak a támogatást finanszírozta elő, hanem a teljes projekt megvalósításához, valamint a kapcsolódó egyéb finanszírozási igényekhez is hitelt nyújtott, ezáltal elősegítve a támogatott beruházás megvalósulását és üzembe helyezését. A hitelkérelmek benyújtására 2022. december 30-ig volt lehetőség. A program keretében utoljára 2025. március 30-ig lehet kölcsönszerződés alapján a hitelfelvevő számára kifizetést teljesíteni.
- Az MFB Zrt. a pénzügyi vállalkozások részére refinanszírozási forrást biztosított két programon keresztül. Egyfelől a KAVOSZ Zrt. által koordinált Széchenyi Kártya program

¹⁵ Forrás: <https://www.mfb.hu/>

¹⁶ Forrás: <https://www.mfb.hu/>

részét képező Széchenyi Mikrohitel konstrukció keretében történő hitelkihelyezésekhez biztosított forrást, másfelől pedig olyan mikrovállalkozások finanszírozásának segítségét célozta meg, amelyek forrásigényét a kereskedelmi hitelintézetek, illetve kereskedelmi banki háttérrel nem rendelkező pénzügyi vállalkozások valamely oknál fogva (pl. magasabb kockázati profil, hosszabb futamidő) nem tudták, vagy nem megfelelően tudták kielégíteni. A Széchenyi Mikrohitel refinanszírozási programot 100 milliárd forintos, az MFB Régió Versenyképességi Pénzügyi Vállalkozás refinanszírozási programot ennél jóval kisebb, 5 milliárd forintos keretösszeggel hirdették meg. Előbbi esetében az MFB Zrt. 2022. július 1. napjától a program igénybevételi lehetőségét megszüntette, egyúttal 2022. augusztus 29-i hatállyal megkezdte az MFB Széchenyi Mikrohitel Refinanszírozási Program 2.0 forgalmazását, amely 80 milliárd forintos keretösszeggel került meghirdetésre.¹⁷ Utóbbi esetében hiánytalan refinanszírozási kölcsönkérelem 2022. július 1-ig volt benyújtható, míg a refinanszírozási kölcsönszerződés megkötésére 2022. július 15-ig kerülhetett sor.¹⁸

- Az MFB Zrt. MFB Gazdaság Újjáépítési Hitel Programmal kívánt hozzájárulni a hazai kis- és középvállalkozások közép- és hosszú távú finanszírozási lehetőségeinek javításához, ezáltal versenyképességük fenntartásához, illetve vállalkozásuk folyamatos fejlődéséhez. A program kiterjedt felhasználási lehetőséget biztosított, emellett tág körű finanszírozási forma volt, rugalmas törlesztési ütemezéssel, balloon típusú végtörlesztési lehetőséggel és alacsony sajáterő-elvárással. A program keretében 200 milliárd forint állt a vállalkozások rendelkezésére 2022 nyaráig. A program keretén belül az új hitel igénybevételenek lehetősége lezárult.
- Az MFB Versenyképességi Hitelprogram a mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozások számára 1–10 milliárd forint értékben biztosít hitelösszeget beruházásra, forgóeszköz-finanszírozásra, hitelkiváltásra és részesedésvásárlás finanszírozására. A hitelprogramot 150 milliárd forintos keretösszeggel hirdették meg. Kérelem benyújtására 2022 végéig volt lehetősége a vállalkozásoknak forráskimerülésig.¹⁹
- A mezőgazdasági ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 69,6 milliárd forintot tett ki 2022. december 31-én, ami 3,5 százalékkal volt kevesebb, mint egy évvel korábban (8. táblázat).
- A mezőgazdaság kedvezményes MFB-hitelállományából továbbra is a szántóföldi növénytermesztők részesedése volt kiemelkedő, 66,6 százalék, azon belül is a mikrovállalkozások tudhatták magukénak a hitelösszeg zömét, 87,2 százalékát. A kedvezményes hitelállományból az állattenyésztési ágazat 12,9 százalékkal, a kertészeti ágazat 9,7 százalékkal részesedett.
- Az MFB-hitelállomány túlnyomó többségét a Földvásárlási hitelprogram keretében helyezték ki, amelynek fennálló állománya a mezőgazdaságban 58,7 milliárd forint volt 2022. december 31-én. Az MFB-hitelek közül a programokon kívüli forinthitel (8,5 milliárd forint), az egyéb, programhoz nem kapcsolódó követelésvásárlás (6,4 milliárd forint), valamint az MFB Krízis Hitel (492,4 millió forint) fennálló állománya volt még kiemelésre méltó.

¹⁷ Forrás: <https://www.mfb.hu/kozlemenyek/mfb-kozlemeny20220829-n1326>, Letöltés: 2023. március 23.

¹⁸ Forrás: <https://www.mfb.hu/mfb-regio-versenykepességi-penzugyi-vallalkozas-refinanszirozasi-program-s2564>, Letöltés: 2023. március 23.

¹⁹ Forrás: https://www.budapestbank.hu/sw/static/file/mfb_versenykepességi_hitelprogram_termeklap.pdf, Letöltés: 2023. március 23.

8. táblázat: **Az MFB-hitelek közel 70 százaléka a szántóföldi növénytermesztőket finanszírozta 2022. december 31-ig**

milliárd HUF

Megnevezés	Szántóföldi növénytermesztés	Kertészet	Állattenyésztés	Egyéb	Összesen
Egyéni gazdaságok			0,0		0,0
Társas vállalkozások	46,3	6,7	8,5	7,6	69,1
ebből					
Mikrovállalkozás	40,4	6,7	7,2	3,2	57,5
Kisvállalkozás	1,2	0,0	0,6	2,4	4,2
Középvállalkozás	4,0		0,6	0,0	4,6
Nagyvállalkozás	0,7		0,2	0,1	1,0
Összesen	46,3	6,7	8,9	7,6	69,6

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

EXIM-konstrukciók

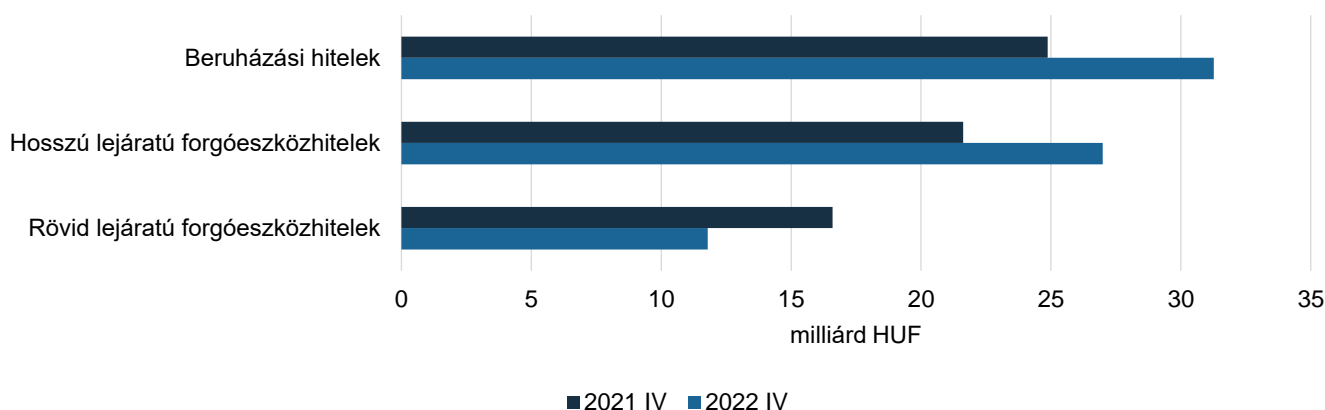
- A Magyar Export-Import Bank Zrt. (Eximbank) és a Magyar Exporthitel Biztosító Zrt. (MEHIB) célja, hogy a magyar exportőrök számára hatékony finanszírozási és biztosítási konstrukciókat szolgáltatson. Az integrált keretek között működő bank és biztosító feladattát közös szervezetben, illetve megjelenéssel, EXIM elnevezéssel végzi. Az EXIM arra törekszik, hogy lefedje az exporttevékenység teljes vertikumát a beszerzéstől a termelésen át az értékesítési folyamat támogatásáig. Az Eximbank export-előfinanszírozó termékeivel az exportteljesítést megelőző időszakra nyújt finanszírozást közvetlenül az exportőrök részére, illetve közvetett módon, hitelintézeteken keresztül refinanszírozási hitel formájában. Az export-utófinanszírozás az exportteljesítést követő időszakot jelenti, lehetőséget teremtve az exportőrnek, hogy a vevője részére halasztott fizetési feltételeket biztosíthasson, miközben a teljesítést követően azonnal hozzájut annak ellenértékéhez.
- Azon mikro-, kis- és középvállalkozások, amelyek 2020. február 1-jét követően nehéz helyzetbe kerültek, vagy a nettó árbevételük, üzemi vagy adózott eredményük főkönyvi kivonattal igazolhatóan csökkent, esetleg a megkezdett beruházásuk csúszott, Fordulat Beruházási Hitelt vehettek igénybe legfeljebb 10 millió EUR/3,5 milliárd HUF értékben. A hitel kamattámogatott, fix kamatozású és rugalmas törlesztési feltételekkel rendelkezik. A hitelprogram keretében hitelszerződés megkötésére 2022. június 30-ig volt lehetőség.²⁰
- A 2022. évi hitelállományt nem érinti ugyan, de 2023. február 1-jén elindult a Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogram 700 milliárd forintos keretösszeggel. A hitelprogram nem kifejezetten az agráriumot célozza, így az agrárvállalkozások esetében csekély részesedésre számíthatnak. A Baross Gábor Újraiparosítási Hitelprogrammal kiegészülve a Magyar Fejlesztési Bank és az Eximbank hitel- és tőkeprogramjai, valamint az SZKP MAX hitelprogramjai 2023-ban mintegy 3000 milliárd forintnyi, azaz a GDP 4 százalékának megfelelő finanszírozási forrást biztosítanak majd a vállalatok számára.²¹

²⁰ Forrás: <https://exim.hu/doc-list/termekek/kapcsolodo-dokumentumok/fordulat-beruhazasi-hitel/3358-fordulat-ktlen-kkv-beruhazasi-termekismerteto/file>, Letöltés: 2023. március 23.

²¹ Forrás: <https://exim.hu/termekeink/baross-gabor-ujraiparositasi-program>, Letöltés: 2023. március 23.

- Az Eximbank által a mezőgazdasági ágazat részére nyújtott exportösztönző hitelek összege több mint 10 százalékkal nőtt, ezáltal az állomány 63,1 milliárd forintról 70,1 milliárd forintra emelkedett egy év alatt (45. ábra).
- A növekedés a beruházási hiteleknél volt a legnagyobb mértékű, az állomány 24,9 milliárd forintról 31,3 milliárd forintra bővült 2022 negyedik negyedévére.
- A hosszú lejáratú forgóeszközhitel állománya is dinamikus emelkedett, összege 24,9 százalékkal (21,6 milliárd forintról 27,0 milliárd forintra) nőtt az előző év azonos időszakához képest. A rövid lejáratú forgóeszközhitel 4,8 milliárd forinttal csökkentek.

45. ábra: **Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya több mint 10 százalékkal nőtt a mezőgazdaságban 2022 negyedik negyedében**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Garantált hitelek állománya a mezőgazdaságban

- A poszt-Covid gazdasági fellendülés, az orosz–ukrán háború és a csapadékszegény időjárás, valamint a nyári hónapokra kialakuló súlyos aszály miatt a gabona-, olajnövény-, takarmány-, energia- és műtrágyapiacokon világszerte kialakult extrém áremelkedés hatásainak és negatív következményeinek tompítása érdekében a vállalkozások likviditásának fenntartása, versenyképességük erősítése, ennél fogva a beruházások megvalósításában való segítségnyújtás fontos feladattá vált. A hitelfelvétel lehetőségének fenntartását továbbra is kiemelten segíti a kezességvállalás biztosítása, valamint a kamat és kezességi díjtámogatás. Mindezek következtében tovább erősödött a kezességvállalás szerepe 2022-ben.
- Az Európai Bizottság által 2020 májusában elfogadott Agrár-Vállalkozási Hitelgarancia Alapítvány Krízis Agrárgarancia Programja 2022. június végén zárult, azonban 2022. július 1-től Magyarországon elsőként a mezőgazdaság, az élelmiszeripar, az élelmiszer kis- és nagykereskedelem, illetve az agráriumhoz kötődő vállalkozások, östermelők számára elérhetővé vált egy új, kedvezményes kezességvállalás, amely 2022. év végéig az AVHGA Krízis Agrárgarancia Programjának II. szakasza keretében volt igényelhető. Az új jogcím a Covid–19 kapcsán bevezetett átmeneti támogatási jogcím helyébe lép, amelynek fő kezdeményezettjei szintén a vidéki és agrárvállalkozások voltak. A koronavírus-járvány ideje alatt az AVHGA 783 milliárd új és meghosszabbított hitelt garantált. Az ezen a jogcímen nyújtott agrárkezesség díja várhatóan mindössze a hitelösszeg

0,25%-a, amely lehetővé teszi, hogy a bankok kockázatainak 90%-át átvállalja az Alapítvány.²²

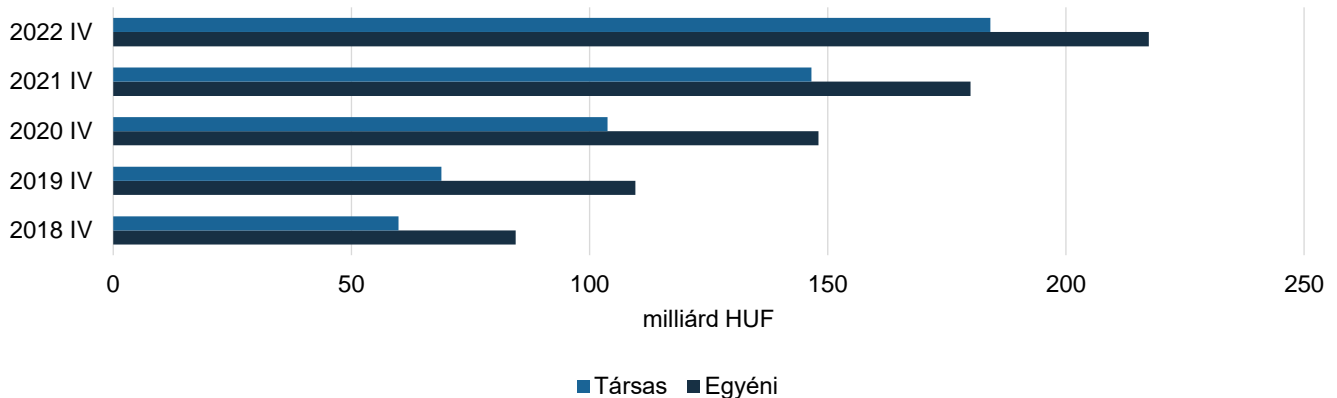
- A meglévő kezességi termékek mellett az alapítvány megkezdte újabb, a közeljövő feladatait figyelembe vevő és a következő európai uniós finanszírozási időszak megvalósítását segítő termékeinek kidolgozását. Az AVHGA egyfelől célul tűzte ki a 4256 milliárd forintos agrárfejlesztési támogatási csomag banki finanszírozásának minél gyorsabb és hatékonyabb megvalósításának segítését, másfelől részt vesz a közös agrárpolitika (KAP) 2021–2022-es átmeneti időszakában a Vidékfejlesztési Programban (VP) meghirdetésre kerülő pályázati konstrukciók finanszírozásában is. Mindezek mellett az alapítvány a hiteltörlesztési moratórium lejárta után is fizetési gondokkal küzdő vállalkozások adósságrendezésében ugyancsak segítséget nyújt.²³
- A Gazdaságvédelmi Akcióterv keretében a Kormány 1170/2020. (IV. 21.) Korm. határozata alapján a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. által kidolgozásra került Garantiqa Krízis Garanciaprogramot felváltotta a Garantiqa Krízis 2 Garanciaprogram, amely az orosz–ukrán konfliktus következtében kialakuló vállalati fizetési nehézségek és likviditási problémák kezelésére, a vállalati működőképesség visszaállítása érdekében kidolgozott eszköz. A készfizető kezességvállalási kérelem benyújtására a kkv-nak minősülő vállalkozások folyószámla-, forgóeszköz- és beruházási hitelszerződéseikhez kapcsolódóan kerülhet sor. A szóban forgó garanciaprogramban kizárólag új hitelhez vállalható kezesség. A hitel összegét maximalizálták. Az adós által felvett támogatott hitelek együttes összege nem haladhatja meg az adós által az utolsó három lezárt pénzügyi évben elért átlagos éves nettó árbevételének 15 százalékát, vagy a készfizető kezességvállalási kérelem alapját képező hitelszerződés létrejöttével érintett hónapot megelőző 12 hónap energiaköltségének 50 százalékát. Tőketartozásra vállalható kezesség, a fennálló hitelösszeg 80 százalékáig, amelyhez 85 százalékos állami viszontgarancia kapcsolódik. A vállalkozásoknak a kezességvállalási szerződés megkötésére 2022. december 31-ig volt lehetőségük.²⁴
- A mezőgazdaság garantált hitelállományában az elmúlt öt évben dinamikus emelkedés volt megfigyelhető, ami 2022 negyedik negyedévében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 23,0 százalékkal, 75,1 milliárd forinttal haladta meg az előző évit, ezáltal 401,6 milliárd forintra nőtt.
- A mezőgazdaságban tevékenykedő egyéni gazdaságok részesedése tovább csökkent, az egy évvel ezelőtti 55,1 százalékról 54,1 százalékra mérséklődött. Ennek hátterében az áll, hogy a társas vállalkozások garantált hitelállományának növekedési üteme az egyéni gazdaságokét meghaladta, előbbi 25,7, utóbbi 20,8 százalék volt. A növekedés értékben viszont közel azonos volt, az egyéniek 37,5 milliárd forinttal, miközben a társas gazdaságok 37,6 milliárd forinttal gyarapították garantált hitelállományukat 2022 negyedik negyedévében (46. ábra).

²² Forrás: <https://avhga.hu/ujabb-eszkoz-teszi-konnyebbe-az-elelmiszeragazat-hitelhez-jutasat/>, Letöltés: 2023. március 23.

²³ Forrás: <https://avhga.hu/a-gazdasag-ujrainditasa-az-avhga-szerepvallalasaival/>, Letöltés: 2023. március 23.

²⁴ Forrás: <https://garantiqa.hu/krizis-garanciaprogram/>, Letöltés: 2023. március 23.

46. ábra: **A mezőgazdasági társas vállalkozások garantált hiteleinek növekedési üteme meghaladta az egyéni gazdaságokét 2022 negyedik negyedében**

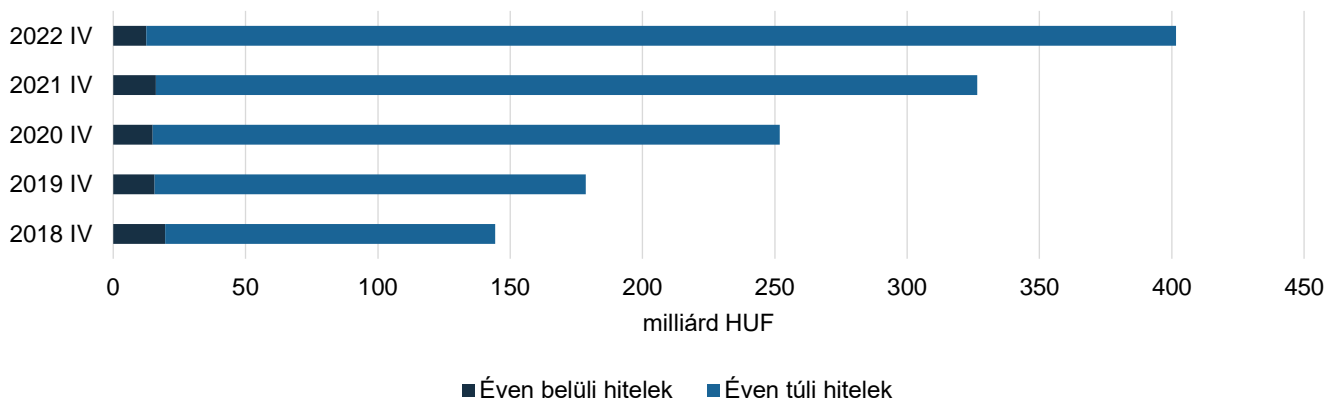

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,8–76,8 százalék volt 2022 negyedik negyedének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A mezőgazdasági vállalkozások hosszú távú finanszírozási igénye tovább erősödött: az éven túli hitelek állománya 25,4 százalékkal 389,0 milliárd forintra nőtt. Azon belül is a beruházási hitelek összege bővült nagyobb mértékben, 68,8 százalékkal (66,5 milliárd forinttal) 163,1 milliárd forintra, miközben a hosszú lejáratú forgóeszközhitelk kisebb mértékben, 5,7 százalékkal (12,2 milliárd forinttal) 225,9 milliárd forintra emelkedtek.
- Az éven belüli garantált hitelek értéke az előző évi értékhez képest 22,4 százalékkal csökkent, ezáltal 12,5 milliárd forintra mérséklődött (47. ábra).

47. ábra: **A mezőgazdaságban az éven túli garantált hitelek aránya tovább nőtt 2022 negyedik negyedében**

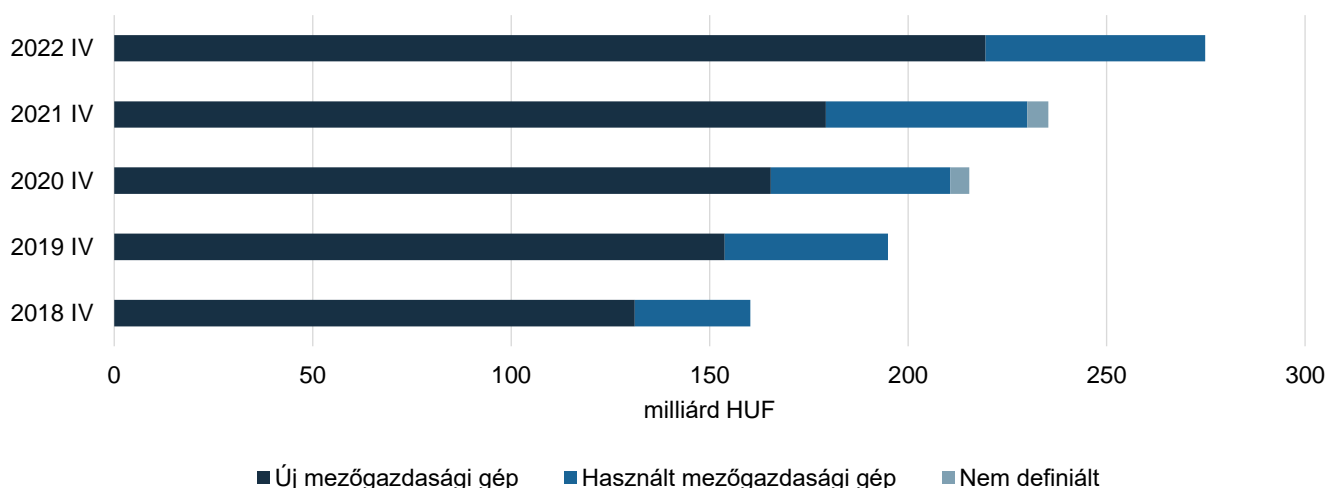
Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,8–76,8 százalék volt 2022 negyedik negyedének végén.

Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései

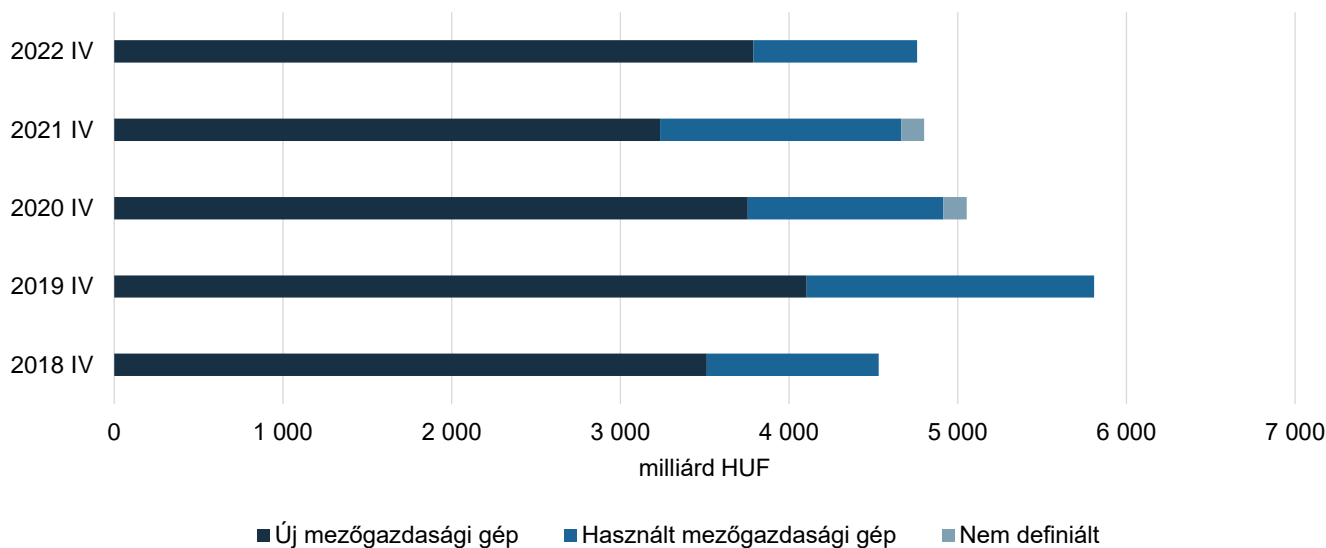
- A lízingcégek mezőgazdasági tőkekintlévősége az elmúlt öt évben fokozatosan bővült, 2022 negyedik negyedévének végére elérte a 274,9 milliárd forintot. Ez az összeg 39,5 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét.
- Nagyobb növekedés az új mezőgazdasági gépek lízingelt állományában volt megfigyelhető, amely 22,5 százalékkal nőtt egy év alatt, és ez értékben 40,2 milliárd forintot jelentett. A használt gépeknél a korábban tapasztalt növekedés mérséklődött, csupán 4,6 milliárd forintos állománybővülés következett be. A folyamatokat árnyalja azonban, hogy a korábban a használt, illetve az új mezőgazdasági gép kategóriába nem besorolható, nem definiált gép kategória – ami az előző évek azonos időszakában 4,7 és 5,4 milliárd forintos nagyságrendeket képviselt – átcsoportosításra került a szóban forgó osztályokba.
- A mezőgazdasági gépek körében továbbra is az új gépek részesedése volt kiemelkedő, és arányuk egy év alatt kismértékben (3,7 százalékponttal), 79,9 százalékra emelkedett (48. ábra).

48. ábra: **Az új mezőgazdasági gépek és a használt gépek állománya is növekedett 2022 negyedik negyedévében**

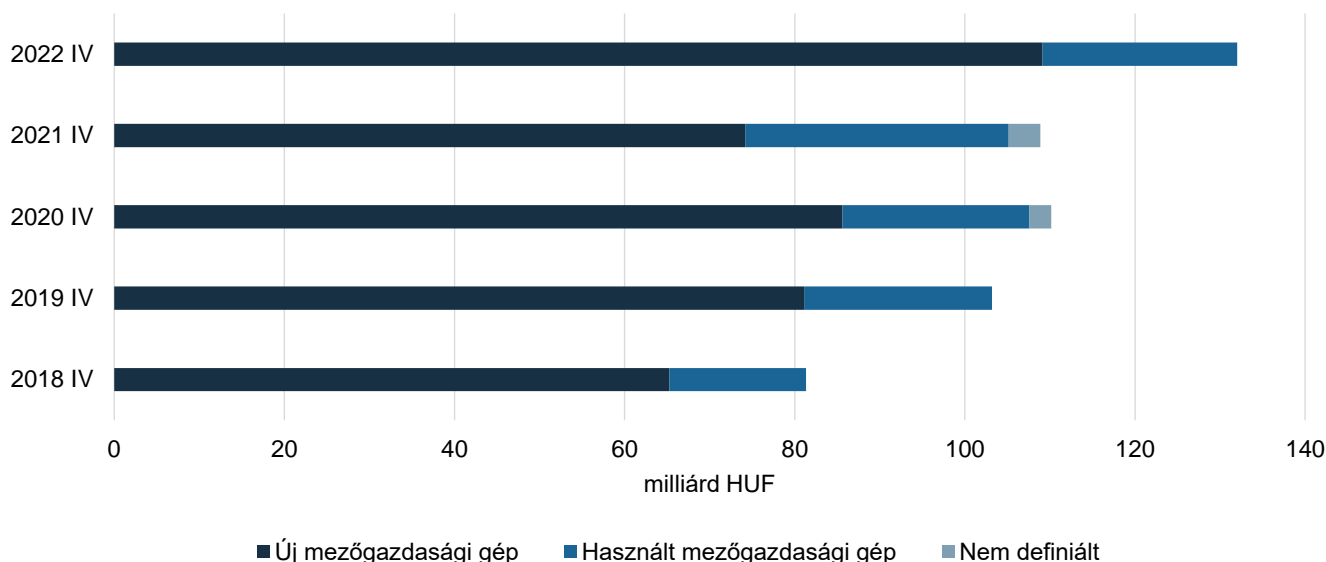
Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A tőkekintlévőségek emelkedésével ellentétben a lízingszerződések száma csökkent, 0,9 százalékkal maradt el az előző év azonos időszaki értékétől, ezáltal 4760 darabra mérséklődött 2022 negyedik negyedévének végére. Csak az új mezőgazdasági gépre vonatkozó szerződések számában volt növekedés (+553), a további két kategória szerződései csökkentek. A használt mezőgazdasági gépeknél jelentős visszaesés jelentkezett, mert ezekre 32,1 százalékkal kevesebbet, összesen 971 szerződést kötöttek.
- Az új gépekre kötött lízingszerződések aránya a korábbi évi 67,4 százalékról 79,6 százalékra emelkedett, miközben a használt gépeké 29,8 százalékról 20,4 százalékra csökkent (49. ábra).

49. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági szerződéseinek száma mérséklődött 2022 negyedik negyedében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az előző év azonos időszakához képest a lízingcégek által finanszírozott összeg 21,3 százalékkal emelkedett, értékben 108,9 milliárd forintról 132,0 milliárd forintra nőtt. Az új gépek esetében a bővülés 47,2 százalékos volt, 109,1 milliárd forintra növekedtek a kihelyezések, a használt mezőgazdasági gépek esetében pedig 26,1 százalékos visszaesés jelentkezett, 31,0 milliárd forintról 22,9 milliárd forintra mérséklődtek (50. ábra).

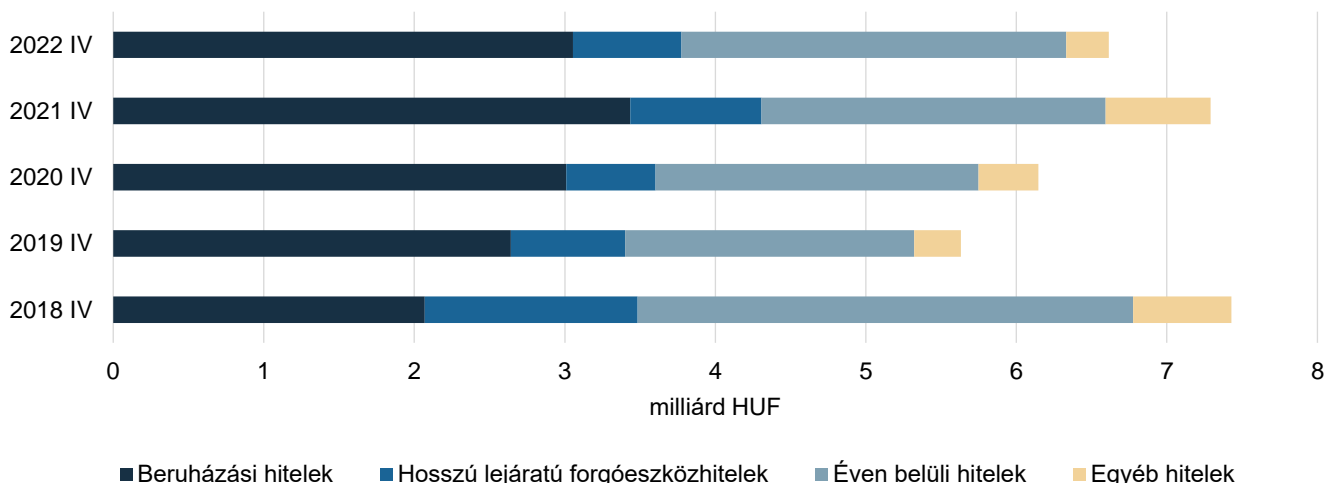
50. ábra: **A lízingcégek mezőgazdasági kihelyezései növekedtek 2022 negyedik negyedében**

Forrás: A Magyar Lízingszövetség adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozásainak 6,6 milliárd forintos hitelállománya 9,3 százalékkal, 0,7 milliárd forinttal volt kevesebb az előző év azonos időszaki értékénél. A csökkenés a beruházási hiteleknél, az egyéb hiteleknél és a hosszú lejáratú forgóeszköz-hiteleknél jelentkezett.
- A piaci hitelek részesedése 52,9 százalékról 39,4 százalékra mérséklődött, ezáltal a kedvezményes hitelek nagyobb arányt képviseltek az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelállományában az egy évvel korábbi azonos negyedév értékéhez képest.
- A beruházási hitelek részesedése 0,9 százalékponttal 46,2 százalékra mérséklődött, az egyéb hitelek aránya 5,3 százalékponttal 4,3 százalékra, a hosszú lejáratú forgóeszköz-hitelek aránya 1,0 százalékponttal 10,9 százalékra csökkent az ágazatban. A rövid lejáratú hitelek arányánál növekedés jelentkezett, 7,3 százalékponttal 38,6 százalékra bővült a részesedés (51. ábra).
- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan felvett hiteleinek értéke 1,0 milliárd forintot tett ki 2022 negyedik negyedévének végén. Ez az összeg 0,5 milliárd forinttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A hitelek túlnyomó többségét, összesen 89,3 százalékát folyószámlahitel (66,0 százalék) és egyéb éven belüli forinthitel (23,3 százalék) formájában folyósították.

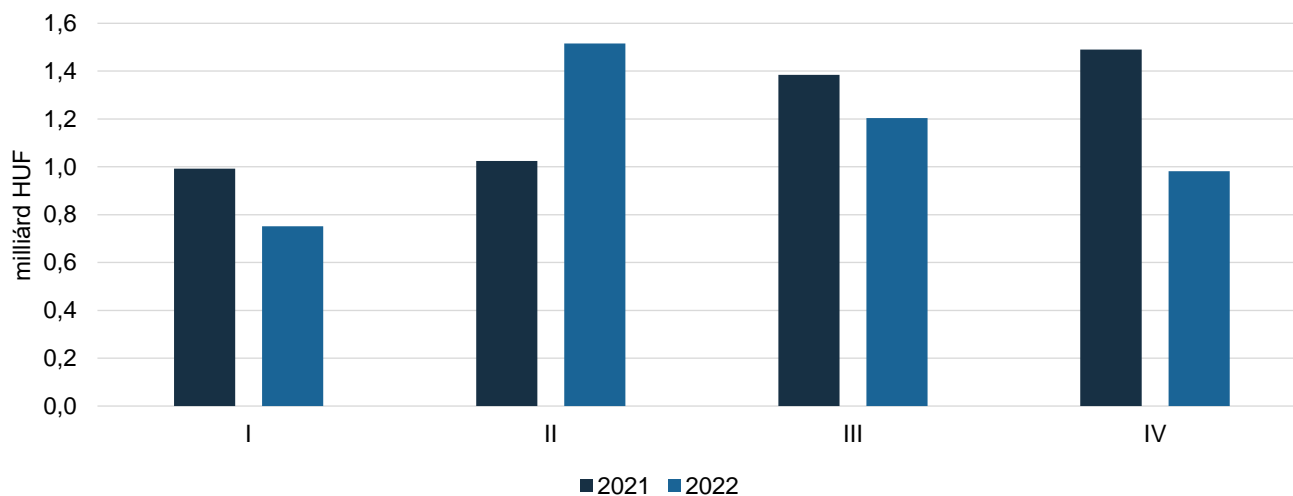
51. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások hitelei a beruházási és az egyéb hitelek mérséklődése miatt csökkentek 2022 negyedik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan folyósított hiteleinek értéke 4,5 milliárd forintot tett ki 2022-ben, ami az előző évhez képest 9,0 százalékkal kevesebb összeget jelentett. A szegmens által újonnan felvett hitelek értéke kizárólag a második negyedévben volt nagyobb az előző év azonos időszakánál (52. ábra).
- Az új hitelek túlnyomó többségét, 84,5 százalékát éven belüli (folyószámla és egyéb éven belüli) hitel formájában folyósították.

52. ábra: **Az élelmiszeripari egyéni vállalkozások újonnan folyósított hiteleinek értéke 2022-ben elmaradt az előző évitől**

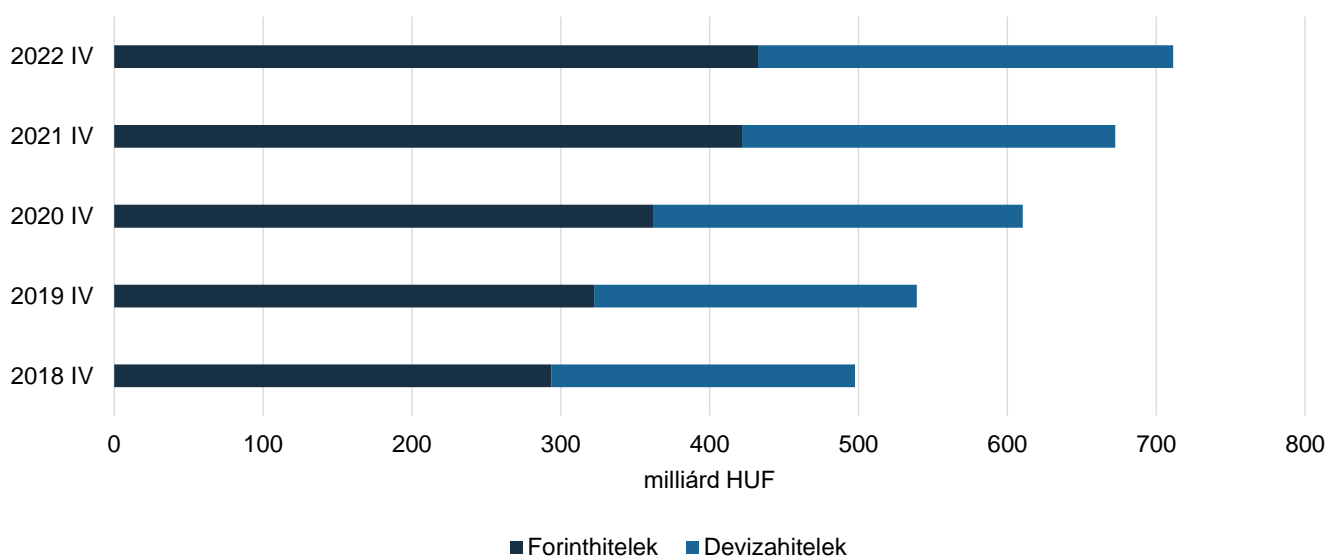

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállománya az elmúlt öt évben fokozatosan növekedett, 2022 negyedik negyedévének végére pedig elérte a 711,3 milliárd forintot, ami az előző év azonos időszakához képest 5,8 százalékos növekedésnek felelt meg (53. ábra).

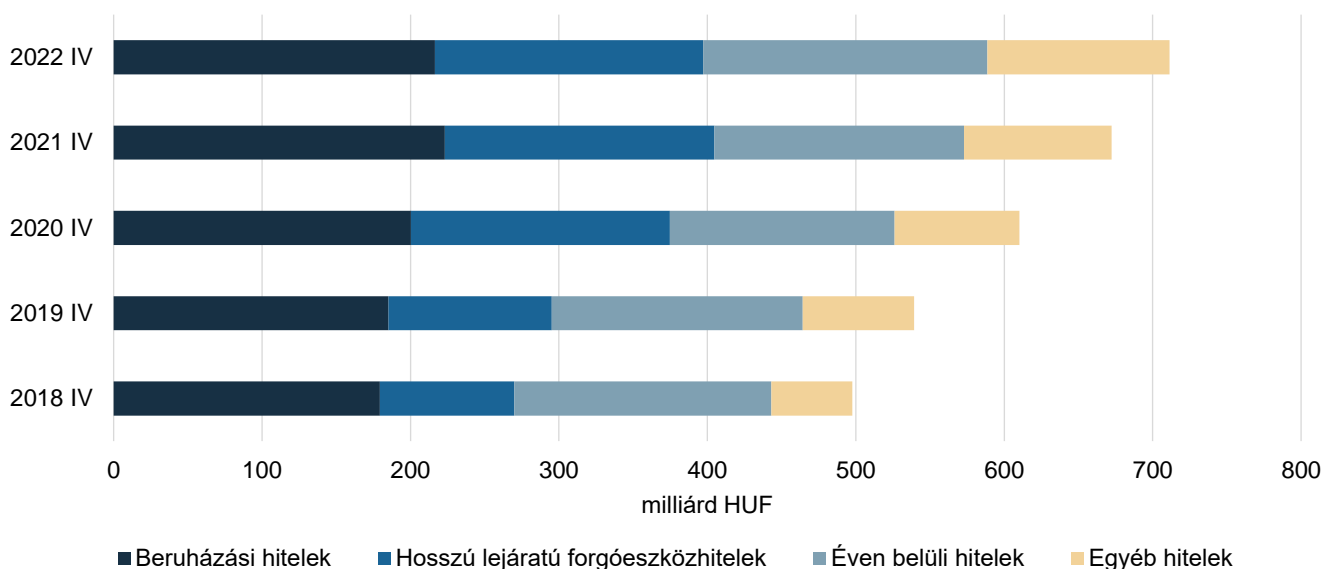
53. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelei tovább emelkedtek 2022 negyedik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő társas vállalkozások hitelállományán belül ebben a negyedévben mind a forinthitelek, mind a devizahitelek növekedése megfigyelhető volt, előbbi 2,6 százalékkal, míg utóbbi 11,2 százalékkal emelkedett. A forinthitelek állománya 10,8 milliárd forinttal emelkedett a vizsgált időszakban, míg a devizahiteleknél 28,1 milliárd forintos bővülés következett be. Mindezek eredményeképpen a devizahitelek hitelállományból való részesedése kismértékben, 1,9 százalékponttal emelkedett.
- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának növekedése leginkább az egyéb hiteleknél volt erőteljes, 23,4 százalékos (23,2 milliárd forintos) emelkedéssel. Ezt követte az éven belüli hitelek 13,8 százalékos (szintén 23,2 milliárd forintos) bővülése, amely ezáltal 191,6 milliárd forintot ért el. Ebben a negyedévben a hosszú lejáratú beruházási és forgóeszközhiteltek csökkentek, előbbi 3,1, utóbbi 0,4 százalékkal (54. ábra).
- Mindezek eredményeképpen a hosszú lejáratú hitelek részesedése 2022 negyedik negyedévében a teljes hitelállományból 4,4 százalékponttal 55,8 százalékra mérséklődött.

54. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományában az egyéb és az éven belüli hitelek növekedése volt számottevő 2022 negyedik negyedévében**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának legnagyobb részét, 25,6 százalékát az egyéb élelmiszeripar szakágazatban tevékenykedők tudhatták magukénak. Ezt követte 15,6 százalékos részaránnyal az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás, valamint 10,7 százalékkal és 6,8 százalékkal a malomipari termék gyártása és az olaj gyártása szakágazatok. Kiemelhető még a húsfeldolgozás, -tartósítás 6,4 százalékkal és a baromfi-hús-feldolgozás, -tartósítás 6,3 százalékkal, valamint a haszoneledel gyártása szakágazat 5,8 százalékkal.
- Az Agrárminisztérium adatgyűjtésében a 2020. évtől külön soron szereplő szőlőbor termelése szakágazat az élelmiszeripar társas vállalkozásainak hitelállományában 5,3 százalékos részesedéssel bírt a negyedik negyedév végén, és ez az előző év ugyanezen időszakában 5,0 százalékos arányt ért el.
- Az élelmiszeripar társas vállalkozásainak hitelállománya 38,9 milliárd forinttal bővült. Ezen belül a legnagyobb mértékben az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás

szakágazat hitelállománya emelkedett 17,4 milliárd forinttal, ezt követte a malomipari termék gyártása 15,0 milliárdos növekedéssel. A tésztafélék gyártása és az egyéb élelmiszeripari szakágazat hitelállománya is bővült, előbbi 13,9 milliárd forinttal, utóbbi 11,9 milliárd forinttal volt több mint az előző év azonos időszakában.

- A húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazat és a baromfihús-feldolgozás, -tartósítás szakágazat hitelállománya jelentősen csökkent, előbbi 8,1 milliárd forinttal, utóbbi 22,8 milliárd forinttal esett vissza. Míg a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban a beruházási és az egyéb éven belüli hitelek mérséklődtek (–5,0 és –4,2 milliárd forinttal), addig a baromfihús-feldolgozás, -tartósítás szakágazatban a beruházási és a hosszú lejáratú hitelek állományának 19,3 és 5,2 milliárd forinttal történő visszaesése volt tapasztalható (9. táblázat).

9. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek közel egyharmadát a beruházási hitelek adták 2022 negyedik negyedévében is**

milliárd HUF

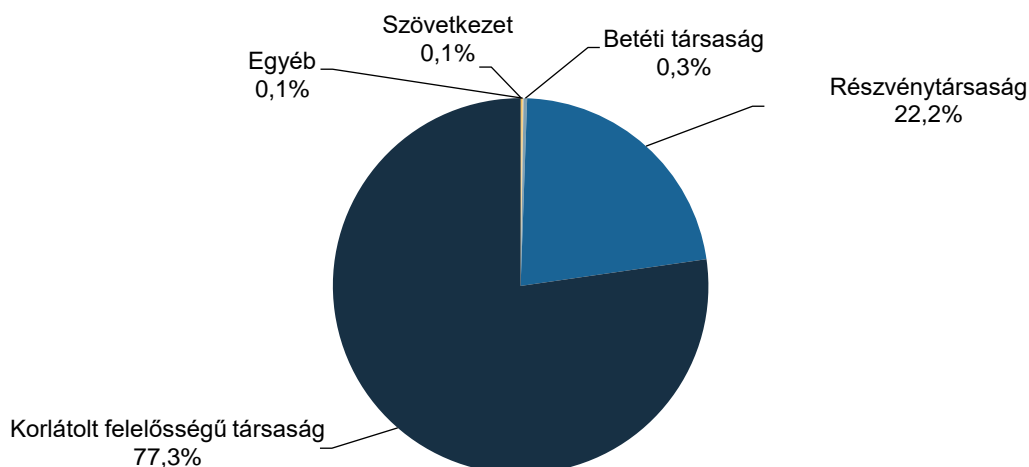
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitelek	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	45,6	24,7	8,6	3,5	5,3	3,4
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	44,9	15,9	17,1	5,8	4,7	1,5
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	12,9	4,4	7,2	0,4	0,9	0,1
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	2,3	1,1	0,8	0,4	0,0	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	110,8	17,7	39,2	2,8	47,4	3,7
Olaj gyártása	48,6	2,1	3,9	5,3	2,9	34,5
Tejtermék gyártása	29,2	12,7	9,4	2,0	3,9	1,3
Malomipari termék gyártása	76,4	5,1	29,5	6,2	21,5	14,2
Kenyér, friss pékáru gyártása	34,3	20,6	5,6	2,5	4,3	1,3
Tésztafélék gyártása	27,5	6,5	3,3	0,7	8,4	8,7
Tartósított lisztésáru gyártása	9,0	4,1	2,6	0,5	0,9	0,8
Haszonállat-eledel gyártása	41,2	7,2	10,7	0,7	7,1	15,4
Hobbiállat-eledel gyártása	8,9	1,9	3,1	0,2	3,7	0,0
Szőlőbor termelése	37,3	13,6	8,6	5,7	5,4	4,1
Egyéb élelmiszeripar	182,2	78,9	31,2	7,9	30,6	33,6
Összesen	711,3	216,4	180,7	44,6	146,9	122,6

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozásoknál is a korlátolt felelősségű társaságok és a részvénytársaságok fennálló hitelállománya a legjelentősebb, részesedésük együttesen 99,4 százalék volt 2022. december 31-én. Legkisebb hitelállománnyal a közkereseti társaságok, a szövetkezetek, valamint a betéti társaságok rendelkeztek (55. ábra).

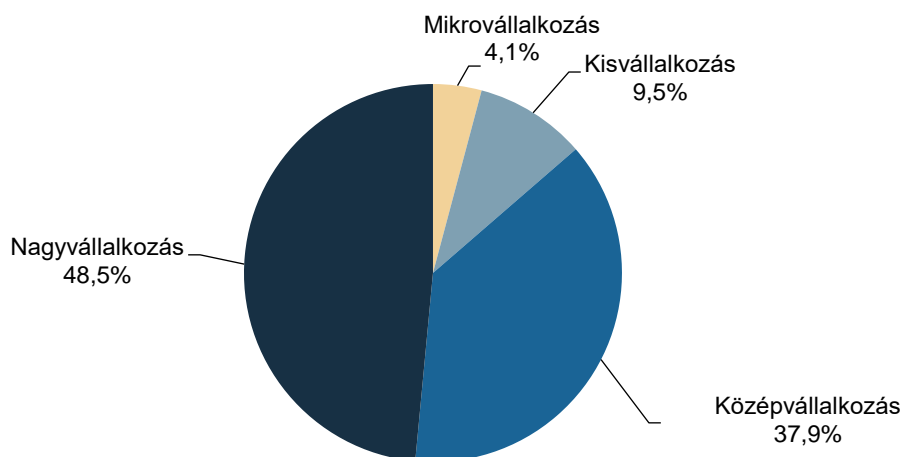
55. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek több mint háromnegyedét a korlátolt felelősségű társaságok tudhatták magukénak 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelállományának majdnem felét a nagyvállalkozások adták, a mikro-, kis- és középvállalkozások hiteleinek aránya a teljes állományból 51,5 százalékot képviselt, ami 366,3 milliárd forintnak felelt meg.
- A teljes hitelállomány 37,9 százalékát adták a középvállalkozások, emellett a kisvállalkozások részesedése 9,5 százalékot, a mikrovállalkozásoké pedig 4,1 százalékot tett ki az adott év negyedik negyedében (56. ábra).

56. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hiteleinek mintegy fele a nagyvállalkozásokat finanszírozta 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások 2022 negyedik negyedében 122,9 milliárd forintnyi új hitelt vettek fel, ami 16,0 milliárd forinttal haladta meg az egy évvel korábbi értéket. A legnagyobb mértékű növekedés az egyéb éven belüli hiteleknél történt 13,3 milliárd forinttal, ezt követte a beruházási hitelek emelkedése 11,3 milliárd forinttal, valamint az egyéb hitelek bővülése 1,9 milliárd forinttal. Az új hitelösszeg legnagyobb

része (43,9 százalék) továbbra is egyéb éven belüli hitel volt, és emellett a beruházási hitelek képviseltek még nagyobb hányadot (20,5 százalékot), a hosszú lejáratú forgóeszközhitelokkal együtt az új hitelek értékének több mint egyharmadát (10. táblázat).

- Az új hitelek legnagyobb része, 30,9 százaléka az egyéb élelmiszer gyártása szakágazatba került, döntően beruházási hitelek formájában. A legjelentősebb növekedés szintén az egyéb élelmiszer gyártása területen volt megfigyelhető: az új hitelek értéke 16,3 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos negyedévi értékét, és ezen belül a beruházási hitelek 13,1 milliárd forinttal emelkedtek.
- A szakágazatok közül leginkább a húsfeldolgozás, -tartósítás szakágazatban tevékenykedő vállalkozások hitelei csökkentek, 2,0 milliárd forinttal kisebb hitelösszeget vettek fel 2021 negyedik negyedévéhez képest. E szakágazaton belül a beruházási hitelek visszaesése volt meghatározó (–2,5 milliárd forint). Az egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás és a tésztafélék szakágazat új hiteleinek értéke egyaránt 1,7 milliárd forinttal mérséklődött. Előbbi területen az egyéb hitelek 3,1 milliárd forintos visszaesése, utóbbi területen a beruházási hitelek 1,4 milliárd forintos csökkenése következett.

10. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek zöme egyéb éven belüli hitel volt 2022 negyedik negyedében**

milliárd HUF

Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	10,1	0,6	1,7	1,1	6,1	0,5
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	5,0	0,8	0,4	2,4	1,3	0,0
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	1,5	0,6	0,2	0,1	0,6	0,0
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	0,2	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	16,5	0,9	3,4	0,8	11,0	0,4
Olaj gyártása	8,8	0,3	0,3	1,0	1,9	5,3
Tejtermék gyártása	8,1	0,4	0,5	0,2	6,6	0,5
Malomipari termék gyártása	13,8	0,5	4,7	0,7	7,6	0,4
Kenyér, friss pékáru gyártása	2,7	1,0	0,9	0,5	0,2	0,0
Tésztafélék gyártása	1,3	0,3	0,1	0,3	0,6	0,0
Tartósított lisztesáru gyártása	1,3	0,9	0,0	0,1	0,2	0,0
Haszonállat-eledelel gyártása	9,0	2,4	1,7	0,5	0,7	3,7
Hobbiállat-eledelel gyártása	3,5	0,0	0,0	0,0	3,4	0,0
Szőlőbor termelése	3,0	0,1	0,4	1,9	0,4	0,3
Egyéb élelmiszeripar	38,0	16,3	4,5	3,0	13,1	1,1
Összesen	122,9	25,2	18,9	12,7	53,9	12,2

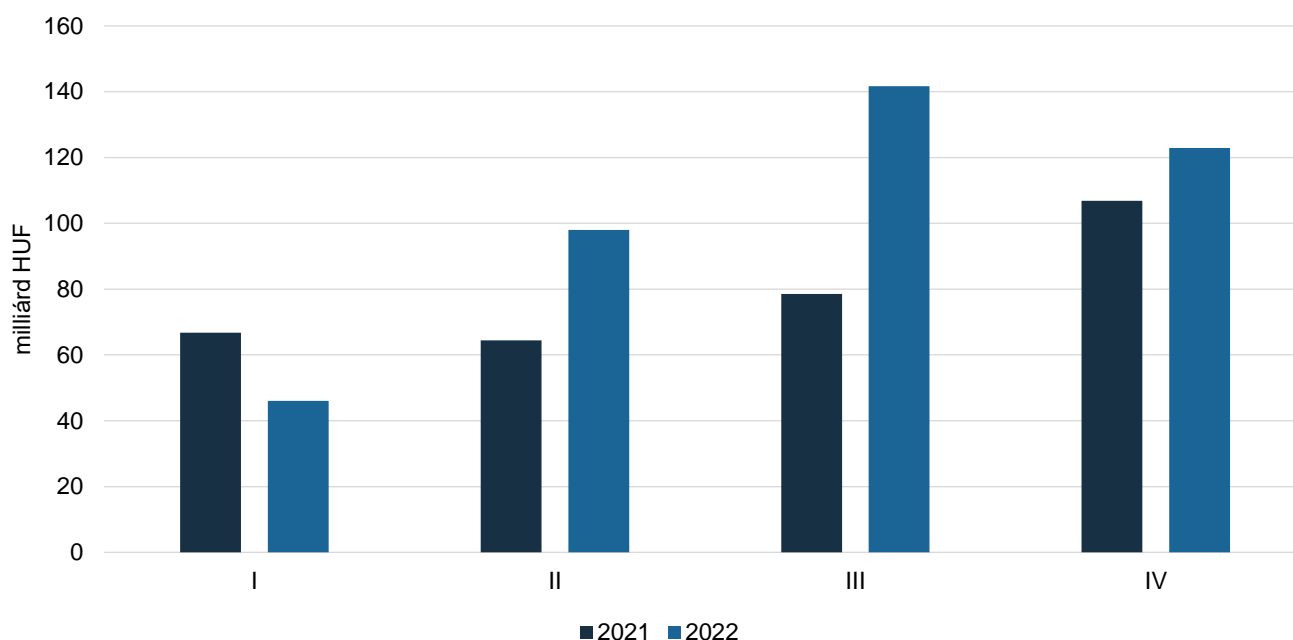
Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelfelvételi aktivitása csaknem minden negyedévben meghaladta az előző év azonos időszakit, ami alól kizárólag az első negyedév

volt kivétel. Ebben az időszakban a szegmens által újonnan felvett hitelek értéke 20,7 milliárd forinttal volt kevesebb, mint egy évvel korábban. A tárgyév első felében összesen 12,8 milliárd forinttal, 2022 negyedik negyedévében pedig 16,0 milliárd forinttal nagyobb hitelösszeget vettek fel a szóban forgó ágazat szereplői 2021 azonos időszakához képest (57. ábra).

57. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások hitelfelvételi aktivitása csaknem minden negyedévben meghaladta az előző év azonos időszakit 2022-ben**

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari társas vállalkozások összességében 408,6 milliárd forint hitelösszeget vettek fel 2022-ben, ami 91,9 milliárd forinttal (29,0 százalékkal) volt nagyobb, mint egy évvel korábban (11. táblázat).
- Az alágazatok közül az egyéb élelmiszeripar területén volt a legnagyobb a változás: az új hitelek értéke 68,6 milliárd forinttal (153,3 százalékkal) volt nagyobb az előző évinél. Ezt követte a tésztafélek gyártása alágazat, amely új hiteleinek értéke csaknem háromszorosa volt a 2021. évinek. Az egyéb gyümölcs, zöldség feldolgozás területén 12,4 milliárd forintos (19,8 százalékos) volt a bővülés mértéke. Ugyanakkor jelentős visszaesés következett be a baromfihúsfeldolgozás alágazatban (-11,3 milliárd forint, ami -38,6 százaléknak felelt meg).
- A hitelcélok közül az egyéb éven belüli hitelek és a beruházási hitelek értékének változása volt jelentős. Előbbi 58,0 milliárd forinttal (41,7 százalékkal), utóbbi 32,4 milliárd forinttal (69,1 százalékkal) emelkedett. Az egyéb rövid lejáratú hitelek növekménye az egyéb gyümölcs, zöldség feldolgozás (+22,8 milliárd forint), az egyéb élelmiszeripar (+18,2 milliárd forint) és a tésztafélek gyártása (+7,1 milliárd forint) alágazatokban volt meghatározó. A beruházási hitelek az egyéb élelmiszeriparban kiemelkedően (+46,1 milliárd forinttal) nőttek, míg a húsfeldolgozás, -tartósítás és a baromfihúsfeldolgozás területén csökkentek (-9,9 és -6,4 milliárd forinttal).
- Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek 27,7 százaléka az egyéb élelmiszeripar, 18,4 százaléka az egyéb gyümölcs, zöldségfeldolgozás, tartósítás, 8,2 százaléka

- a húsfeldolgozás, -tartósítás, 7,0 százaléka pedig a tejtermék gyártása alágazatba érkezett. A többi alágazat részesedése az új hitelek értékéből nem érte el a 7 százalékot.
- Az élelmiszeripari társas vállalkozások által újonnan felvett hitelek értékének közel fele (48,2 százaléka) egyéb éven belüli hitel volt, ezt követte a hosszú lejáratú hitelek, majd ezen belül a beruházási hitelek részesedése (előbbi 31,4, utóbbi 19,4 százalékkal). Az egyéb hitelek és a folyószámlahitelek állományon belüli aránya 12,2 és 8,3 százalék volt 2022-ben.
 - Az egyéb gyümölcs, zöldségfeldolgozás (82,7 százalék), a tejtermék gyártása (78,1 százalék), a húsfeldolgozás (62,0 százalék) és a malomipar (38,3 százalék) alágazatokban egyaránt az egyéb éven belüli hitelek aránya dominált. Az egyéb élelmiszer alágazatban a beruházási hitelek voltak túlsúlyban (45,8 százalék).

11. táblázat: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások új hiteleinek zöme egyéb éven belüli hitel volt 2022-ben**

milliárd HUF

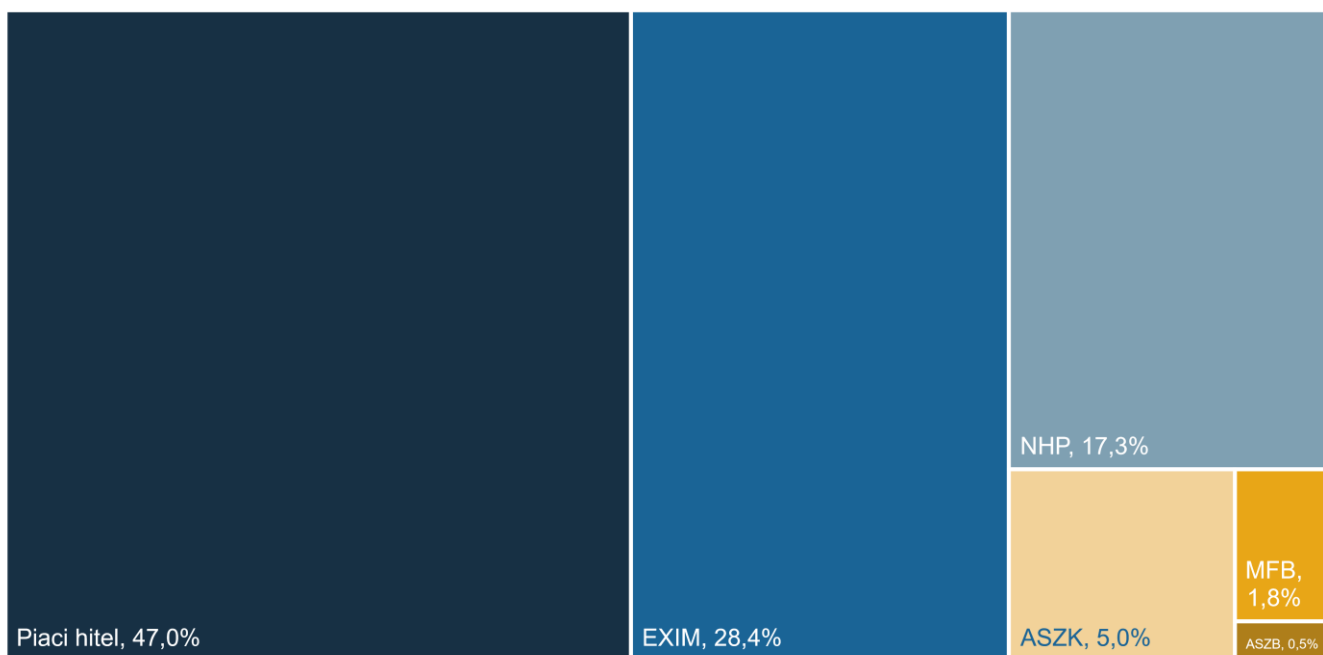
Szakágazat	Összesen	Beruházási hitelek	Hosszú lejáratú forgóeszközhitel	Folyószámla-hitelek	Egyéb éven belüli hitelek	Egyéb hitelek
Húsfeldolgozás, -tartósítás	33,4	1,4	5,0	3,2	20,7	3,0
Baromfihús-feldolgozás, -tartósítás	18,1	2,7	3,0	6,6	5,7	0,0
Hús-, baromfihús-készítmény gyártása	4,1	1,9	1,1	0,3	0,9	0,0
Gyümölcs-, zöldséglé gyártása	0,7	0,2	0,1	0,2	0,3	0,0
Egyéb gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	75,2	2,6	8,1	1,6	62,2	0,7
Olaj gyártása	15,4	0,5	0,5	1,0	6,3	7,0
Tejtermék gyártása	28,5	1,8	2,9	0,7	22,3	0,9
Malomipari termék gyártása	38,8	2,4	11,2	4,2	14,8	6,1
Kenyér, friss pékáru gyártása	7,2	2,3	2,2	1,5	0,6	0,6
Tésztafélék gyártása	23,6	2,2	0,2	2,1	8,5	10,6
Tartósított lisztesáru gyártása	2,4	1,0	0,3	0,1	0,8	0,2
Haszonállat-eledel gyártása	22,5	3,1	4,0	1,0	9,0	5,5
Hobbiállat-eledel gyártása	10,6	0,4	0,6	0,1	9,6	0,0
Szőlőbor termelése	14,8	5,0	3,3	4,0	1,3	1,2
Egyéb élelmiszeripar	113,4	51,9	6,3	7,4	33,9	13,9
Összesen	408,6	79,3	48,8	33,9	196,9	49,7

Forrás: AM-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Kedvezményes finanszírozás az élelmiszeriparban

- Az élelmiszeriparban tevékenykedő vállalkozások hitelállományának közel fele (47,0 százaléka) piaci hitel volt 2022 negyedik negyedévében²⁵ (58. ábra).
- Kiemelkedő volt az ágazatban a támogatott hitelkonstrukciók közül az Eximbank által finanszírozott hitelek fennálló állománya, amely a hitelösszeg 28,4 százalékát adta 2022. december 31-én. Az NHP-hitelek állománya a szegmens hitelállományának 17,3 százalékát képezte. Az élelmiszeriparban kevésbé volt számottevő az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel és az MFB által nyújtott kedvezményes hitelek állománya, előbbi az ágazat hitelösszegéből mindössze 5,0 százalékos, utóbbi 1,8 százalékos részesedéssel bírt. Az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel fennálló állománya a teljes hitelállomány 0,5 százalékát tette ki.

58. ábra: **Az élelmiszeripari hitelek több mint 50 százaléka kedvezményes hitel volt 2022. december 31-én**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.

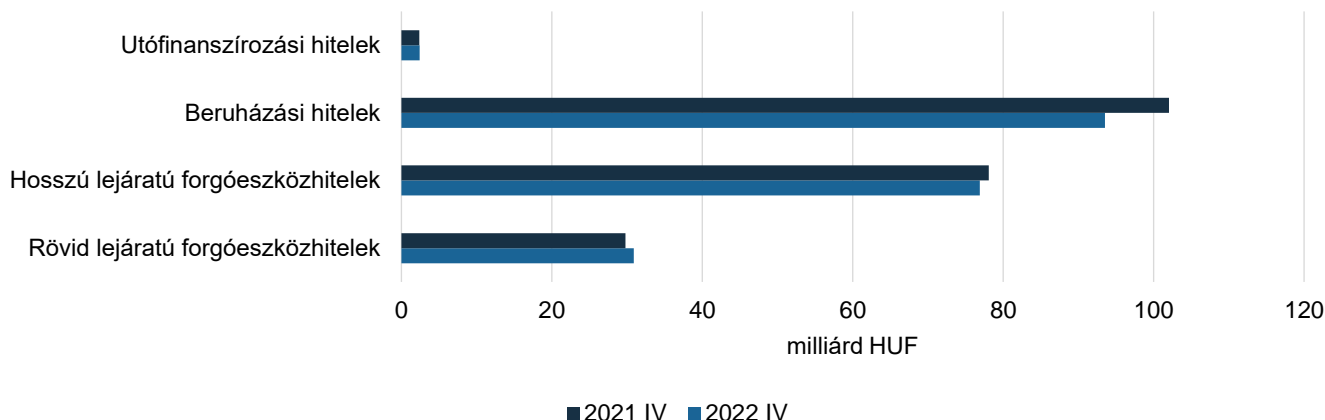
Forrás: MNB-, AM-, MFB-, KAVOSZ-, AVHGA és Eximbank-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

EXIM-konstrukciók

- Az Eximbank által az élelmiszeripar részére nyújtott exportösztönző hitelek összege 4,0 százalékkal csökkent, 212,3 milliárd forintról 203,8 milliárd forintra mérséklődött az egy évvel korábbi azonos negyedévhez viszonyítva (59. ábra). A változáshoz a beruházási hitelek járultak hozzá legnagyobb mértékben: állományuk 8,3 százalékkal (–8,5 milliárd forinttal) csökkent egy év alatt, a hosszú lejáratú forgóeszközhitel pedig további 1,2 milliárd forinttal mérséklődtek.

²⁵ A piaci hitelek aránya módszertani változások miatt nem összehasonlítható a korábbi számokban megjelent adatokkal.

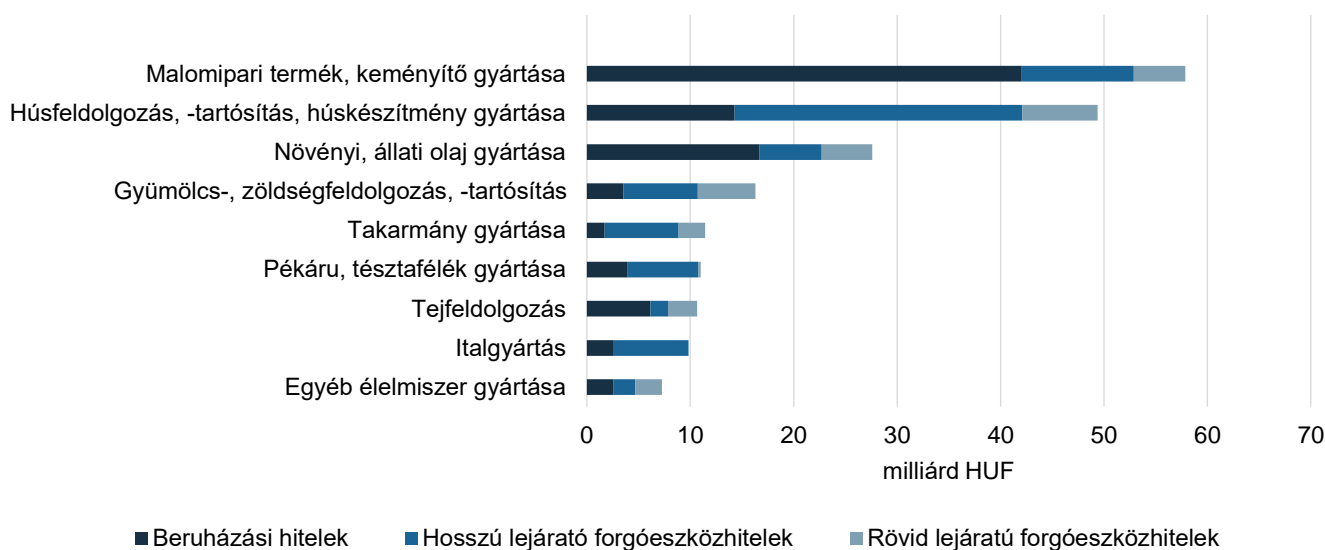
59. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hitelei közül a beruházási hitelek csökkentek leginkább 2022 negyedik negyedében**

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar exportösztönző hiteleinek több mint felét, 52,6 százalékát továbbra is a malomipari termék, keményítő gyártása, valamint a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok tudhatták magukénak. Ez az arány az előző év azonos időszakában 1,8 százalékponttal volt magasabb. A szegmensek közül a malomipari termék, keményítő gyártása alágazat önmagában az összes felvett hitel 28,4 százalékát adta, a húsfeldolgozással foglalkozó alágazatok pedig összesen a hitelállomány 24,2 százalékát képviselték. A többi al- és szakágazat hiteleinek értéke együttesen 96,5 milliárd forint volt a vizsgált időszakban (60. ábra).

60. ábra: **Az Eximbank élelmiszeripari hiteleit főként a malomipar és a húsfeldolgozás szereplői vették igénybe 2022 negyedik negyedében**

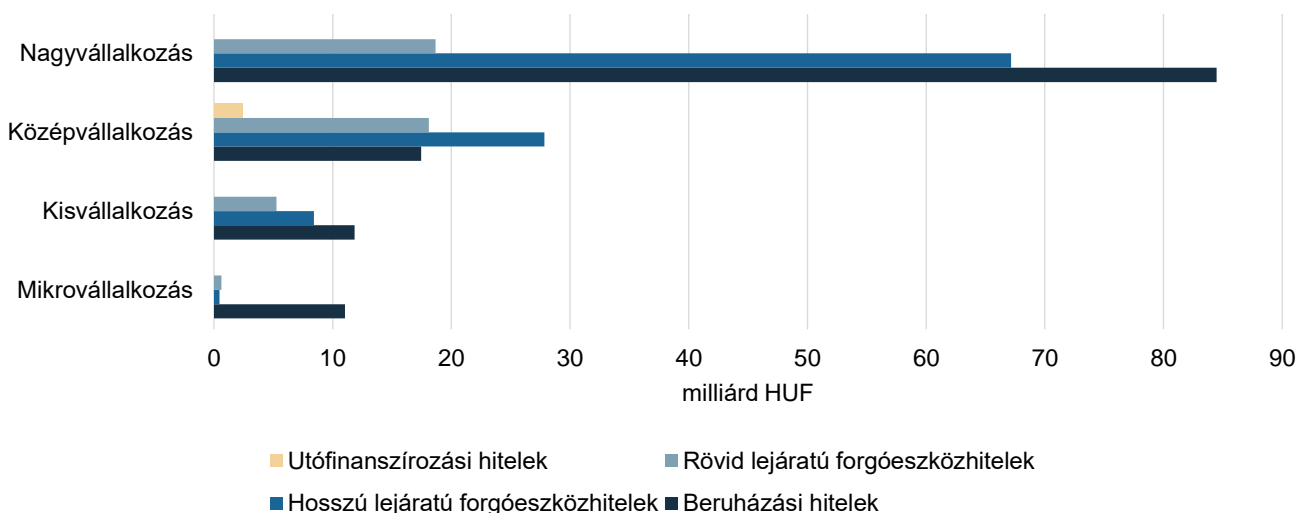

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.

Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- A teljes hitelállományon belül a legnagyobb részt a beruházási hitelek képezték 45,9 százalékkal. A hosszú lejáratú forgóeszközhitel részesedése 37,7 százalék volt.
- Az EXIM exportösztönző hiteleinek túlnyomó többségét (86,2 százalékát) továbbra is a nagy- és középvállalkozások vették igénybe, ami együttesen 236,1 milliárd forintot jelentett (61. ábra).
- Lejárati idő szerint hasonló struktúra volt megfigyelhető a nagy- és középvállalkozások hitelállományában az előző év azonos időszakához képest, a két csoport belső szerkezetében nem volt jelentős változás. A nagyvállalkozások exportösztönző hitelein belül bár a beruházási hitelek jelentősen csökkentek (–7,9 milliárd forinttal), összegük és arányuk (84,5 milliárd forint, 49,6 százalék) mégis meghatározó maradt. A középvállalkozások esetében a beruházási hitelek állománya bővült a legnagyobb mértékben (+4,8 milliárd forinttal), de továbbra is a hosszú lejáratú forgóeszközhitel értéke és aránya (27,8 milliárd forint, 42,3 százalék) maradt kiemelkedő.
- Az éven túli hitelek domináltak a mikro- és kisvállalkozásoknál is, ezen belül is a beruházási hitelek aránya volt magas. A mikrovállalkozások esetében a hosszú lejáratú hitelek aránya 94,7 százalékot, a kisvállalkozások esetében 79,3 százalékot tett ki a hitelállomány egészéből.

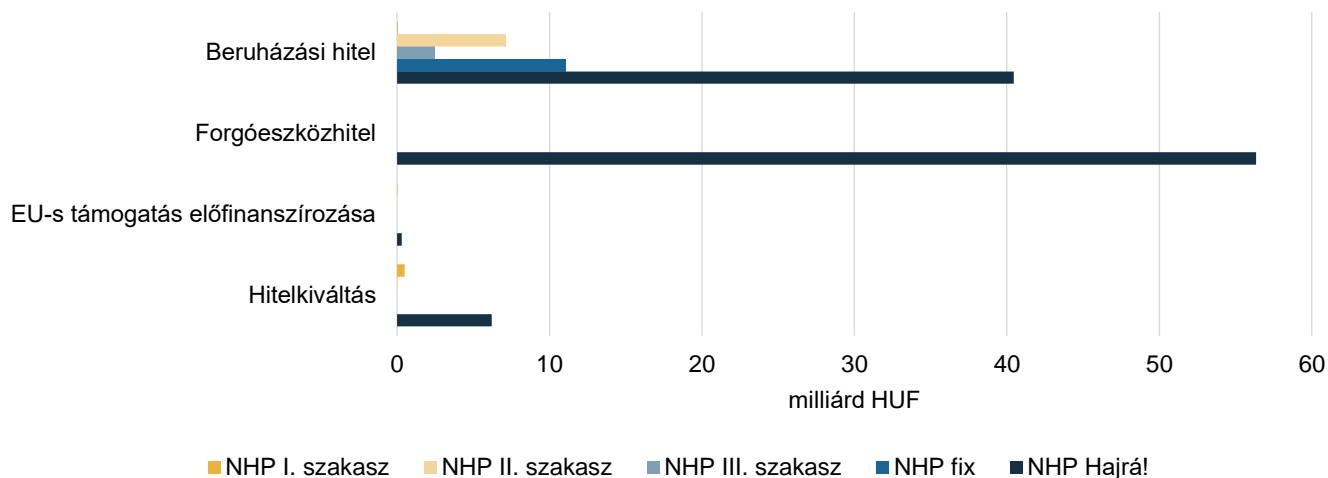
61. ábra: **Az Eximbank exportösztönző hiteleit főként a nagyvállalkozások vették igénybe beruházási és hosszú lejáratú forgóeszközhitel formájában 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: Az Eximbank által finanszírozott exportösztönző hitelek állománya a mezőgazdasági ágazat hitelállományát is tartalmazza. Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: Az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Növekedési Hitelprogram

- Az élelmiszeripar fennálló hitelállománya az NHP-konstrukciókhoz kapcsolódóan 124,6 milliárd forint volt 2022 negyedik negyedében, és ez 20,8 százalékos növekedést jelentett az egy évvel korábbi helyzethez képest. A hitelállomány 82,9 százalékát, 103,3 milliárd forintot az NHP Hajrá! keretében folyósították, javarészt (54,6 százalékban) forgóeszközhitel formájában. Ezen kívül jelentős volt még a beruházási hitelek részesedése, 39,2 százalékban (62. ábra).

62. ábra: **A Növekedési Hitelprogram Hajrá! élelmiszeripari hitelei elsősorban forgóeszközöket finanszíroztak 2022 negyedik negyedében**

Megjegyzés: Az ágazati adat nem tartalmazza az egyéni vállalkozókat.
Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az NHP keretében a garanciaszervezetek által garantált, az élelmiszeriparba kihelyezett hitelállomány 8,2 százalékkal volt kevesebb az előző év azonos időszakánál, ezáltal 9,3 milliárd forintot tett ki 2022. december 31-én. Az állomány 86,0 százalékát az NHP Hajrá!-hoz kapcsolódóan folyósították az ágazatban tevékenykedők számára (12. táblázat).

12. táblázat: **A Növekedési Hitelprogram garantált hitelállományának alakulása az élelmiszeriparban 2018 és 2022 negyedik negyedének vége között**

Időszak		Élelmiszeripar			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2018	I	6,9	0,3	–	–
	II	6,8	0,3	–	–
	III	6,3	0,3	–	–
	IV	5,3	0,3	–	–
2019	I	5,0	0,3	–	–
	II	4,8	0,2	0,3	–
	III	4,4	0,1	0,5	–
	IV	4,4	0,1	1,1	–
2020	I	3,9	0,1	1,6	–
	II	3,8	0,1	2,0	–
	III	3,8	0,4	–	1,1
	IV	2,0	0,4	–	3,9
2021	I	1,5	0,3	–	6,0
	II	1,5	0,4	–	7,8
	III	1,5	0,3	–	8,8
	IV	1,3	0,3	–	8,5

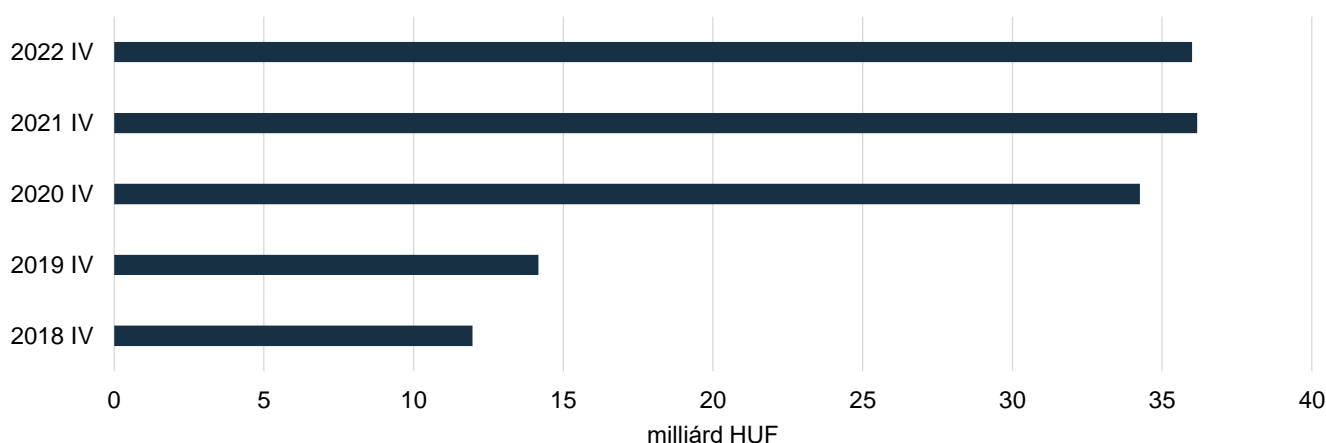
Időszak		Élelmiszeripar			
		I. pillér	II. pillér	NHP fix	NHP Hajrá!
2022	I	1,3	0,3	–	8,7
	II	0,3	0,0	–	8,1
	III	1,0	0,3	–	8,3
	IV	1,0	0,4	–	8,0

Megjegyzés: Az NHP II. szakaszában hitelkiváltásra a II. pillér ad lehetőséget.
 Forrás: AVHGA- és Garantiqa-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel

- Egy év alatt az élelmiszeripari vállalkozások ASZK-folyószámlahitel fennálló állománya 0,5 százalékkal mérséklődött, így a korábbi időszakokban megszokott dinamikus növekedés először lelassult, majd 2022-ben csökkenéssé alakult: az ágazatban tevékenykedő vállalkozások fennálló állománya 36,2 milliárd forintról 36,0 milliárd forintra változott 2022 negyedik negyedévének végére (63. ábra).

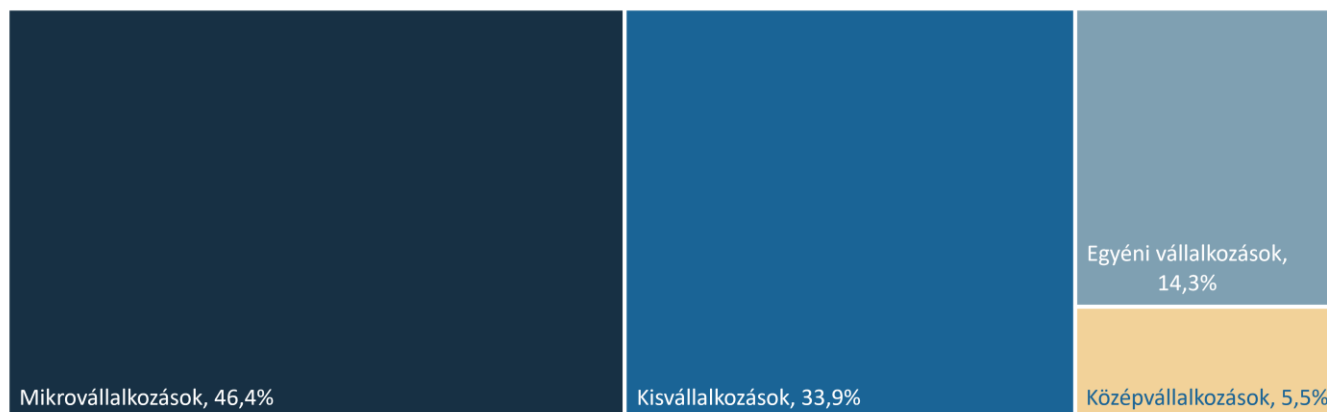
63. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeretének korábbi növekedése csökkenésbe váltott 2022 negyedik negyedében**

Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripar ASZK-folyószámlahitel fennálló állományának zöme a társas vállalkozásokhoz köthető, a 36,0 milliárd forintos hitelállományból 30,9 milliárd forintot tudhattak magukénak 2022. december 31-én. Azon belül is a mikrovállalkozások rendelkeztek a legnagyobb hitelállománnyal, részesedésük 46,4 százalékot tett ki, miközben a kisvállalkozások a hitelállomány 33,9 százalékát tudhatták magukénak. A középvállalkozások részesedése 5,5 százalék, az egyéni vállalkozásoké ennél nagyobb, 14,3 százalék volt 2022 negyedik negyedévében (64. ábra).

64. ábra: **Az élelmiszeripar Agrár Széchenyi Kártya folyószámla-hitelkeret fennálló állományának közel felét mikrovállalkozások igényelték 2022. december 31-ig**

Megjegyzés: Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: KAVOSZ-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az Agrár Széchenyi Kártya folyószámlahitel mellett az Agrár Széchenyi Beruházási Hitel keretében is kedvezményes hitelhez juthattak az élelmiszeripari vállalkozások. Az ágazat fennálló állománya a szóban forgó hitelkonstrukció keretében 3,3 milliárd forint volt 2022. december 31-én, ami 46 hitelügyletkez kapcsolódott²⁶.

MFB-hitelprogramok

- Az élelmiszeripari ágazatba kihelyezett kedvezményes MFB-hitelek fennálló állománya 2022. december 31-én 12,7 milliárd forintot tett ki, amely összeg 0,7 milliárd forinttal haladta meg az előző év azonos időszakának értékét (13. táblázat). A hitelösszeget szinte teljes egészében a társas vállalkozások igényelték, amelyek körében a mikrovállalkozások bírtak a legnagyobb részesedéssel (69,1 százalék), arányuk 3,7 százalékponttal növekedett egy év alatt.

13. táblázat: **Az MFB élelmiszeripari hitelei elsősorban a mikrovállalkozásokat finanszírozták 2022 negyedik negyedében is**

milliárd HUF

Megnevezés	Hitelek értéke
Egyéni gazdaságok	–
Társas vállalkozások	11,6
ebből	
Mikrovállalkozás	8,0
Kisvállalkozás	0,4
Középvállalkozás	1,9
Nagyvállalkozás	1,2
Nem ismert*	1,1
Összesen	12,7

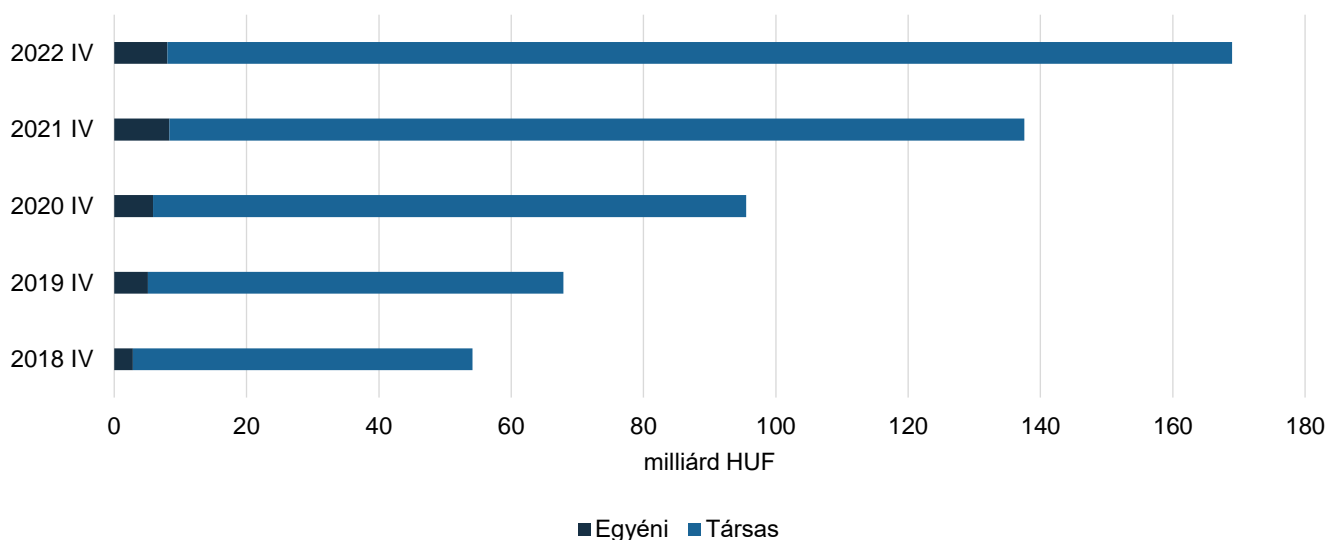
Megjegyzés: A csillaggal jelölt kategória tartalma: nem besorolható, nem ismert, felszámolás miatt nem besorolható és nonprofit vállalkozások.
 Az adatok a 2022. december 31-i állapotot tükrözik.
 Forrás: MFB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

²⁶ Forrás: AVHGA-adatok

Garantált hitelek állománya az élelmiszeriparban

- A mezőgazdasághoz hasonlóan az élelmiszeripar garantált hitelállományában is dinamikus emelkedés volt megfigyelhető az elmúlt öt évben. A bővülés 2022 negyedik negyedévében tovább folytatódott: a garantált hitelek összege 22,8 százalékkal 169,0 milliárd forintra nőtt az egy évvel korábbi negyedévhez képest (65. ábra).
- A változás üteme az egyéni és társas vállalkozásoknál különböző volt, előbbinél 3,8 százalékos csökkenés, utóbbinál 24,5 százalékos növekedés következett be, ez értékben 0,3 milliárd forintos mérséklődésnek, illetve 31,7 milliárd forintos bővülésnek felelt meg. Mindezek eredményeképpen az egyéni gazdaságok garantált hiteleinek értéke 8,0 milliárd forintra változott, a társas vállalkozásoké pedig 161,0 milliárd forintra emelkedett egy év alatt.

65. ábra: **Az élelmiszeripari társas vállalkozások garantált hitelállománya tovább bővült 2022 negyedik negyedévében**

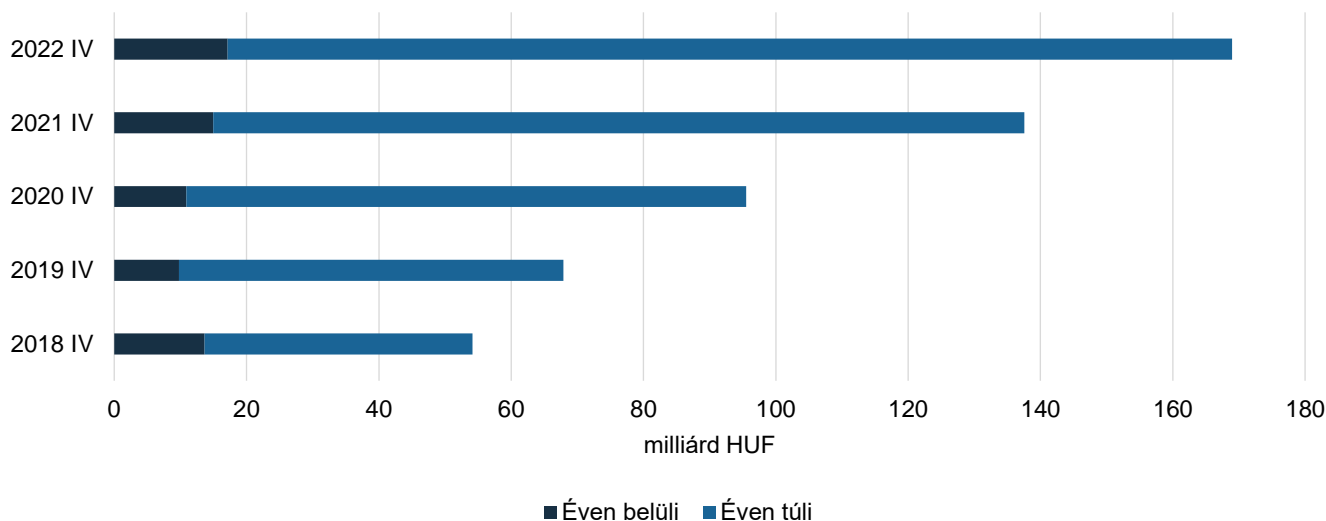

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,8–76,8 százalék volt 2022 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

- Az élelmiszeripari vállalkozások garantált hitelállományában az éven belüli és éven túli hitelek eltérő mértékben növekedtek. Az éven belüli hitelek állománya 14,8 százalékkal, 2,2 milliárd forintra emelkedett. Az éven túli garantált hitelek értéke 23,8 százalékkal és 29,2 milliárd forintra bővült, ezáltal 151,8 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban (66. ábra).

66. ábra: **Az élelmiszeripar garantált hiteleinek növekedése legnagyobb mértékben az éven túli hiteleknél jelentkezett 2022 negyedik negyedévének végén**

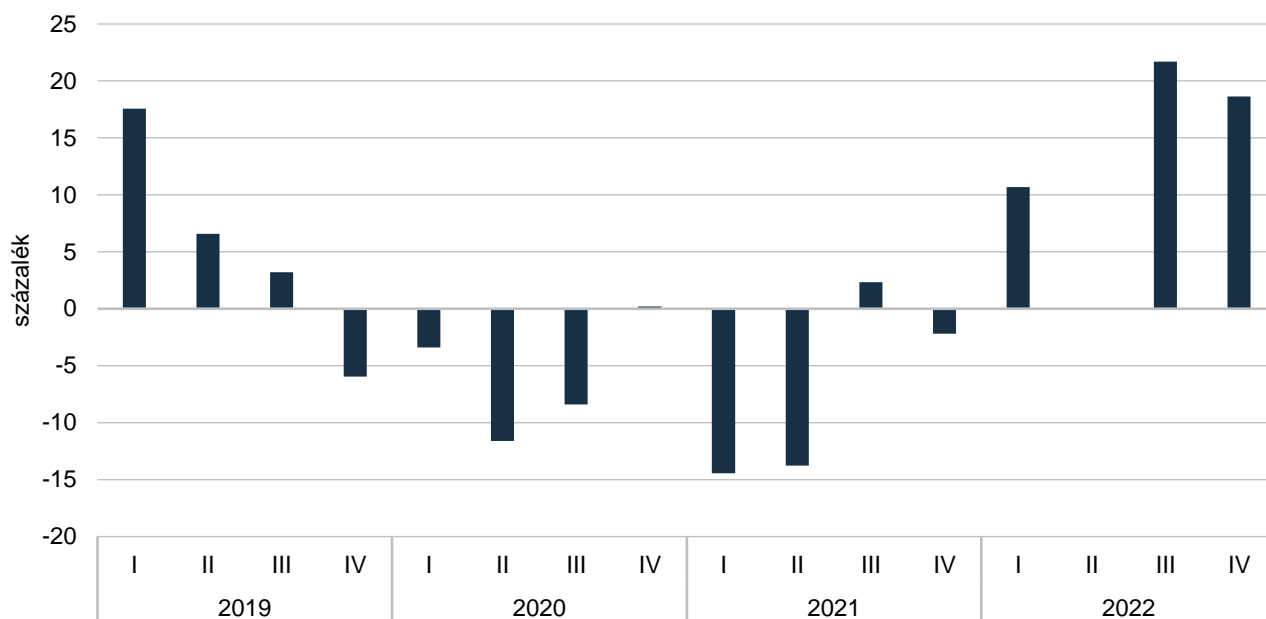

Megjegyzés: A feltüntetett adatok a teljes hitelállományt szemléltetik, nem csak a garantált részt. A garanciavállalás mértéke 75,8–76,8 százalék volt 2022 negyedik negyedévének végén.

Forrás: AVHGA-, Garantiqa-adatok és az Eximbank adatai alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

Hitelezési felmérés

- A hitelek keresleti és kínálati tényezőire vonatkozó felmérést a FED (Federal Reserve Board) indította el. Az MNB a FED felmérése alapján készíti el saját hitelezési felmérést, amely valamivel bővebb, mint a FED kérdőíve. A hitelezési felmérés során alkalmazott kérdőív kérdései ötfokozatú skálát alkalmaznak és kvalitatív módon fejezik ki a felmérésben részt vevő intézmények által megtett lépéseket, illetve tervezett vagy várt változásokat a hitelezési hajlandóságra, hitelkeresletre, hitelezési sztenderdekre/feltételekre, kockázati paraméterekre és a különböző szektorok kockázati megítélésére vonatkozóan. A felmérésben a legnagyobb piaci részesedéssel rendelkező bankok vesznek részt szegmensektől függően 85-95 százalékos piaci részesedéssel.
- A változást a romlást és javulást jelző bankok piaci részesedéssel súlyozott arányának különbsége mutatja. Ha a mutató értéke negatív, akkor a bankszektor képviselői javulást, ha pozitív, akkor pedig romlást várnak az adott ágazat hitelezési folyamataiban.
- A legfrissebb felmérésben szereplő visszatekintő kérdések 2022 negyedik negyedévére (2021 negyedik negyedévéhez képest), az előre tekintő kérdések a következő féléves időszakra vonatkoznak (2022 negyedik negyedévéhez képest).
- A portfólió változása 2022 negyedik negyedévében 18,6-es értéket vett fel, azaz a bankszektor képviselői kedvezőtlen folyamatokat tapasztaltak a mezőgazdasági ágazat hitelezési eljárásaiban.
- A legfrissebb felmérés szerint a bankok jelentős romlást prognosztizálnak a mezőgazdasági hitelportfóliók minőségét illetően is: a pénzügyintézetek nettó 38,4 százaléka szerint negatívan fog változni a hitelportfóliók minősége az elkövetkező fél évben (67. ábra).

67. ábra: **A mezőgazdasági portfólió minőségének múltbeli változása**

Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutatói Osztályán

Jegybanki kamat és a vállalati szektor kamatai

- A jegybanki alapkamat 2016 óta 0,90 százalékponton stagnált, amit az árstabilitás fenntartása és a gazdasági növekedés helyreállításának támogatása érdekében a Monetáris Tanács 2020 júniusában 0,75 százalékra mérsékelte, majd 2020 júliusában további 15 bázispontos csökkentéssel 0,60 százalékban állapította meg. Nem módosított ezen az értéken 2021 első negyedévében sem, azonban 2021 júliustól a Monetáris Tanács minden hónapban emelte a jegybanki alapkamatot, főként a növekvő inflációhoz igazítva.
- A Monetáris Tanács 2021 nyarán megállapította, hogy az infláció emelkedése globális jelenség, amely összefügg a gazdaságok koronavírus-járvány utáni újraindításának időzítésével és sebességével.²⁷ Az inflációs kilátások általános növekedése miatt 2021 második felében több európai jegybank is szigorított a monetáris kondíciókon. A nemzetközi és a nemzetgazdasági folyamatokat (mint például a nyersanyagpiacokon megfigyelhető jelentős áremelkedési hullám) elemezve és a változó gazdasági feltételekhez igazodva 2021 végéig a jegybanki alapkamat Magyarországon is összesen 150 bázisponttal, 2,4 százalékra emelkedett.²⁸
- A 2022. február végén kirobbant orosz–ukrán háború alapvetően megváltoztatta a világ-gazdasági kilátásokat. A földrajzi közelség és az érintett felekkel folytatott külkereskedelem nagyobb súlya miatt a várható hatások Európában és különösen a kelet-közép-európai régióban erőteljesebbek voltak. Az infláció számos országban – több évtizedes csúcspontok elérése – tovább emelkedett. A háború a nyersanyag- és az energiaárak emelkedésén keresztül további inflációnövelő hatásokat okozott, amit az ellátási nehézségek újbóli erősödése is súlyosbított. Az inflációs kockázatok fokozódása a monetáris

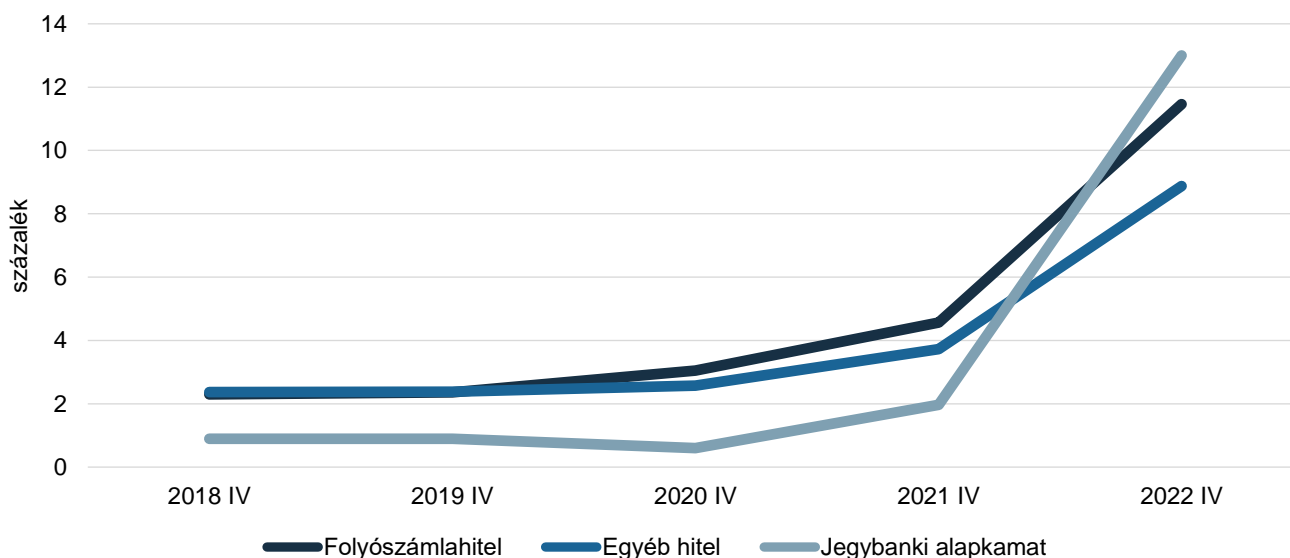
²⁷ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. július 27-i üléséről, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2021-julius-27-i-uleseroi>

²⁸ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2021. december 14-i üléséről, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2021-december-14-i-uleseroi>

kondíciók további szigorítását indokolta. A Monetáris Tanács ezért a monetáris kondíciók általános, folytatódó szigorítását és az alapkamat-emelési ciklus korábinál nagyobb lépéssel történő folytatását tartotta szükségesnek.²⁹ Ebből következően a jegybanki alapkamat 2022 első negyedévében további 200 bázisponttal 4,4 százalékra emelkedett, majd 2022 második negyedévében 5,3 százalékra nőtt, és ezt követően 2022 harmadik negyedévében elérte a 10,5 százalékot. Végül a negyedik negyedévben az MNB – többek között – a rendkívüli aszályhelyzet, az energiapiaci árrobbanás és a hatósági energiaár-szabályozás változása miatt megemelkedő infláció kezelésére további 125 bázispontos növelést tartott szükségesnek, így 13,0 százalékra emelte az alapkamatszintet.³⁰

- Az elmúlt ötéves vizsgált időszakban az egyéb hitelek átlagos évesített kamatlába 2020 végéig alig változott, 2,4 százalékról kis ingadozással 2,6 százalékra módosult. A folyószámlahitelek kamata kissé nagyobb mértékben változott ugyanebben az időszakban, 2,3 százalékról 3,0 százalékra emelkedett. Mindkét hiteltípusnál ugrásszerű változás következett be az utóbbi két évben. Az egyéb hitelek kamata – igazodva a jegybanki alapkamat nagymértékű növekedéséhez – először 3,7 százalékra, majd ezt követően 8,9 százalékra nőtt, míg a folyószámlahitelek kamata még ennél is nagyobb mértékben, először 4,6 százalékra, majd 11,5 százalékra emelkedett, így az előző év azonos időszakához képest két és félszeresére nőtt (68. ábra).

68. ábra: **Tovább emelkedtek a kamatlábak 2022 negyedik negyedévében**

Megjegyzés: A jegybanki alapkamat értéke negyedéves időszakokkal súlyozott átlag.
Forrás: MNB-adatok alapján készült az AKI Pénzügykutató Osztályán

²⁹ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2022. március 22-i üléséről. MNB, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2021/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2022-marcius-22-i-uleseroi>

³⁰ Forrás: MNB, Közlemény a Monetáris Tanács 2022. szeptember 27-i üléséről. MNB, <https://www.mnb.hu/monetaris-politika/a-monetaris-tanacs/kozlemenyek/2022/kozlemeny-a-monetaris-tanacs-2022-szeptember-27-i-uleseroi>

